

Damon Galgut

Yabancı Bir Odada

Çeviren: Kıvanç Güney



YKY

YAPI KREDİ YAYINLARI

YABANCI BİR ODADA Üç Seyahat

Damon Galgut 1963 yılında Güney Afrika'nın Pretoria kentinde doğdu. University of Cape Town'da drama eğitimi aldı. İlk romanı *A Sinless Season*'ı on yedi yaşında yazdı. Diğer kitapları *Small Circle of Beings* (1988), *The Beautiful Screaming of Pigs* (1991), *The Quarry* (1995) ve *The Good Doctor*'dır (2003). *The Good Doctor* Man Booker Ödülü son listesine kaldı, IMPAC Dublin Prize ve Commonwealth Writers' Prize ödülleri aldı. Son romanı *In a Strange Room* (2010) Man Booker Ödülü adayı oldu. Damon Galgut Cape Town'da yaşıyor.

Kıvanç Güney Ankara'da yaşıyor. T.E.D. Ankara Koleji'ni ve Hacettepe İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. 2002 yılından beri edebiyat çevirisi yapıyor. Başlıca çevirileri: Irvine Welsh: *Porno, Olağanüstü Üç Kimyasal Romans (Ecstasy)*; James Baldwin: *Bundan Sonrası Ateş*; J.P. Donleavy: *Zencefil Adam*; Jon McGregor: *Önemli Şeylerden Kimse Söz Etmezse, Başlamanın Binbir Yolu, Köpekler Bile*; Kurt Vonnegut: *Ölümlüler Uyurken*; Ian McEwan: *Solar*; Lidia Yuknavitch: *Dora: Freud'a Kafa Tutan Kız*; Virginia Woolf: *Deniz Feneri*.

*Damon Galgut'un
YKY'deki kitapları*

Sahtekâr (2013)
İyi Doktor (2014)
Yabancı Bir Odada (2015)

DAMON GALGUT

Yabancı Bir Odada

Üç Seyahat

Roman

Çeviren

Kıvanç Güney



YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 4376
Edebiyat - 1231

Yabancı Bir Odada / Damon Galgut
Özgün adı: **In A Strange Room**
Çeviren: **Kıvanç Güney**

Kitap editörü: **Darmin Hadzibegović**
Düzeltili: **Kadriye Vural**

Kapak tasarımı: **Nahide Dikel**
Sayfa tasarımı: **Mehmet Ulusel**
Grafik uygulama: **Akgül Yıldız**

Baskı: Promat Basım Yayım San. ve Tic. A.Ş.
Orhangazi Mahallesi, 1673. Sokak, No: 34 Esenyurt / İstanbul
Sertifika No: 12039

Çeviriye temel alınan baskı: Atlantic Books, Londra, 2010
1. baskı: İstanbul, Nisan 2015
ISBN 978-975-08-3202-4

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş. 2015
Sertifika No: 12334
© Damon Galgut, 2010

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 142 Odakule İş Merkezi Kat: 3 Beyoğlu 34430 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

Onun Evi Yok

Vojislav Jakić

Takipçi

Şöyle oluyor. Öğleden sonra, gösterdikleri patikada yola koyuluyor ve çok geçmeden küçük kasabayı geride bırakıyor. Bir saat kadar sonra, kademe kademe denize kadar inen bir düzlüğe yukarıdan bakan, zeytin ağaçları ve gri taşlarla kaplı alçak tepelerin arasına çıkıyor. İçinde, yürürken ve yalnızken hissedebildiği türden yoğun bir mutluluk var.

Yol yükselip alçaldıkça çok ötesini görebildiği ya da hiçbir şey göremediği anlar oluyor. Başka birilerini arayıp duruyor ama engin manzara tamamen terk edilmiş gibi. İnsanlığa dair tek belirti arada bir uzaklardan görünen tek tük, minicik evler ve yolun kendi gerçeği.

Derken bir noktada, bir tepenin doruğuna ulaşırken, uzaktaki başka birinin silüetini seçiyor. Erkek ya da kadın olabilir, herhangi bir yaşta olabilir, iki yönden birine doğru gidiyor, ona yaklaşıyor ya da uzaklaşıyor olabilir. Yol alçalarak gözden yitinceye kadar izliyor ve bir sonraki bayırın tepesine ulaştığında daha net görebildiği silüetin kendisine doğru geldiğini anlıyor. Bakmıyormuş gibi yaparak birbirlerini izliyorlar şimdi.

Yan yana geldiklerinde duruyorlar. Silüet kendi yaşlarında, baştan aşağı siyah giyinmiş bir adama ait. Siyah pantolon ve gömlek, siyah botlar. Sırt çantası bile siyah. İlk adamın üstünde ne olduğunu bilemiyorum, unutmuşum.

Başlarıyla selamlaşarak gülümsüyorlar.

Nereden geliyorsun.

Miken. Omzunun üzerinden arkasını gösteriyor. Ya sen.

Siyahlı adam da, belli belirsiz, katettiği mesafeyi gösteriyor. Nereye gidiyorsun peki. İlk adamın anlayamadığı bir aksanı var, İskandinav ya da Alman.

Harabelere.

Harabelerin öteki tarafta olduğunu sanıyordum.

Evet. O harabeler değil, orayı görmüştüm.

Başka harabeler de mi var.

Evet.

Ne kadar uzakta.

On kilometre sanırım. Öyle dediler.

Adam başını sallıyor. Omuzlarına dökülen ipeksi uzun saçlarıyla, suratsız bir güzelliği var. Ortada gülümsenecek bir şey olmadığı halde gülümsüyor. Nerelisin peki.

Güney Afrika. Sen.

Almanım. Miken'de nerede kalıyorsun.

Hostelde.

Çok kalabalıktır.

Benden başka kimse yok. Sen orada mısın.

Adam başını iki yana sallarken uzun bukleler havada süzülüyor. Bu gece trenle gideceğim. Atina'ya.

Bu sohbeti tuhaf bir resmiyet içinde, yolu aralarına alarak sürdürürken, iletişim kurma biçimlerinde tam olarak samimi değilse de tanışır gibiler. Eskiden, uzun zaman önce tanışmış gibiler. Ama tanışmıyorlar.

Harabelerin keyfini çıkar, diyerek gülümsüyor Alman. Güney Afrikalı çıkaracağını söylüyor. Sonra yine başlarıyla selamlaşarak daracık beyaz yolda birbirlerinden yavaşça uzaklaşırlarken arada bir arkalarına bakıyor, sonunda arazinin dalgalanmalarıyla birlikte yükselip alçalan iki minik ve ayrı noktaya dönüşüyorlar yeniden.

Harabelere ulaştığında akşam olmasına çok var. Büyük ve belirsiz bir binanın kalıntıları, şu anda ne olduklarını hatırlamıyorum bile, aşılması gereken bir çit vardı, köpek korkusu vardı ama köpekler ortaya çıkmamıştı, kayalarla sütunların ve çıkıntıların arasında sendeleyerek geziniyor, buranın nasıl bir yer olduğunu hayal etmeye çalışıyor, ama tarih hayal edilmeye karşı dirençli. Yükseltmiş bir taş zeminin kenarına oturup gözlerini çevresindeki tepelere onları görmeden diyor ve bu kez geçmişte olanları düşünüyor. Zamanda geriye doğru ona bakarken onun hatırladıklarını hatırlıyorum, ona göre bu sahnenin daha çok içindeyim. Ama belleğin de kendi mesafeleri var, o kısmen bütünüyle ben, kısmense izlediğim bir yabancı.

Tekrar kendine geldiğinde, güneş gökyüzünde çoktan alçalmış, dağların gölgeleri düzlük boyunca uzamış. Mavi serinlikte ağır ağır geri dönüyor. Yıldızlar tepedeki parıltılı yataklara tohumları-

nı bırakıyor, yeryüzü engin, yaşlı ve siyah. Küçük köyün sınırına gelip ıssız anacaddede yürürken akşam yemeği vakti çoktan geçmiş, dükkânlarla lokantalar kepenk ve parmaklıklarla kapatılmış, hiçbir pencerede ışık yok, hostelin açık kapısından giriyor, merdivenleri çıkıyor, koridorlardan, sıra sıra boş ranzalarla dolu odaların önünden geçiyor, hepsi de karanlık ve soğuk, yılın bu zamanında gelen yok, sonra en üstteki en son odaya, çatının ortasındaki, bir düzleme sabitlenmiş beyaz bir küpe benzeyen odaya gidiyor. Artık çok yorgun ve aç, uyumak istiyor.

Ama Alman odada onu bekliyor. Elleri dizlerinin arasında, yataklardan birine oturmuş gülümsüyor.

Merhaba.

İçeri girip kapıyı kapıyor. Ne işin var senin burada.

Bu geceki treni kaçırdım. Sabah bir tane daha var. O zamana kadar beklemeye karar verdim. Adama beni senin odana yerleştirmesini söyledim.

Onu görüyorum.

Sakıncası yok ya.

Sadece şaşırdım, beklemiyordum, hayır, sakıncası yok.

Sakıncası yok ama aynı zamanda rahatsız oluyor. Öteki adamın yolculuğunu tren yüzünden değil kendisi yüzünden, yoldaki sohbetleri yüzünden ertelediğini biliyor.

Kendi yatağına oturuyor. Bir kez daha karşılıklı gülümsüyorlar.

Sen daha ne kadar buradasın.

Ben de sabah gidiyorum.

Atina'ya mı gideceksin.

Hayır. Aksi yöne. Sparta'ya.

Miken'i zaten gördün demek.

İki gündür buradayım.

Haa.

Burada, ikisinin de hiç kıpırdamadığı bir sessizlik oluyor.

Bir gün daha kalabilirim. Acelem yok. Sevdim burayı.

Alman düşünüyor. Ben de öyle düşünmüştüm. Miken'i görmedim.

Görmelisin.

Yani kalıyorsun.

Evet.

Peki. O zaman ben de kalıyorum. Bir günlüğüne.

Bu uygulanabilir plandan daha fazlası üstünde anlaşmış gibiler ama bunun tam olarak ne olduğu belirsiz. Saat geç, hava soğuk, küçük oda floresan ışığında kaba ve çirkin. Güney Afrikalı az sonra uyku tulumunun içine giriyor. Çekingen biri ve normalde soyunarak uyusa da bu gece öyle yapmıyor. Ayakkabılarını, saatini, iki bakır bilekliğini çıkarıyor ve tulumun içine girip sırtüstü uzanıyor. Üstteki ranzanın metal çubuklarına bakarken o güne ait birbirinden bağımsız imgeler görüyor, harabeler, patika, zeytin ağaçlarının kıvrımlı gövdeleri.

Alman da yatmaya hazırlanıyor. Uyku tulumunu oturduğu yatağa seriyor. Uyku tulumu da siyah tabii. Bağcıklarını çözüp botlarını çıkarıyor, yan yana yere koyuyor. Belki normalde o da soyunurdu ama bu gece soyunmuyor, normalde ne yapacağını bilebilmek mümkün değil. Saat takmıyor. Siyah çoraplarını çıkarmadan kapıya gidip ışığı söndürdükten sonra usulca dönüp yatağına yatıyor. Yerleşmesi birkaç saniye sürüyor.

Güney Afrikalı bir şey söylüyor.

Duyamadım.

Adın ne.

Reiner. Seninki.

Damon.

Damon. İyi geceler.

İyi geceler, Reiner.

İyi geceler.

Ertesi gün uyandığında öteki yatak boş ve yandaki duştan suyun tıslama sesi geliyor. Kalkıp dışarı, çatıya çıkıyor. Hava buz gibi, pırıl pırıl ve temiz. Çatının kenarına kadar gidip duvara oturduğunda kasabanın bütün damları, batıdan doğuya uzanan anacadda, bir çayırda minicik görünen atlar olduğu gibi altında. Evinden çok uzakta.

Uzun saçlarını havluyla kurularak Reiner de çatıya çıkıyor. Üzerinde dün giydiği siyah pantolon var ama gömleği yok, vücudu esmer ve sıkı, gayet biçimli. Güzel olduğunu bilmesi her nasılsa onu çirkinleştiriyor. Güneşte durup kurulandıktan sonra o da gidip duvarın üstüne oturuyor. Havlu boynunda, tüyleri soğuktan diken diken, su taneleri göğsündeki sert killarda metal gibi parlıyor.

Bugün ne yapmak istersin.

Şu harabelere ne dersin.

Harabelere gidiyorlar. Orayı zaten görmüş, dün orada saatler geçirmişti, ama o kalın duvarlarla temellere, surlarla yüksek kubbelele, bir kademedен diğerine aynı sabit hızla, uzun bedenini dimdik tutarak yürürken ifadesi hiç değişmeyen Reiner'in gözlerinden bakıyor şimdi. Beklemek için bir kayanın üstüne oturuyor ve Reiner yanına çömeliyor. Bana burayı anlatsana, diyor.

Gerçeklere dair fazla bir bilgim yok, daha çok mitolojiyle ilgiliyim.

Öyleyse onu anlat.

Hatırladığı kadarını, kadının tek başına kocasının Truva'daki uzun savaştan dönmesini bekleyişini, öldürülen kızının acısıyla intikam planları kuruşunu, intikamı acıdan daha çok ateşleyen bir şey olmadığını, bunun tarih tarafından tekrar tekrar öğretilen bir ders olduğunu, kadının öfkesinin kendi acıları ve intikam planları olan sevgilisinin öfkesiyle birleştiğini, sonunda Agamemnon'un dönüşünü, yanında esir aldığı cariyesini, geleceğin neler getireceğini görebilen ama bunu engellemek için hiçbir şey yapamayan o kadın kâhini de getirişini anlatıyor. Saraya karısının önüne serdiği parlak renkli halının üzerinde yürüyerek ve on yıllık kuşatmayı peşinde sürükleyerek girişini, peşinden Cassandra'nın gelişini, içeride ikisinin de katledilişini. Agamemnon banyodayken öldürülüyor, bu imge her nedense en canlı ve gerçek olanı, koca adamın balta darbeleriyle devriliş, etrafa kanlar saçarak kan kırmızı suların içine çırılçıplak yığılışı, şiddeti hayal etmek hep çok kolayken güzel şeyler neden benim için hep sözcüklerde kilitli. Daha bu hikâyenin sonunda bir sonraki acı ve intikam döngüsü kaçınılmaz, yani sonraki hikâye başlamak zorunda. Peki gerçek mi bu, diyor Reiner. Nasıl yani. Gerçekten olmuş mu. Hayır, hayır, efsane, ama her efsanede bir gerçeklik vardır. Peki buradaki gerçeklik ne. Bilmem, burası var işte, uzun zaman boyunca olmadığı düşünülmüş, en başta bu gerçek. Ben efsanelerle pek ilgili değilim, diyor Reiner, haydi şuraya tırmanalım.

Harabelerin arkasındaki dağı kastediyor.

Şuraya mı.

Evet.

Neden.

İşte, diyor Reiner. Bir kez daha gülümserken gözlerinde tuhaf bir parıltı, reddetmenin başarısızlık anlamına geleceği şekilde tasarlanmış bir meydan okuma var.

Tırmanmaya başlıyorlar. Alttaki bayırda etrafından dikkatle dolaştıkları sürülmüş bir tarla var, sonra dağ dikleşiyor ve çalılıkların arasından zar zor ilerliyor, dalların arasından kendilerini yukarı çekiyorlar. Yukarı çıktıkça kayalar daha düzensiz ve tehlikeli hale geliyor. Bir saat kadar sonra dağın alçağındaki sırtlardan birine geliyorlar, dağın yüksek zirvesi tepelerinde yükseliyor, ama oradan daha ileri gitmek istemiyor. Burası, diyor. Burası, diyor Reiner de yukarı bakarak, yeter mi diyorsun. Evet. Cevabının gelmesi için bir an geçmesi gerekiyor, tamam, bir kayanın üzerine yerleştiklerinde Alman'ın yüzünde tuhaf, alaycı bir ifade var.

Şimdi harabeler çok aşağıda ve içlerindeki iki üç kişi minik oyuncaklara benziyor. Güneş çoktan yükselmiş ve yılın bu zamanına rağmen sıcak bir gün. Reiner gömleğini çıkarıp dümdüz karnını ve aşağılara kadar uzadıkça uzayan o barut misali siyah kılları bir kez daha gözler önüne seriyor. Yunanistan'da ne yapıyorsun, diye soruyor.

Ben mi. Sadece dolaşıyorum. Bakınıyorum.

Neye bakınıyorsun.

Bilmem.

Ne zamandır seyahat ediyorsun.

Birkaç aydır.

Nerelere gittin.

İngiltere'den başladım. Fransa, İtalya, Yunanistan, Türkiye, şimdi yine Yunanistan'dayım. Buradan nereye giderim, bilmiyorum.

Alman onu incelerken bir sessizlik oluyor, Güney Afrikalı başını çeviriyor, aşağı vadiye, düzlüğün ötesindeki uzak ve mavi dağlara bakıyor, bu soruların ardında yanıtlamak istemediği bir soru var.

Ya sen.

Buraya düşünmek için geldim.

Düşünmek için mi.

Evet, bir sorun var. Gelip birkaç hafta boyunca yürümek ve düşünmek istedim.

Bunları söyledikten sonra gözlerini kapıyor Reiner. O da konuşmayacak ama sessizlik onun için bir güç. Benim aksime, benim aksime. Ben de üstümü çıkarıyorum, güneşin tadını çıkarıyorum.

Sonra, nedenini bilmese de durmuyor, ayakkabılarıyla çoraplarını, pantolonunu çıkarıp kayanın üstünde külotuyla kalıyor, hava artık pek sıcak değil. Gri kayanın üzerinde zayıf, solgun ve leziz görünen bedenini bir şekilde sunduğunu ikisi de anlıyor. Gözlerini kapıyor.

Tekrar açtığında, Reiner gömleğini giymekle meşgul. Yüz ifadesi sabit, hiçbir şeyi ele vermiyor. Yemek vakti, diyor, gitmek istiyorum.

Sonraki anı akşama ait ve bir şekilde sabahın tersyüz edilmiş hali gibi, gökyüzündeki son ışıklar solarken çatının kenarındaki duvara oturmuş, Reiner yine duşta, su sesi geliyor. Sonra kesiliyor. Az sonra dışarı çıktığında yine gömleksiz, havlu boynunda, gelip alçak duvarda yanına oturuyor. Bir sessizliğin ardından, yeni sorulmuş bir soruyu yanıtlar gibi, buraya bir kadını düşünmek için geldiğini söylüyor Reiner usulca.

Artık güneş batmış, ilk yıldızlar belirmekte.

Kadın mı.

Evet. Berlin'de bir kadın var. Benimle evlenmek istiyor. Ben istemiyorum ama onunla evlenmezsem bir daha benimle görüşmeyecek.

Sorunun bu mu.

Evet.

Kararını verdin mi peki.

Daha değil. Ama evleneceğimi sanmıyorum.

Kasaba, bir iki kilometre kadar hafif bir meyille devam ettikten sonra denize kadar giden o düzlüğe dönüşen bir bayırın üzerine kurulu. Düzlüğün başladığı yerde, onu buraya getirmiş ve yarın buradan götürecek olan demiryolu var, şu anda uzaktan, vagonları içeriden sarı bir ışıkla aydınlanmış bir tren geçiyor. Trenin geçişini izliyor. Ben de birisi yüzünden buradayım, diyor. Ama ben karar vermeye değil, sadece unutmaya çalışıyorum.

Tahmin etmiştim.

Benimki kadın değil.

Reiner ellerini kaldırıp bir şey fırlatır gibi bir hareket yapıyor. Kadınmış, erkekmiş, diyor, benim için fark etmez.

Bunun anlamı açık gibi ama başka bir anlama da geliyor olabilir. O gece, daha sonra, küçük odada yatmaya hazırlanırken, o gün

kayanın üstünde yaptığı gibi soyunup küloduyla kaldıktan sonra çabucak uyku tulumunun içine giriveriyor. Bu gece hava çok soğuk. Reiner gömleğiyle çoraplarını katlayıp çantasına koyarak uzun uzun hazırlanıyor. Sonra pantolonunu çıkarıyor. Odanın ortasında durup bariz bir ritüel havasında çıkardıktan sonra katlıyor. Derken siyah olmayan küloduyla öteki yatağa, benim yattığım yatağa gelip kenarına oturuyor. İster misin, diyor bir elma uzatarak, çantamda buldum. Elmayı elden ele geçirir, ciddi bir tavırla ısırıp çiğnerlerken biri dirseğinin üstünde doğrulmuş, ötekiyse dizlerini yukarı çekip oturmuş, sadece ufak bir harekete, uzanan bir ele ya da uyku tulumunun bir ucundan kaldırılmasına, gelmek ister misin denmesine ihtiyaç var ama ikisi de yapmıyor, biri çok korkak, öteki fazla gururlu, derken elma bitiyor, o an geçiyor, Reiner ayağa kalkıp omuzlarını ovuşturuyor, burası çok soğuk, kendi yatağına dönüyor.

Işık hâlâ açık. Az sonra söndürmek için kalkıyor. Karanlık odada öteki yatağa gidip Reiner'in yanına oturuyor. Teklif edecek bir elması yok ve ikisi de sessizce bekliyor, nefes alıyor, ikisinin de yapmayacağı hareketi bekliyorlar, sonra kalkıp kendi yatağına dönüyor. Titrediğini fark ediyor.

Sabahleyin birbirlerine karşı yine resmi ve olması gerektiği gibiler. Çantalarını topluyorlar. Adresimi almak ister misin, diyor Reiner, bir gün Almanya'ya gelirsin belki. Adresi küçük bir deftere, daracak harflerle düzgünce yazdıktan sonra, ben de senin adresini alabilir miyim, diye soruyor Reiner. Benim adresim yok, evim yok, ama bir arkadaşımın adını vereyim, diyerek o da öteki adama yazıyor ve değiş tokuş tamamlanmış oluyor. Anacaddeden birlikte yürüyerek kasabadan çıkıyor, uzun bayırdan tren istasyonuna iniyorlar. Trenleri birkaç dakika arayla kalkıp farklı yönlere gidecek. Tren istasyonu uçsuz bucaksız yeşil ovanın kenarında beton bir platform ve tek bir odadan ibaret, onlardan başka bekleyen yolcu yok, biletlerini onlara kirli bir camın ardından satan yalnız memur tren gelirken kendisi de dışarı çıkıp düdüğünü öttürüyor. Güney Afrikalı trene binip pencereye çıkıyor. Hoşça kal, diyor, tanıştığımıza sevindim.

Ben de.

Ne diyeceğim.

Söyle.

Neden hep siyah giyiyorsun.

Alman gülümsüyor. Sevdiğim için, diyor.

Tren hareket etmeye başlıyor.

Yine görüleceğiz, diyerek elini kaldırıyor Reiner, sonra yavaşça uzaklaşarak gözden yitmeye, katı manzara sıvıya dönüşerek akma-ya başlıyor.

Sparta'ya gidiyor, Pylos'a gidiyor. Miken'den ayrıldıktan birkaç gün sonra bir kasaba meydanından geçerken bir kafedeki televizyonda bomba ve yangın görüntüleri görüyor. Yaklaşıyor. Bu nedir, diye soruyor, oturmuş izleyen birkaç kişiye. İngilizce bilen biri Körfez'deki savaş olduğunu söylüyor. Herkes savaşı bekleyip duruyordu, şimdi de oluyor işte, iki yerde birden oluyor, hem gezegenin başka bir yerinde hem de televizyonda.

İzliyor ama gördüğü şey onun için gerçek değil. Çok fazla seyahat etmek ve yersiz yurtsuz olmak onu her şeyin dışına itmiş, bu yüzden tarih başka bir yerde yazılıyor, onunla ilgisi yok. O sadece içinden geçiyor. Belki de dehşet evdeyken daha kolay hissediliyor. Bu hem bir kurtuluş hem de ıstırap, sırtında herhangi bir soyut ahlaki yük taşıyor, ama bu yükün yokluğu her gece uyuduğu, sürekli değişen fakat bir şekilde hepsi de aynı olan kokuşmuş ve özelliksiz odalar tarafından temsil ediliyor.

İşin gerçeği, doğuştan seyyah değil, sadece koşulların zorlamasıyla içine düştüğü bir durum bu. Hareket halindeyken zamanının çoğunu şiddetli bir kaygı içinde geçirmesi her şeyi daha keskin ve canlı yapıyor. Yaşam bir dizi küçük tehditkâr ayrıntıya dönüşüyor, çevresindeki hiçbir şeyle arasında bir bağ hissetmiyor, sürekli ölmekten korkuyor. Sonuç olarak, bulunduğu yerde asla mutlu olamıyor, içindeki bir şey sürekli bir sonraki yere doğru ilerliyor, buna rağmen asla bir şeye doğru değil, sürekli ondan uzağa, uzaklara gidiyor. Seyahat, doğasındaki bu kusuru bir varoluş durumuna dönüştürmüştü.

Bundan yirmi yıl önce, farklı nedenlerle, büyükbabasının başına da benzeri bir şey gelmişti. Uzun yaşamının çoğunu bir yere bağlı ve yerleşik geçiren ihtiyarın karısı öldüğünde, içinde bir şeyler geri dönüşü olmayacak şekilde kırılmış ve kendini yollara vurmuştu. Hayret ve merakın değil acının teşvikiyle bütün dünyayı dolaşmış, en uzak ve en olmayacak yerlere gitmişti. Evdeki posta kutusuna üstlerinde tuhaf pullar ve damgalar olan kartpostallarla mektuplar gelirdi. Büyükbaba bazen telefon eder ve sesi, denizin

dibinden gelir gibi, evine dönme arzusuyla dolu olurdu. Ama dönmemiştir. Ancak çok sonraları, iyice yaşlanıp bitkin düştükten sonra nihayet temelli dönmüş ve son yıllarını evin arka bahçesindeki tek katlı yerde geçirmiştir. Gün ortasında pijamayla, yıkanmamış ve karman çorman saçlarıyla çiçek tarhlarının arasında dolaşırdı. Ama akli gitmeye başlamıştı artık. Gittiği yerleri hatırlayamıyordu. Bütün imgelerle izlenimler ve ziyaret ettiği bütün ülkelerle kıtalar silinmişti. Hatırlamadığın şey hiç olmamış demektir. Ona sorarsanız, bahçenin sınırlarından öteye geçmemiştir hiç. Yaşamının çoğunu huysuz ve aksi bir adam olarak geçirmiştir ama artık çoğu zaman uysaldı, gerçi hâlâ akıldışı öfkelere kapılabiliyordu. Ne diyorsun sen, diye bağırmıştı bana bir seferinde, ben hiç Peru'ya gitmedim, ne dediğini anlamıyorum, Peru Peru deyip durma bana.

İki hafta sonra Yunanistan'dan ayrılıyor. Bir buçuk yıl boyunca oradan oraya gittikten sonra Güney Afrika'ya dönüyor. Döndüğünden kimsenin haberi yok. Havaalanından şehre otobüsle, çantasını dizlerinin üstünde taşıyarak döner, yaşamak için döndüğü şehre filmli camlardan bakarken neler hissettiğini söyleyebilmek mümkün değil.

Yokluğunda her şey değişmiş. Beyaz hükümet taviz vermiş, güç boyun eğip şekil değiştirmiş. Ama hayatın yaşandığı düzeyde farklı görünen bir şey yok. İstasyonda inip hareketli kalabalıkların ortasında durarak düşünmeye çalışıyor, evimdeyim, eve döndüm. Ama kendini sadece gelip geçiyormuş gibi hissediyor.

Bir taksi bulup yokluğunda evlenmiş olan bir arkadaşının evine gidiyor. Kadın onu gördüğüne sevinse de daha ilk kucaklaşmada ne kadar yabancılaşmış olduğunu seziyor. Hem arkadaşına hem de kendine karşı. Daha önce hiç gelmediği bu evi dolaşiyor, ona katlanılmaz bir şekilde ağır gelen mobilyalara, süs eşyalarına, resimlere bakıyor. Sonra bahçeye çıkıp güneşin altında duruyor.

Arkadaşı dışarı çıkıp onu buluyor. Burada mısın, diyor, bugün gelmen büyük bir tesadüf, sabah posta kutusunda bu vardı senin için. Gökten düşmüş olabilecek bir mektup veriyor ona. Reiner'den gelmiş.

Yazışmaya başlıyorlar. Mektuplar iki üç haftada bir gelip gidiyor. Alman katı ve gerçekçi, yaşamındaki olayları onlara dışarıdan ba-

kan biri gibi anlatıyor. Berlin'e dönmüş. Evlenmemiş. Üniversiteye başlamış ama vazgeçip bırakmış. Sonra mektupları gönderdiği Kanada'ya gitmiş, bir ormanlandırma projesi için ağaç dikiyormuş.

Uzun ipeksi saçları, siyah giysileriyle, fidanları diker, toprağı diplerine bastırırken hayal etmeye çalışıyor onu. Nasıl görüldüğünü pek iyi hatırlayamıyor, aklında kalan şey Reiner'in onda uyardığı his, o huzursuzluk ve heyecan hali. Ama bunu dile getirmeye cesareti yok, öteki adamda duygulardan açıkça söz etme konusunda bir isteksizlik olduğunu, bunu yapmanın zayıflık olarak görüleceğini seziyor. Fakat Reiner gerçekler konusunda ne kadar açıksözlü olursa olsun, kendine dair anlattıklarında, Berlin'de kiminle yaşadığı, seyahatlerinin parasının kimden çıktığı, Kanada'da ağaç dikmeye nasıl karar verdiği gibi eksik olan birçok ayrıntı var yine de. Bu sorular kendisine açık açık sorulduğunda bile bir şekilde yanıtlamamayı beceriyor.

Ona gelince, duygularını hiç saklamıyor, hatta, en azından mektuplarda, onları açığa vurma konusunda fazla özgür davranıyor. Çünkü sözcükler dünyadan bağımsız. Bu yüzden Reiner'e eve dönmeyi ne kadar zor bulduğunu kolayca yazabiliyor. Bir yere yerleşemiyor. Bir süre arkadaşıyla kocasının yanında kalıyor ama davetsiz bir misafir, bir yük olduğu için gitmesi gerektiğini biliyor. Bir öğrenci evinde oda kiriliyor ama orada perişan oluyor, ev çok pis ve tam bir pire yuvası, ona uygun değil, bir iki ay sonra tekrar taşınıyor. Seyahate çıkan insanların evlerine bakıyor, boş odalarda yatıyor. Derken eski ev sahibelerinden birine ait, bitişiğindeki ve altındaki üç odasında kadının yaşadığı bir daireye taşınıyor. Ama hata ediyor. Ev sahibesi zırt pırt ona geliyor, havlayıp duran fino köpeği de sürekli peşinde, kadın zor bir dönemden geçiyor, konuşmaya ihtiyacı var ama onun içi de kendi mutsuzluğuyla dolu. Yalnız kalmak istiyor ama kadın rahat vermiyor, köpek odasının her yerine tüy ve histeri saçıyor. Bir ara Reiner'e, keşke buraya gelip beni bir yerlerde uzun bir yürüyüşe götürsen, diye yazıyor. Davetin için teşekkür ederim, Aralık'ta oradayım, diyen bir mektup geliyor.

Beni havaalanında karşılama, diyor Reiner. Ben seni bulurum, gerek yok. Yine de havayolunu arayıp uçuş zamanını öğreniyor, arkadaşlarının arabasını ödünç alıyor ve inişten bir saat önce geliş

salonunda oluyor. İçinde beklenti ve kaygı karışımı bir his. Aradan iki yıl geçmiş, nasıl bir şey olacağını bilemiyor.

Reiner kimseyi beklemediği için kapıdan çıkarken etrafa bakınmıyor. Biraz geride durup onu izliyorum. Görünümü aynı. Parıltılı kumral saçları omuzlarına dökülmüş, tepeden tırnağa siyah giyinmiş, sırtında aynı siyah çanta var. Sert bir yüz ifadesiyle hemen bir dizi plastik sandalyeye gidip çantasını düzenliyor.

Bir iki dakika izledikten sonra, rahat görünmeye çalışarak, acele etmeden gidip yanında duruyorum.

Selam.

Reiner başını kaldırıp bakıyor. Karanlık yüzü bir an aydınlanıyor, sonra tekrar kapanıyor. Neden geldin. Gelme demiştim.

Biliyorum. Ama gelmek istedim.

Peki.

Selam.

Nasıl davranacaklarını bilemiyorlar. Kollarını açıyor, öteki adam da onu kucaklıyor. Ama tam değil.

Yolu bulamayacağımı mı zannettin.

Karşılama istedim, o kadar. Yardım edeyim mi.

Bir tane çantam var. Kendim taşısam daha iyi.

Reiner'i arabayla eve götürüyor. Merdivenden çıkarlarken, artık arasının pek iyi olmadığı ev sahibesi yarı açık kapıdan onları izliyor. Dairesi neredeyse çıplak ve bomboş, birkaç eşyası da kutuların içinde, ay sonunda evden çıkacak. Dışarı çıkıp yeşil ağaçlara, dağlara kadar uzanan Cape Flats'e yukarıdan bakan balkonda oturuyorlar. İlk kez sessizleşiyor.

Eh, diyor Reiner.

Evet.

Geldim işte.

Tuhaf.

Birbirlerine bakıyorlar, ikisi de gülümsüyor. Reiner'in gelişimi şimdiye kadar gerçekdişiydi, olacağına tam inanmamıştı, ama şimdi yine birlikteler işte. Dışarıda, balkonda oturmuş sohbet ediyorlar. İlk başta tedirgin ve beceriksizler, sözcükler ağızlarından kolay çıkmıyor, çıktıklarında da gerilimle yüklüler. Ama yalnızca kısa bir süre sonra sohbet akmaya başlıyor, iyi anlaştıklarını, her şeye yabancılaşmış olmakla ilintili bir mizah duygusunu paylaştıklarını keşfederek rahatlıyorlar. Bu durum birbirlerinden yeniden hoşlan-

malarına yardımcı oluyor, her ne kadar bu hoşlanma henüz somut bir şeye değil de sadece belirsiz bir yakınlık hissine dayansa da. Bu kadarı yeterli gibi.

Dairesinde sadece bir yatak var, paylaşımları gerek. Ama gece uyku zamanı geldiğinde Reiner yatağa ihtiyacı olmadığını söylüyor. Nasıl yani.

Reiner'in balkona çıkıp çantasını boşaltmasını izliyor. İnsanlar çok fazla şeye ihtiyaç duyuyor, diye açıklama yaparken uyku tulumuyla birlikte ince bir örtü çıkarıyor Reiner. Hep rahat etmek istiyorlar. Hiç gerek yok. Uyku tulumunu balkona serdiği örtünün üstünde açıyor. Gerekli olan sadece bu. Ben böyle tercih ediyorum. Ayakkabılarını çıkarıp uyku tulumunun içine girerek fermuarını çekiyor. Uzanıp, karanlığın içinden yol arkadaşına bakıyor. Yüzünde herhangi bir ifade görmek imkânsız. Mükemmel, diyor.

Artık Reiner geldiğine göre ev sahibi atlası çıkartıyor, birlikte hevesle inceliyorlar. Çok az şehri, bol açıklığı olan bir ülke arıyorlar. Yolculuğu konuşarak geçirdikleri zamanda ikisi için de ideal koşullarda anlaşmışlar. Kalabalıkları, işlek yolları, yapılaşmış bölgeleri ikisi de istemiyor. Öyleyse Botswana var. Namibya var. Zimbabwe var.

Peki şurası neresi.

Lesotho.

Hakkında ne biliyorsun.

Pek bilgisi yok, hiç gitmemiş, arkadaşlarından da giden olmamış. Çok dağlık, çok fakir, tamamen Güney Afrika'yla çevrili bir ülke olduğunu biliyor ama bunun dışında tam bir muamma. Öylece oturup oraya bakıyorlar.

Belki de oraya gitmeliyiz.

Belki de.

Kullandıkları sözcükler bunlar olmayabilir, ama karar bu kadar hafife alınarak, üzerinde düşünülmeden veriliyor, bir an nereye gideceklerini bilemezlerken bir sonraki an Lesotho'ya gidiliyor.

Ertesi gün şehirdeki bir devlet dairesine gidiyorlar ve ellerine bütün yolların, yerleşim bölgelerinin, rakımların net gösterildiği bir harita veriliyor. Harita bana ideal görünse de Reiner şüpheyi inceliyor.

Ne var.

Daha büyük haritalar almamız gerekmez mi sence. Daha ayrıntılı. Bütün ülke için dört beş tane.

Neden ki.

O zaman yürüyüşün her aşamasını planlayabiliriz.

Bununla da planlayabiliriz.

Ama yeterince değil.

Bakıyorlar, bu ilk anlaşmazlıkları. Ama bankonun arkasındaki adam zaten daha ayrıntılı bir haritasının olmadığını, elinden başka bir şey gelmeyeceğini söylüyor. Sorun değil, diyorum, bunu alıyoruz. Ama Reiner sonradan, Lesotho'ya gittiğimizde bulmamız lazım, diyor.

Ne bulacağız.

Daha ayrıntılı birkaç harita.

Bu çelişkiler kafa karıştırıcı, normal bir yatağı gereksiz gören ama gayet iyi bir haritayı yetersiz bulan bir adam bu. Reiner ertesi gün Lesotho hakkında araştırma yapmak için kütüphaneye gidiyor. Bu rahatlatıcı bir şey, en azından gittiğimiz yer hakkında bir şeyler öğreneceğiz, ama Reiner döndüğünde ülkenin tarihine dair hiçbir şey öğrenmediği anlaşılıyor. Onun yerine iklimini, yeryüzü şekillerini ve topoğrafyasını, rakamlarla kodlanmış her şeyi araştırmış.

Rakamlar Reiner için bir güvende hissetme biçimi. Akşam vakti kahve ikram edildiğinde hayır diyor, bugün iki fincan içtim zaten, on iki saat içinde iki fincandan fazlasını içmiyorum. Bir yere yürüyeceklerinde kaç kilometre olduğunu bilmek istiyor. Bilmiyorsa ya da emin değilse hoşnutsuz görünüyor.

Yani ilk birkaç günde bile aralarında bazı farklılıklar olduğunu anlıyorum. Ama bu konuda endişe edecek zaman yok. Yola çıkmalarına hâlâ iki hafta var, yapacak çok işi var, hesaplarını kapatıp bütün eşyalarını depoya koymak zorunda. Kendini huzursuz, baskı altında hissediyor, bu vaziyetteyken yalnız olmayı tercih ederdi. Ama hiç yalnız kalamıyor. En sıradan işleri yapmak için evden çıkarken bile Reiner hep yanında. Sürekli düşünceli ve alaycı, yüzü neredeyse aksi, yardımcı bir kara melek gibi sürekli yanında oluşu onu tüketiyor. Reiner'se kendi adına bütün bu zorunlu işlerden ve angaryalardan rahatsız görünüyor, normal bir hayatın gereklilikleri ona fazla geliyor.

Bütün bu salakça işleri neden yapmak zorundasın ki.

Yapmak zorundayım. Yapmak gerekiyor.

Neden, diyor Reiner, zoraki sınırlarak.

Reiner'in kendi ülkesindeki sıkıcı işlerini kimin yaptığı tam bir muamma. Düşünecek olursa, Reiner hakkında hiçbir şey bilmiyor ama sormakla da eline bir şey geçmiyor. Annesiyle babasının fazlasıyla dindar olduğunu öğreniyor ama bunun ötesinde ne ailesi ne de geçmişi hakkında bir şey bildiği yok. Cidden ilgisini çekse de karşı tarafta soruları cevaplamaya karşı derin bir isteksizlik olduğunu seziyor.

Sen ne iş yapıyorsun, diye soruyor Reiner'e bir seferinde.

Ne demek ne iş yapıyorsun.

Nasıl para kazanıyorsun. Para nereden geliyor.

Para bir şekilde gelir. Çok takmamak lazım.

Ama para kazanmak için de çalışmak gerekir.

Kanada'da kazandım. Ağaç dikme işinden.

Ondan önce.

Felsefeciyim ben, diyor Reiner ve sohbet orada bitiyor, bu fikir onu susturuyor, felsefeci olmak, ne demek acaba. Felsefeciler çalışmaktan muaf mıdır, onlara kim destek olur, tam olarak ne yaparlar. Felsefecilerin dünyanın sıradan ayak işlerine zamanlarının olmadığını ve oradan oraya koşturmasının Reiner'i bu yüzden rahatsız ediyor olabileceğini düşünüyor.

Esas ne yapmayı isterdin.

Yürümeyi.

Yürüyoruz zaten.

Yeteri kadar değil. Bu seyahat için idman yapmamız lazım. Rutine girmemiz gerek, formda olmadığını görebiliyorum.

Reiner bir kez onu uzun bir yürüyüşe çıkarıyor. Biraz zorlanmaya ihtiyacımız var, diyor. Hazırlanmak için. Otobüsle Kloofnek'e gidiyor, eski su borusunu takip eden yoldan Camps Bay'i geçerek neredeyse Llandudno'ya kadar geliyorlar, buradaki manzara gri taşları ve turkuvaz deniziyle Yunanistan'a çok benziyor, geçmiş eşmerkezli halkalar halinde zamanın içinden yankılanıyor, dağın tepesine tırmanıp öteki taraftan Constantia Nek'e iniyor ve orada ormana girip Rondebosch'a kadar gidiyorlar, altı yedi saat geçmiş, ayakları su toplamış, açlıktan başları dönüyor. Bayılacak gibiyim, diyor Güney Afrikalı, bir şeyler yemem lazım. Ben de bayılacak gibiyim, diyor Reiner, ilginç bir his, canım hiç yemek istemiyor.

Aralarındaki farklardan biri de bu, birisine acı veren şey öteki-
ne ilginç geliyor. Güney Afrikalı da yürümeyi seviyor, ama sürekli
ve saplantılı bir şekilde değil, uç şeyler ona da çekici geliyor, ama
tehlikeli ve korkutucu bir hale geldiklerinde değil, kendi acısını
mikroskop altında incelemek ve ilginç, çok ilginç bulmak onun
yapabileceği bir şey değil. Kendi acınızı ilginç buluyorsanız baş-
ka birinin acısına ne kadar mesafeli olursunuz, ki Reiner'in bütün
insani zaaflara soğuk gözlerle, hatta belki küçümseyerek baktığı da
bir gerçek. Bu soğukluğunun nedeni nedir, bilemiyorum.

Reiner'in istediği, başka hiçbir şey düşünmeden bu yolculuğa
hazırlanmak, bütün gereksiz dış etkenlerden kurtulmayı çok is-
terdi, o gece balkonda kullandığı sözcükler onunla ilgili temel bir
gerçeği ifade ediyor, insanların gerekli olmayan çok fazla şeye ih-
tiyacı var. Oturup saatlerce o Lesotho haritasını inceliyor, bir dizi
olası güzergâhı kırmızı kalemle üstüne işaretlemiş. O ince çizgilere
korkuyla bakıyorum, tuhaf bir iç organdan geçen damarlara ben-
ziyorlar, bazen Reiner için bu ülkenin sadece bir kavram, irade-
ye boyun eğdirilebilecek soyut bir fikir olduğunu hissediyorum.
Oradan mesafeler ve rakımlar, formüllere indirgenebilecek uzamsal
boyutlar biçiminde söz ediyor, insanlardan ya da tarihten hiç söz
açmıyor, kendisinden ve kendini yansıttığı boşluktan başka hiç-
bir şeyin önemi yok. Ya siyaset, diyorum, halkın durumuna hiç
bakmadık, başımıza neler gelebileceğini bilmiyoruz. Reiner şaşkın
gözlerle ona bakıyor, sonra eliyle küçümseyici bir hareket yapıyor.
Daha önce hiç gelmediği Güney Afrika'dayken bile çevresinde olup
bitenlere ilgi duymuyor Reiner, sokaklarda uzun yürüyüşlerinden
birine çıkarken kulaklarına soktuğu bir çift tıkacı var, dış seslerin
onu rahatsız etmesini istemiyor, karanlık ve yoğun bakışlarla düm-
düz önüne bakıyor ama o bakışlar aslında içe yönelik.

Fakat bu aşamada sadece hafif huzursuzluk imaları var. Yolcu-
luk onu heyecanlandırıyor. Şehirde çıkıp başbaşa yola düştükle-
rinde Reiner'le aralarındaki ufak tefek sürtüşmeler kaybolup gide-
cek, bundan emin. İkisi de yerleşik hayat için yaratılmamış.

Bir arkadaşından ödünç çadır alıyor. Reiner çadırı evin bahçesi-
ne kuralım diye tutturuyor. Çok zaman alıyor, direkler ve kazıklar
öğrenmek zorunda oldukları yepyeni ve tuhaf bir alfabe. Her şeyin
ödünç ya da satın alınması gerekiyor, gaz ocağı ve tüpler su filtre-
si el feneri çatal bıçaklar plastik tabaklar ilkyardım çantası, daha

önce hiç böyle seyahat etmemiş, her şey tuhaf ve korkutucu geliyor ama yine de heyecanlı, normal hayatından uzaklaşma fikri özgürlüğe benziyor, Yunanistan'da karşılaştıklarında olduğu gibi. Belki de bu seyahatin gerçek nedeni bu, bildik yaşamın bütün yüklerini atarak, hatırladıkları ama belki de hiç yaşamadıkları bir hafiflik hissini yeniden yakalamaya çalışıyor ikisi de, yolculuk her şeyden çok bellekte yapıldığında serbest düşüşe ya da uçuşa benziyor.

O son iki haftada bir ara para konusu açılıyor. Yol boyunca ödemeleri nasıl yapacakları gibi, düşünülmesi gereken pratik sorunlar var. Reiner elindeki Kanada dolarlarını kullanmak istediğini ve harcamaları kendisi yapsa daha iyi olacağını söylüyor. Peki ben ne yapacağım, diyorum.

Sen bana sonra ödersin.

O zaman harcamalarımı yazmam lazım.

Reiner başını sallayıp omuz silkiyor, para değersiz, önemsiz bir şey.

Artık her şey hazır. İnsanlara keskin bir tedirginlikle, bir daha dönmeyebilirmiş gibi veda ederken buluyor kendini. Her gidişinde, derinlerde bir yerde, minicik kara bir tohum gibi, ölüm korkusu var.

Trenle şehir merkezine gidiyorlar. Gardan otobüse binip gecenin içinde ilerliyorlar. Uyumak zor, her sarsılarak uyanışlarında dışarıda kayıp giden metalik gri manzarayı görüyorlar. Bir pazar gününün ilk ışıklarında Bloemfontein'a varıp bomboş sokaklarda yürüyerek, Lesotho sınırına kadar giden dolmuşların beklediği bir durak buluyorlar. Saatlerce dolmuşun dolmasını beklemek zorundalar. Reiner arkaya oturup sırt çantasını kucağına, başını çantasına koyuyor, tıkaçları kulaklarında.

Ben biraz dolaşıp dönüyor, sonra biraz daha dolaşıyorum. Seyahat etmenin büyük bölümünü, ona eşlik eden sıkıntı ve bunalımla birlikte, sadece beklemek oluşturuyor. Beklediği başka yerlerin, havaalanlarındaki bekleme salonlarının, otobüs garlarının, güneş altındaki kaldırım kenarlarının anıları canlanıyor aklında, hepsinde birkaç uçucu ayrıntıyla özetlenebilecek aynı melankolik hava var. Rüzgârda uçuşan bir kese kâğıdı. Bir karonun üstündeki kirli ayakkabı izi. Bir floresan ampulünün düzensiz cızırtıları. Buradan

ise aklında güneşte gitgide daha çok ısınan çatlaklı bir tuğla duvar kalacak.

Yola çıktıklarında vakit öğleden sonrayı bulmuş. Yol uzun değil, bir saatten biraz fazla sürecek, iki yöne de uzanan toprak yollarla dolu düz bir tarım arazisinden geçiyorlar. Kalabalık araçta dile getirilmeyen bir merakın odağındalar. Reiner'in insanlarla bu zoraki yakınlaşmadan duyduğu mutsuzluk çok bariz, nefesini tutmuş gibi bir havası var.

Son durakta inip, gümrükten geçmeyi bekleyen insanlarla birlikte kuyruklara giriyorlar, üniformalar, kara gözlükler, barikatlar, rengi solmuş duvarlar, sınır geçişlerini oluşturan bütün unsurlar tamam. Gümrükten ve nehrin üstündeki uzun köprüden geçtikten sonra öteki tarafta bir kez daha damgalanıyorlar. Haritadaki bir çizgiyi geçip başka bir ülkeye girmiş bulunuyorlar, kaderin burada getirebilecekleri geride bıraktıkları ülkede getirebileceklerinden farklı.

Buradan nereye gidip ne yapacakları bir muamma, sadece yola çıkmayı, yol nereye götürürse oraya gitmeyi düşünmüştü, ama onun yerine uçsuz bucaksız bir sınır şehriyle, kirli bir anacaddenin iki yanındaki otel ve kumarhanelerle, kaldırımlarda boş boş dolanıp duran kalabalıklarla karşılaşılıyor, saat de epey geç. Konuşup o gece otelde kalmaya karar veriyorlar. Yarın odalardan temelli kurtulacaklar. Otellerin hepsi birbirinden beter, soldaki ilk otelde karar kılıyor, caddeyi yukarıdan gören bir odaya yerleştiriliyorlar.

Zaman geçirmek için Maseru denen şehirde yürüyüşe çıkıyorlar. Anacaddede bir aşağı bir yukarı yürüyor, mağazalara bakıyor, bir süpermarkete girip yiyecek bir şeyler alıyorlar. Aralarında kısmen korkudan oluşan bir heyecan var, kendilerini sonucu bilinmeyen bir duruma sokmuş haldeler, aşkla seyahat arasında böyle bir ortak nokta var. Reiner'e âşık değil, ama yol arkadaşlıkları içinde karanlık bir tutkunun biçimini taşıyor.

Otele dönüp orayı da geziyorlar. Arka merdivenden bahçeye iniyorlar. Köşede ahşap bir kulübe var. Kapıdaki tabelada sauna yazıyor. İçinde elli yaşlarında bir kadın, gözlerinde bitkin ve bitik bir şeyler, onları görünce müthiş seviniyor. Gelin, gelin, sauna yapın. Sauna ılık ve buharsız, duvar namına kulübenin ahşap duvarlarından başka bir şey yok. Yo, yo, biz sadece bakıyorduk, belki daha sonra. Hayır, şimdi gelin, masaj yaptırın, iyi masaj yaparım. Kadın resmen kolumuzdan çekiştiriyor.

Dışarı çıktığımızda Reiner'e, kadın kendini satıyordu, diyor.

Reiner bir şey demese de yüz ifadesinde yine de yanıt veren bir şeyler var. Yemek salonunda yedikleri akşam yemeği boyunca ve yukarı çıktıklarında odada, sessiz ve düşünceli. Saat daha erken ama gecenin geri kalanı amaçsızca sünüp gitmekte.

Ben dışarı çıkacağım sanırım, diyor Reiner.

Nereye.

Belki saunaya girerim.

O gittikten sonra uzun zaman pencerede durup düşünüyorum. Şehrin ışıkları dört bir yana yayılmış ama çevrelerinde yoğun bir karanlık var. Reiner'i bekliyor ama bir türlü dönmeyince sonunda yatağa giriyor.

Uyandığında sabah olmuş ve öteki yatakta yatan Reiner'in üstünde sadece pike var. Pike aşağı kaymış, Reiner çıplak. Çıplaklığını örtme konusunda her zaman hassas ve özenli davranan Alman'ın bu kayıtsız boş vermişliği bir şeylerin ilanı gibi. Uzun, esmer sırtı kalçasının ikiye ayrıldığı yere kadar daralıyor, oradaki tenin daha açık renkte oluşu tüyleri ve gölgeyi belirginleştiriyor, sonra Reiner dönüyor, uykulu eliyle pikeyi çekmeden önce bir an ereksiyonu görünüyor, arzu ve tiksinti karışımı bir telaşla kalkıyorum, dün gece o işi cidden yaptın mı yani.

Evet, diyor.

Gidip o kadınla mı yattın.

Evet. Yine gülümsüyor, cılız ve tepeden bakan bir gülüş, bu gün içinde daha sonra oluyor, Reiner belinde bir havluyla yatağın kenarında oturuyor. Daimi olarak, kayalık bir uçurumun kenarına tünemiş, sıradan insanların ahlaki kaygılarına tepeden bakan bir yanı var Reiner'in. Kanada'dayken orospularla yatmaya başladım.

Niye ki.

Çok gerginim. Seks gerginliğimi atmama yardımcı oluyor.

Sorunun cevabı bu değil ama bir daha sormuyor, rahatsız olduğu ve bu rahatsızlığın onu bir şekilde zayıf kıldığı açık, başını sallayarak konuyu değiştiriyor, ama saunadaki kadının çizgilerle dolu yüzünü, kolumuzdan çektiğini aklından atamıyor.

Giyinip toparlanarak çıkıyorlar. Ancak şimdi gerçekten yola çıkıyorlar, önceki her şey hazırlıktı. Sırtlarında çantalarla yürürken çevredeki binaların yükseklikleri ve doğası değişiyor ama şehir bir türlü bitmiyor. Doğu ucundaki bir dağın sırtına doğru giderlerken

saatler geçiyor ama sanki oraya hiç yaklaşmıyor ve ikinci geceyi de burada geçireceklerini düşünmeye başlıyorlar.

Derken dağın sırtına çıkan uzun toprak yola geliyorlar ve iki yanında kahverengi kayalarla çalılar olan son bayırı da tırmanırken teneke çatılarla bahçeler yavaş yavaş gözden yitiyor. Zirveye ulaştıklarında, içinden yukarı tırmandıkları o fokurdayan zehirli tencereye son bir kez bakmak için durduktan sonra devam ediyorlar. İlk sırtın ardında bir sırt daha var, sonra başka bir yer-deler.

Dağlar göz alabildiğine uzanıyor, dik açılarla keskin hatların dünyası dalgalanmalara ve inişlere, ruh hallerini çizgi çizgi renklerle gösteren grafiklere, koyulaşmış mavinin tonlarına bürünüp sonra adeta gökyüzüyle birleşen kahverengilere dönüşüyor. Akşam olmak üzere. Ama hava sıcak. Yol kenarındaki nesnelere, bir ağaç, kırık bir saban, sisli havada belirip kayboluyor. Manzara ilk başta boş, işlenmemiş ve üstünde çalışılmamış, ama bir sonraki ya da belki ondan sonraki tepede tarlalar, belki çalışan insanlara ait minik şekiller, uzaklarda bir kulübe ya da ev var. Gölge bir yerde durup dinlenirken, burada olmaları, aylar önce bir mektuba düşünülmeden yazılmış bir cümlelerin gerçeğe dönüşmüş olması onun için, belki ikisi için de inanılmaz.

Durmadan yürüyorlar, yeryüzünün engin kıvrımlarında saklı devinim bu hareketin, bir bacağın salınarak ötekinin önüne geçişinin, ayakların sırayla yere sıkıca basıp yerden sökülmesinin içine sıkışmış, dünyanın tüm yüzeyi zaman içinde aynen bu şekilde ayaklar altında çiğnenmiş. Sırt çantası ağır, kayışlar kalçasıyla omuzlarını kesiyor, botları parmaklarına ve topuklarına vuruyor, ağız kurumuş, beynindeki bütün başıboş ve bağlantısız düşünceler devam etme isteği ve dürtüsü etrafında tutarlılık kazanıyor. Tek başına olsa yapamazdı. Tek başına olsa oturup bir yere kıpırdamaz, hatta burada bile olmazdı, ama burada ve bu başlı başına, onu adeta incecik ipliklerle peşinden sürükleyen ötekine tabi kılan bir gerçek.

Konuşmuyorlar. Arada bir sohbet ediliyor, evet, ama nerede uyusak, biraz dinlensek mi gibi gerekli konularda, bunun dışında, bazen yan yana, bazen ayrı ayrı, ama hep yalnız yürüyorlar. Yapay sınırlara hapsedilmeden ufka akan onca boşluğun insanı tamamen kendi içine itmesi tuhaf geliyor, ama itiyor işte, son kez tek bir

noktaya bu kadar yoğun ne zaman yoğunlaşmışımdır bilmiyorum, yüzüm bütün bildik duygulardan, dünyayla bağlantılı gerilim ve mücadelelerden arınmış bir halde o toprak yolda yürüyüşümü gör-seniz. Belki de derin meditasyon insana böyle hissettiriyordur. Bel-ki Reiner o gece, yürümenin insanı ele geçiren bir ritmi olduğunu söylerken bunu kastediyordur.

Nasıl yani.

Yeteri kadar uzun yürürsen ritim seni ele geçirir.

Bunu söyleyişinde konuyu orada bırakmak istemenize neden olan bir belirsizlik var, Reiner bunu çok yapıyor, ortaya ilginç ya da çok derin ve belki de ona ait olmayan bir fikir atıyor, sonra öteki tarafta içini dolduramadığı bir boşluk olduğunu, ardından gelecek başka fikirler olmadığını seziyorsunuz. Sessizce sizin ko-nuşmanızı bekliyor. Bazen de konuşuyorsunuz ama bu gece değil, çok yorgunum, küçük bir mağarada, kayanın içindeki bir çıkın-tının altında yan yana oturuyorlar. Hava kararmış sayılır. Şehir-den ayrılışlarının üzerinden saatler, saatler geçmiş, çok daha önce durmayı isterdi ama Reiner devam etmek istemiş, ancak güneş battıktan sonra çadırı kurma zamanının geldiğini kabul etmiş, ama artık konuksever görünen hiçbir yer yok, bir yanda tarlalar, diğer yanda dağın çıplak bir sırtı, fazla korunmasız görünüyor, iyi değil, şu sırtın öteki yanına geçip bir bakalım. Orada şans eseri mağarayı buluyorlar, Reiner'in yüzünde başından beri emin olan birinin sakin ve zafer kazanmış ifadesi, evrenin ritimleriyle uyum içinde olduğunu ima eden bir ifade, yürümenin ritmi de yaşama-nın ritminden farklı değil, cesurca en uca kadar gidersen gerek-li olan her şey sağlanır. İşte, çadırı kurmaya bile gerek yok. Ben o kadar sevinçli değilim, cidden böyle mi yapacağız, iki serseri gibi açık havada mı uyuyacağız, Güney Afrikalı şımartılmış ve dayanıksız, sert yol arkadaşının kaderciliğinden yoksun, ayrıca mağarada küçük yığınlar halinde çoban bokları var. Ama hava karardıkça ve dünya geri çekilerek o çıkıntının boyutlarına yak-laştıkça burada, elleriyle yaktıkları ateşin çemberinde olmak daha hoş gelmeye başlıyor.

Dünya mağaranın önünden geniş bir vadiye dökülüyor, o ışıktaki boşluğun korkutucu olan boyutları artık rahatlatıcı gelmeye başlı-yor, çok çok aşağılarda sığırtmaçların birbirinden uzak ve minik ateşleri, uzaklardaki inek çanlarının yukarıya titrek yankılar halin-

de ulaşan sesleri, su kaynatıp yemeklerini yediklerinde bir esenlik hissi çöküyor, dünyanın bütün çatlaklarıyla kırıkları kaynayıp iyileşmiş, saatler boyu uyku onları bekliyor.

Uyku tulumunu yere serip bir yana yatarak gözlerini karanlığa diyor. Az sonra Reiner gelip arkasına çömeliyor. Konuşmuyorlar, sessizlik yoğunlaşarak gerilime dönüşüyor ve sonra, bir mektubunda, diyor Reiner.

Evet.

Beni tekrar görmeyi dört gözle beklediğini söylemiştin.

Evet.

Ne demek istemiştin.

Ne demek istediğini bilmese de Reiner'in ne demek istediğini biliyor. Elinde değil, zihni yolda bütün gün hiç istemediği imgeler yaratıp durmuş, gözünün önüne sürekli dün geceki kadın geliyor, ateşli bir çaresizlikle dolup taşıyor, Reiner'i kadının üstünde, esmer elleriyle onu plastik gibi eğip bükerken görüyor. Reiner'in şu anda istediği de kadınla yaptığından farklı bir şey değil, sevgiden, sıcaklıktan ve duyuşal hazdan yoksun icra edilecek bir ritüel.

Ama işin gerçeği, içinde buna yanıt veren itaatkâr bir dürtü var, bir yanı boyun eğmek istiyor, mağaranın tavanına birbirleriyle boğuşan çarpık şekiller halinde vuran gölgeler görüyorum.

Ne demek istediğimi bilmiyorum.

Bilmiyor musun.

Seni görmeyi dört gözle bekliyordum.

O kadar mı.

Başka bir şey yok.

Reiner yavaşça başını sallıyor. İki de şimdiye kadar karşılıklı anlaşmayla oldukları kişiler değil artık, bu gecedan sonra kurallar farklı olacak. Öteki adamın fümeye benzeyen ter kokusunu alıyor, belki de kendi kokusu, kötü bir koku değil, sonra Reiner kalkıp mağaranın öteki ucuna giderek oraya yerleşiyor. Bir daha konuşmuyorlar. Ateş ağır ağır sönmeye yüz tutuyor, gölgeler kayboluyor, çan sesleri devam ediyor.

Hava aydınlanmadan tekrar yola çıktıklarında yol hâlâ mavi ve belirsiz. Dün ağrıyan yerler taze bir yoğunlukla sızlıyor, ama yarım saatlik yürüyüşün ardından acı dağılarak genelleşiyor. Bütün

vücudu tatlı tatlı ağrıyor. Güneş doğuyor ve dağlar dört bir yanda karanlığın içinden yükseliyor.

Şehre yakın bir yerde bitecek geniş bir daire çizerek yürüyorlar, oradan aşağı yukarı aynı yerde bitecek olan ikinci ve daha geniş bir daire çizmeye başlayacaklar, oradan da üçüncü bir daire. Böylece gitgide büyüyen, sonuncusu onları Drakensberg'in en yüksek dağlarına, en doğuya götüreceği olan üç halka çizerek ülkeyi katetmiş olacaklar. O zamana kadar formda ve güçlü olmayı, bu türden seyahatlerin zorluklarına daha alışmış olmayı umuyorlar, ama bu konuda hiç şüphesi yok denemez. Haritasında renkli mürekkeple işaretleyerek yolculuklarını bu şekilde planlayan kişi Reiner.

O gün yenecek şeyleri almak için yol kenarındaki küçük bir dükkânda duruyorlar. Ufacık yer konserve, kutu ve paketlerle, marmar, tatlı, sebze ve sabunlarla dolu. Paketler ağır, bu yüzden hafif şeyler, belki birkaç küçük ekmek, biraz pirinç almak daha mantıklı görünüyor. Ama Reiner loş dükkânın içinde sessizce dolaşarak raflardan ağır şeyler, birkaç konserve, bir torba patates, birkaç çikolata almayı tercih ediyor.

Neden ama.

Canım istedi.

Çikolata mı istedi.

Çikolatayı severim. Gazetede adamın tekinin bir yıl boyunca sadece çikolata ve su tüketerek yaşadığını okumuştum.

Mümkün değil.

Reiner pis pis sırtarak ona bakıyor, tabii ki mümkün. Sonraki günlerde çikolatalardan küçük parçalar kırıp keyifle, onu biyoloji kanunlarına meydan okuyarak besleyecek olan bir özün tadını çıkara çıkara yiyecek. Dünyanın karmaşıklıklarıyla çelişkileri Reiner için rahatsız edici, gerçek her zaman için çıplak ve basit, kafa karışıklığının üstesinden bütünüyle gelebilmek için uyulması gereken bir kural bu, sırf irade gücü ve çikolatayla yaşanabileceğine inanıyor ve yol arkadaşına ne zaman biraz teklif etse o hafif sırtış Reiner'in yüzünde yeniden beliriyor.

Bu yiyecekleri ve her şeyi satın alan para Reiner'e ait. Maseru'da Kanada dolarlarından birazını bozdurup rand aldı, parasını beline taktığı çantada taşıyor, harcamaları bu paradan yapıyorlar. Alınan her şeyi titizlikle küçük bir deftere yazdığım, seyahatin sonunda son sentine kadar ödeyeceğim halde ne alıp alınmayacağına karar

verecek kişinin Reiner olduğu daha şimdiden, yolculuğun ikinci gününde anlaşılmış durumda.

Böylece konservelerle patatesleri ve çikolataları alıyorlar, eşit olarak bölüşüyorlar, ama yeniden yola koyulduklarında ağırlıkları orantısız şekilde artmış gibi, güçlü bir kızgınlıkla aşağı çekildiğini hissediyor, eskisinden daha yavaş yürüyor. Öğleyn güneş yakmaya başlıyor, ikisi de terden sıırıslıklam oluyor. Yakınlarda çirkin ve modern binalar, küçük ve köy gibi bir yer, eski bir kilise kalıntısı var. Bence biraz durup dinlenelim, diyor Reiner.

Sağdaki dağ sırtının tepesinde dimdik aşağı inen bir bayır, bayırın ortalarına doğru dün gece kaldıklarından daha büyük bir mağara var ve Reiner oraya ulaşmak istiyor. Ama yol çok uzun. Ne olmuş. Sonradan tekrar yukarı tırmanmak zorunda olacağız. Ne olacak ki. Dile getirilmeyen bir anlaşmazlık anı daha yaşanıyor, adamlardan birinin karanlık gözlerindeki küçümseyici alay daha zayıf olan adamın isteksizliğine baskın çıkıyor, iri kayalarla sarı-sabırların arasından zar zor aşağı inerken ufak taşlar ayaklarının altından kayıyor. Mağaraya vardıklarında taşın serinliği, ayaklarının altına serilen sakın vadi manzarası öfkesini dindiriyor. Burası çok güzelmiş. Evet. Reiner'in bu iki heceli onayla kastettiği şey yine haklı çıktığı.

Kendilerini kayanın üstüne atıyorlar. Uykuya dalıyor, uyandıığında saatler geçmiş, fırtına çıkmak üzere. Gökyüzü bulutlarla siyah-mavi, aşağıya yıldırımdan merdivenler sarkıtıyor, gök gürültüsü kayayı sarsıyor. Başlayan yağmur neredeyse katı bir şey, dünyayı kapatan bir kapı gibi. O kayadan damın altında otururlarken her yeri sular seller götürüyor, topraktan dışarı tatlı kokular süzülüyor. Dün gece olduğu gibi, dinlenip yenilenince, o sıcak kalmayınca, aşırı duygularının yoğunluğu da dağılıyor, kendini içinde bulduğu bu tuhaf yeri, tuhaf yol arkadaşını sevebileceğini hissediyor.

Bence, diyor Reiner, her gün böyle yürümeliyiz. Sabah erken kalkıp yürüdükten sonra gün ortasında durmalıyız. Sonra tekrar yola çıkmalıyız.

Evet, diyor.

O an Reiner'le tam mutabık, ona nasıl öfkelenemediğini anlamıyor, vakur yüzü fırtınalı gökyüzünün altında çok güzel.

Fırtına dinince hava aydınlanıyor ve tertemiz yıkanmış rengârenk bir dünyaya çıkıyorlar. Bu öğleden sonrası fırtınaları hemen

her gün çıkıyor, sıcaklık yavaş yavaş yoğunlaşıyor ve sonunda fırtına kopuyor, sonrasında hem manzarada hem de ikisinin arasında bir yeniden doğmuşluk hissi oluyor hep.

Artık cidden yoldalar. Açık havada geçirdikleri ilk geceye kadar bu yolculuk hâlâ çılgınca, her an vazgeçebilecekleri bir fikirdi, ama her nasılsa bir noktayı aşip bir dünyadan ötekine geçtiler. Eski dünyada alışkanlıkları ve arkadaşları, mekânları ve tercihleriyle her zamanki yaşamları vardı ama artık bunların hepsi geride kaldı. Bu yeni yaşamda sadece birbirlerine ve sırtlarında taşımayı tercih ettikleri şeylere sahipler. Başka her şey, yol kenarında durup konuştukları insanlar bile gelip geçici.

Bu tuhaf birliktelikte, bu garip evlilikte, hayatta kalabilmek için bir dizi yeni alışkanlık edinmek zorundalar. Yapılması gereken, bazı günler neredeyse dinsel bir anlamla parıldayan, bazı günlerse en sıkıcısından birer angarya gibi gelebilen en temel, en gerekli işler var. Çadır, mesela, kurulup toplanmalı. Günde iki üç kez yemek yapılmalı, sonra tencere ve tavalarda yıkanmalı. İlk başta, ilk birkaç gün, bu işleri aralarında eşit olarak bölüşüyorlar. Direkleri yere yatırıp gevşek çadır bezine birlikte sokuyor, kazıkları yere çakacakları taşları birlikte arıyorlar. Ya da değiş tokuş ediyorlar, çadırı sen kursana, ben de yemeği yaparım. Olur, ben de sonra bulaşığa yardım ederim. Birbirlerine karşı temkinli olsalar da ve aralarında küçük anlaşmazlık anları yaşansa da işleri yapışlarında bir simetri ve denge var, bir süre böyle devam edebilirler.

O ilk günlerde bayağı bir konuşuyor, ilginç sohbetler edebiliyor, fikir alışverişinde bulunuyor, birbirlerine katılmadıkları zaman saygıyı elden bırakmıyorlar. Kişisel mevzulardan kaçınmaları, birbirlerinin mahremlerine girmemeleri, o mahrem hayatları geride bırakmış olmalarından. Onun yerine aralarında bu yeni, gerekliliklere bağlı mahremiyet var, karanlıkta yan yana yatıp arada birbirlerine çarptıkları, sabah ilk iş yüz yüze baktıkları ve bir anlamda yolculuklarının motoru da olan bu mahremiyet.

Günleri küçük küçük çöküş ve yenilenme ritüellerinin çevresinde düzenleniyor. Her sabah erkenden, hava aydınlanmadan kalkıyorlar. Biri kahvenin suyunu kaynatırken öteki çadırı söküyor. Sonra yola koyuluyor, hava fazla ısınmadan belli bir mesafeyi

katetmeye çalışıyorlar. Bir iki saat sonra durup kahvaltı ediyorlar. Sonra, su varsa bulaşıkları yıkıyor, yoksa da kirli kap kacakları toplayıp tekrar yola koyuluyorlar.

Öğlene doğru hava ısınınca bir yer bulup birkaç saat dinleniyorlar. İçinden nehirlerin geçtiği bu zirveler ve vadiler ülkesinde, su kenarlarında mavi ufuklara bakan gölgelik yerler bulabilmek mümkün, bu yumuşacık ve yemyeşil ortamlarda uyumaya alışıyorlar, arılar vızıldıyor, bulut gölgeleri sessizce ilerliyor, çimler dalgalanıyor.

Derken ısı artarak fırtınayı haber veriyor. Dağların uçları elektrikli keskin bir parıltıya bürünüyor, yükseklerdeki fırtına habercisi bulutlar artıyor, sonunda sıcak ve kuru bir rüzgâr esmeye başlıyor. Ya oldukları yerde bekliyor, hatta bazen fırtına gelip geçinceye kadar yine çadır kuruyor, ya da bir kulübeye veya mağaraya sığınyorlar. Böyle zamanlarda en büyük korkuları yıldırımlar. Ölümün varlığını alttan alta sürekli hissettirdiği bu yersizlik yurtsuzluk durumunda, işlerini gökten gelen bir şeyin bitireceği fikri tuhaf biçimde inandırıcı. Daha önce ne böyle parlak bir ateş görmüş ne de bu kadar ürkünç gök gürlemeleri duymuş.

Sonra günün son yürüyüşünü yapıyor, son bir enerji ve gayretle gece olmadan önce belli bir mesafeyi katetmeye çalışıyorlar. Gün batımına doğru uyuyacak bir yer buluyorlar. Çoğu zaman çadırı kuruyorlar. Bir köyün yakınındalarsa gidip şeften izin istiyorlar, izin her seferinde veriliyor, bir iki kez de uyumaları için bir oda gösteriliyor. Derken akşam ritüelleri, ateş ve yemek, belki biraz okuma, elde tuvalet kâğıdıyla karanlığın içine dalış. Yan yana uzanarak çok geç olmadan uyuyorlar, bitkinlik zihni birkaç saniye içinde boşaltıyor, en sert zemin bile yumuşak geliyor.

Günler böylece geçiyor. Yol onları evlerin ya da bir araya toplanmış birkaç kulübenin önünden geçirirken, insanlar yaptıkları şeyi bırakıp geçişlerini izliyor. Bazen insanlar seslenerek onları selamlıyor, herhalde okulda öğrendikleri İngilizce kalıpları kullanıyorlar, merhaba nasılsın evet hayır ben de iyiyim hoşça kal. Birçok yerde çocuklar etraflarına üşüşüyor, şarkılar söyleyip gülüşerek onları peşinden sürükleyen bu kavalcılarını takip ediyor. Köyün birinde, gazete kâğıdına sardığı marihuanayı durmadan içen iriyarı ve dişleri aralıklı bir adam olan belediye reisi onları evine alıp zorla kendi yatağını veriyor, kendisi geceyi başka yerde geçiriyor. Yol ke-

narındaki bir dükkânda iki okullu kız çekingen tavırlarla sohbet ediyor, onlar da İngilizce kalıpları kullanmayı deniyor, merhaba merhaba adın ne, sonra biri seni seviyorum deyiverince ikisi de kıkırdamaktan yerlere yatıyor.

Reiner okullu kızları eğlenceli buluyor, Lesotho'da şişko bir karım olabilir, çok güzel olur ha ha ha, ama bu samimi dostluk tekliflerinin çoğunu rahatsız edici buluyor. Gülümsemek ve sohbet etmek zorunda bırakılmak istemiyor, böyle bir etkileşimi gereksiz buluyor. Sabah yola koyulurken kulak tıkaçlarını takıp gözlerini dimdik yola sabitliyor. Kendilerine oda verilmesi hoşuna gidiyor ama parasını ödemek veya kamp kurmak için izin istemek ona göre değil. Neden isteyecekmişiz ki. Gelenek böyle. Onların geleneği, benim değil. Ama onların ülkesindeyiz. Onların ülkesiymiş, ülkelere inanmam ben, haritanın üstündeki birkaç çizgi sadece. Bazen neye inandığını anlayamıyorum Reiner. Bunun üstüne, somurtuk yüz gülümsüyor.

Daha çok yolu takip ediyor ama bazen de kırlardan geçiyorlar. Reiner haritada kestirmeden gidebilecekleri bir yer gördüğünde oluyor bu, bak, şu noktadan şuraya. Ama arada dağlar var. Evet, ben de görüyorum. Reiner çoğu zaman bu rotaları zaten bu engeller, dağlar, nehirler, dik kayalıklar yüzünden seçmiş gibi geliyor, ilginç bir meydan okuma içeriyorlar, doğayı onun bize gösterdiği umarsızlıkla yenmeliyiz, böylece bakir doğanın içine dalıyorlar.

Yoldan ayrılmayı sevmiyorum, içimdeki savunmasızlık hissi derinleşiyor, ilkel bir ürkeklik hissi çöküyor üstüme. Ama bu aynı zamanda seyahat etmenin en çekici unsurlarından biri, alttan alta süregelen bu dehşet hissi, duyular bilenip güçleniyor, dünya sıradan hayatta sahip olmadığı bir güçle doluyor.

Bir hafta kadar sonra yolculuklarının ilk halkasını tamamlıyorlar. Roma adlı küçük kasabadaki terk edilmiş bir papaz okulunun arazisinde kamp kuruyorlar, kumtaşından yapılmış yüksek binanın sütunlarıyla kemerleri ve arkasındaki bir dizi koyu renk kavak ağacı tam İtalya'ya yaraşır bir manzara.

Roma'daki kaldırım lokantasında da öğle yemeği vakti çok yaşlı bir adam var, neredensiniz, sürekli gülümseyerek dişsiz ağzını gösteriyor adam, ah Güney Afrika siz bizi maymununuz

zannedersiniz, Nelson Mandela hapiste. Nelson Mandela'nın hapisten çıktığını, çikalı üç yıl olduğunu söyleyince, adam başını arkaya atarak deliler gibi gülüyor, siz bizi maymun zannedersiniz, Nelson Mandela içerde. Ama değil, değil ki, yemin ederim, her nedense içinden ağlamak geliyor. İhtiyar ona nefretle gülüyor, boş ver diyor Reiner paniklemiş bir tavırla, bilmiyor işte, duymamış, boş ver gitsin.

Ertesi gün yürüyerek Roma'dan ayrılıp onları yüksek dağlara götüren yolları takip ediyorlar. O zamana kadar Drakensberg'in eteklerindeydiler, şimdiyse etrafları gökyüzünün önünde tuhaf ve muhteşem silüetler çizen zirvelerle çevrili. Yol dalgalı denizlerdeki bir tekne gibi yükselip alçalıyor, U dönüşleriyle keskin virajlara giriyor, kısa mesafeleri kıvrıla kıvrıla katediyor. Öğleden sonra kötü bir fırtına çıkıyor. Gökyüzü uzun vadinin üzerine kapanıyor, yıldırımlar göz alıcı. Bir evin önüne sığınıyor ve sonradan tabana kuvvet çadırı kurabilecekleri bir düzlük arıyorlar ama yok, yol vadinin bir yamacının ortasında, üstünde ve altında dik yüzeyler var. Karanlık çökerken misyonerlerin kaldığı bir binaya geliyorlar, buradaki rahipler Alman, Reiner uzun ve samimi bir sohbet eder, gülümseyip baş sallarken sanki bambaşka biri. Hiç yerleri olmadığını söyleyen rahipler onları yakındaki köyün şefine gönderiyor, o gece bir kulübenin toprak zemininde uyurlarken tepelerindeki saz damdan gizemli hışırtılar geliyor.

Reiner'in dediğine göre rahipler yürüdükleri yolun yakında biteceğini söylemiş. Bittiği yerden bir sonraki yola kadar doğanın içinden yürümek zorundalar. Reiner'in bir planı var, bak, diyor, yapabiliriz, ertesi gün uzun bir yürüyüş denemesi yapmak istiyor, şimdiye kadar yaptıklarımızın en uzununu, ta Semonkong'a kadar.

Şimdi en sıradan olaylar bile bir güç arayışının üstünü örtüyor. En başta, iki yıl önce, Yunanistan'da ilk karşılaştıklarında, birbirlerinin aynısı olduklarını düşünmüşlerdi. O ıssız yolda birbirlerinin aynadaki yansıması gibiydiler. İkisi de gerçek bir iletişimin gereksiz olduğunu düşünmüştü belki, sözcükler çoğalırken bölüyordu, kesin olan şey sözcüklerin altındaki birlikti. Ama şimdi konuşmaktan kaçınıyorlar çünkü birbirlerinden ne kadar farklı olduklarını görme tehlikesiyle karşı karşıyalar. Aynadaki görüntü terstir, yansıma ve esas görüntü birbirine bağlıdır ama birbirini iptal de edebilir.

Yani yolculuğun altında bir çatışma var, adeta kendi de başlı başına bir yolculuk olan bir üste çıkma çabası, günler geçtikçe yüzeyi zorlamaya başlıyor. Reiner sabah kalktıklarında, varsa bir nehirde ya da şişelerdeki suyla yıkanmaya başlıyor. Sonra kurulanıp bir kayanın üstüne oturarak bir dizi küçük kavanoz ve şişede duran krem ve losyonları vücuduna sürüyor. Sonra da tahta fırçasını çıkarıp uzun saçlarından defalarca, saçları parlamaya kadar geçiriyor. Bu ritüel her gün biraz daha uzadığı, sonunda en az yarım saat sürmeye başladığı halde Reiner kendi payına düşen işi yapmaya hevesli görünmeye özen gösteriyor, biraz daha beklersen yardım ederim, çadırı bırak ben yaparım, ama yol arkadaşı onu izlemeye tahammül edemiyor, Reiner kendine ihtimam gösterirken bir şeylerle meşgul olmak, kahve yapmak, çadırı sökmek daha iyi. Az sonra yola koyulduklarında çoğu zaman öfke ya da sinirden nefesi kesiliyor, kumral bukleleri omuzlarında hoplayıp duran Reiner'ise burnu havada bir hoşnutlukla dolu oluyor.

İkinci bir anlaşmazlık konusu da para. Küçük defterine her şeyi titizlikle kaydettiği halde Reiner buna karşı kayıtsız görünüyor. Ama ne zaman bir şeyler almak için dursalar neleri seçecekleri, kimin istediklerinin alınacağı konusunda sessiz bir savaş yaşanıyor. Reiner, örneğin, kendine çikolata almayı sürdürüyor, ama ben bir şey istediğimde çoğu zaman itiraz ediyor, hımın bilmem ona ne gerek var ki. Bazen de Reiner kendine bir şey, bir kutu şekerleme ya da bir şişe su alıp yol arkadaşının da istemesini bekliyor. İstemek aşağılayıcı, bunu Reiner de biliyor. Para asla sadece para değil, daha derin bir şeylerin sembolü, bu yolculukta ne kadarına sahip olduğun ne kadar sevdiğinin göstergesi, Reiner sevgiyi zulalıyor, kıyak yapar gibi azar azar veriyor, sevgiden yoksun kalmak beni sürekli kemirip duruyor, sevgisizlik güçsüzlük demek.

Yani yolculuğun bu aşamasında birlik anları ve anlaşmazlık anları var, aralarda da yürüyerek geçilen ve ikisinin de yalnız olduğu uzun ve müstakil alanlar var. Ama bu eylemde bile anlaşmazlığa düşüyorlar. A'dan B'ye gitmeleri yeterli değil, bunu belli bir zamanda yapmak zorundalar, yolu takip etmeleri yeterli değil, çıkmak ya da inmek zorunda oldukları bir kaya ya da mağara her zaman var, sürekli bir şeyler ölçülüyor, sürekli bir şeyler zorlanıyor. Reiner geceleri sürekli haritasının üzerine eğilmiş vaziyette, katettikleri kilometreleri birbirine ekliyor, mesafeyle zamanı kıyaslıyor.

Bu yüzden Reiner yarın uzun bir yürüyüş yapmak istediğini söylediğinde, bu, ikisi için de farklı bir anlama geliyor.

Ne kadar uzun.

Altmış kilometre kadar.

Bir günde mi.

Yapabiliriz.

Niye ki.

Çünkü daha iyi olmak istiyorum.

Reiner'in bazı zorluklarla, kendi sınırlarıyla, koşulların güçlüğüyle rekabet ettiğini anlıyor, bu durumda kendisi de aşılması gereken bir engel, böyle algılanmak istemediği için, peki, tamam, deneyelim bakalım, diyor.

Güneş doğmadan çok önce kalkıyorlar. Hava aydınlanmaya başladığında şefin kerpiç evinden çıkıp yola düşeli bayağı zaman geçmiş. Dün günün çoğunu vadinin ormanlık zemininin yükseğinde geçirmişlerdi, ama şimdi iki yandaki dağlar gitgide yaklaşırken yol alçalıyor ve sonunda bir köye geliyorlar. Yol burada bitiyor. Bir süre boyunca evlerle kaba saba bahçelerin ortasında otururlarken keçiler çiçeklerin içinde tatlı tatlı otluyor, tavuklar toprağı gagalıyor. Sonra yola koyuluyor, rastgele bir yöne doğru gidiyorlar, yol o tarafta olmalı. Vadiden tırmanarak çıkmak, dağları aşmak zorundalar, yol gitgide yükseliyor. Baş etmek zorunda kaldıkları en dik bayırlar bunlar, hiçbir yol bu şekilde yükselemez, ayaklarını koyabilecek bir yer bulmak için çoğu zaman yeri eşeliyor, arada bir karşılarna çıkan patikaları takip ediyorlar, patikalar onları köylere götürüyor, evet bu sarp ve ıssız yerlerde bile ortalarındaki sıkıştırılmış kuru toprağın çevresinde toplanmış o yuvarlak kulübelere var, geçerken merak ya da hayretle onlara dönen yüzler, bütün hayatlarını yeryüzünün küçücük bir kısmında, ötesindeki her şeyden habersiz geçiren insanlar. Bellek yine benek benek ve kesintili, neden bazı manzaralar, bir yolun belli bir bölümü hafızaya böyle derinden işlemiş, böyle capcanlı hatırlanırken bazıları hiç iz bırakmadan yok olur, ikisini sonunda bir tepenin çıplak zirvesine çıkan son bayırı tırmanırken görüyorum, zirvede yine köyler, mısır tarlaları, ama biraz uzakta, daha yüksekte bir yolun çizgisi, galiba bir şeritte yol alan oyuncak gibi bir araba var, başardık, bak bak, geldik.

Yola varmaları bir saatlerini daha alıyor. Çoktan çökmüş olan derin bir yorgunlukla, dinlenmek için bir evin önüne oturuyorlar. Ara-

da bir arabalar geçiyor, otostop yapabilirler ama yolculuğun amacına ters düşer, çok geçmeden devam ediyorlar. Bugün gökyüzü lekesiz, müthiş bir sıcak bastırıyor. Bir tepenin sırtındaki bir dükkâna geliyorlar, artık devam etmek için ne istek ne de enerjileri var, sundurmada oturuyorlar, biraz içi geçiyor, oysa daha yarı yoldalar.

Bu yoğun nüfuslu yayladan yukarı çıkan bir kır yolundan devam ediyor, sonra göz alabildiğine ıssız ve yüksek bir fundalığa çıkıyorlar, onlardan başka hareket eden bir şey yok, onlar da zar zor hareket ediyor. Artık çok yorgunlar. Sabahtan beri süren insafsız tırmanış onları bitkin düşürmüştü, artık hafif bir eğimle aşağı doğru gitmelerine rağmen kasları kırılma noktasına kadar gerilmiş, bu devinimde en ufak bir haz yok. Reiner bile mutlu değil. Ne bir tabela ne de yerleşim bölgesi var, haritadan nerede olduklarını anlayamıyorlar, dümdüz ileriye bakıyor, Semonkong'u arıyorum, çok yakınında olmalıyız, şimdiye kadar gelmiş olmalıydık, ama her dönemecin ardından yol devam ediyor, önlerine kader gibi serilip duruyor. Başında kocaman Basuto şapkası, üstünde paçosuyla, eşek üstünde bir adam geçiyor, onlarla hiç ilgilenmiyor. Aşağı inen yolun meyili dikleşiyor, sıradağların en yüksek noktasından aşağı iniyorlar yine, güneş zirvelerin ardından aşağı süzülüyor.

Bitkinliğin öteki ucunda öyle şiddetli bir zayıflık hali var ki nerede olduğun ya da ne yaptığın artık önemli değil. Bu duruma akşamleyin düşüyor, hissettiği halsizlik uykuya benziyor, dengeyi kurmak çok zor. Dolunay altındaki bir çayırdaki bir atın yanından geçiyor. Yolculuğa dair hiçbir imge onun için bu kadar olağanüstü ve müthiş değil, çimlerin parlak tüyleri andıran yeşili, sessizce rüya gören hayvanın profili, yukarıda Tanrı'ya benzeyen beyaz çember. Artık gelmiş olmaları lazım. Ama gece tamamen çöküyor, etrafta hiç ışık yok, devam ediyorlar.

Artık yeter, diyor Reiner'e. Duralım.

Burada mı. Reiner etrafa bakınıyor, onun asık ve bitkin yüzünde bile durma isteği var ama pes etmeye niyeti yok. Yakınlarda bir yerde olmalı, öyle çok yol yürüdük ki.

Yol dağların eteğinde düzleşiyor, geldik artık, geldik, durmaksızın yürüyorlar çünkü dinlenecek olurlarsa kalkamayabilirler, bir barajdan geçiyorlar, geçerlerken kuşlar çığlık çığlığa havalanıyor, gecenin içindeki vahşi haykırışlar durun artık durun diye bağırın toprağın sesine benziyor ama durmuyorlar, her iki yandan kayıp

giden manzara kendi iradesiyle hareket ediyor artık, onların yürüyüşüyle bir ilgisi yok, yukarıdaki yıldızlar o gizemli yolları içinde belli belirsiz dönüyor, ayın kusursuz dairesi kayıp bir çember gibi yuvarlanarak gözden yitiyor, gece yarısına doğru bir tepeye çıkıyorlar ve kasabanın alçak düz şekilleri, dağınık ve donuk ışıkları önlerine seriliyor. Bir köpek havlamaya başlıyor, ardından bir köpek daha, hırlamalar ve kesik kesik havlamalardan bir dalganın üzerinde sokaklardan geçiyorlar, karanlığın içinden çıkıp gelen bu gezginler de kim böyle.

Bir tabela var. Takip ediyorlar. Kasabayı geçip öteki ucundan çıkıyorlar. Yol alçalarak bir koyak ve nehirden geçiyor, koyağın sonunda orada burada bungalovların olduğu bir kamp alanına geliyorlar, her yer karanlık. Bir zili çalıyorlar, birisi çıkıyor, çadırı kuramayacak kadar yorgun oldukları için bir oda tutup yatıyorlar. Yaptık, diyor Reiner, başardık, ama iplerin fazla gerilmiş olduğunu bilmek için düşünmesine gerek yok.

Birkaç gün boyunca orada dinleniyorlar. Sabah bungalovdan çıkıp çimenlerin üstüne çadırı kuruyorlar. Çevrelerini kuşatan ağaçlar ve kayaların arasından akan, bira kadar kahverengi bir nehir var.

Artık pek konuşmuyorlar. Uzun yürüyüş ikisini de sarsmış, ayakları su toplamış, kasları sızlıyor, sırt çantalarının kestiği yerlerden derileri soyulmuş. Ama bu deneyime verdikleri tepkiler çok farklı. Reiner yenilenmiş görünüyor, onun amacı zayıflığını yenmekti ve amacına ulaştı, yolculuklarının bir sonraki safhasını planlamaya başladı bile. Belli bir yere varan iyi bir yolda belki bir gün boyunca yürüyebileceklerini söylüyor. Burasıyla ikinci halkanın bittiği yer arasında, aralarından tek bir yol geçmeyen sıradağlar var. Güzergâhı değiştirir, biraz güneye giderlerse, dosdoğru gittikleri yere götürecek bir yola ulaşabilirler, ama bu çok kolay, bence dümdüz ilerleyelim, diyor Reiner.

Bön bön haritaya bakıyorum.

Uzun yürüyüşlere devam etmek isterim, diyor Reiner. Bu sonuncusu gibi. Ne dersin. Gücümüzü toplar, uzun bir yürüyüş yapar, sonra birkaç gün dinleniriz.

Güney Afrikalı başını sallıyor, başını çeviriyor, içinde bir şeyler bitmiş. Bu uzun yolculuğun yorgunluğu vücudundan gitmeye-

cek, uyuşukluk kemiklerine kadar işlemiş. Kamp alanını geziyor, canlanmaya çalışıyor, her şey hakkında düşünüp hiçbir sonuca varamıyor, nehirde yıkadığı giysilerini kurutmak için kayaların üstüne seriyor. Sonra güneşin altında oturup suyun sesini dinleyerek kitap okuyor. Yabancı bir odada uyuyabilmek için kendini boşaltmalısın. Uyumak için boşalmadan önce, nesin. Ve uyumak için boşaldığında, yoksun. Ve uykuyla dolduğunda, hiçbir zaman yoksun. Sözcükler çok uzaklardan geliyor. Kitabı bırakıp nehrin yüzeyindeki uzun bacaklı tuhaf böceklere bakıyor, deliler gibi ileri geri atılıyorlar, bütün hayatlarını bir iki metrelik bir alanda yaşıyor, ona ve sorunlarına dair hiçbir şey bilmiyorlar, şu anda bile onları izlediğinden habersizler, onun için kelimenin tam anlamıyla öteki konumundalar.

Kampın sahibi John diye şişman bir adam. Yürüyerek bir buçuk saat uzaklıktaki görülmeye değer bir manzaradan söz edip, kaçırmanın, diyor, cidden iyidir. Gittiklerinde doğru olduğunu görüyorlar, manzara gerçekten nefes kesici, yanında kamp kurdukları nehir bir uçurumdan aşağı dökülerek boşlukta gözden kayboluyor. Yüzüstü uzanıp kenardan aşağı bakıyor. Sular döküldükçe dökülüyor, baş döndürücü, ürkütücü, yerçekimi bu düşüşün içinde gizli bir ölüm arzusuyla karışık.

Sürünerek geri çekilip ayağa kalkınca biraz uzakta, uçurum kenarındaki bir kayanın üstüne oturup boşluğa eğilmiş olan Reiner'i görüyor. O zaman aklından, bir anlığına, sözcüklere dökülmeden geçen şey itme dürtüsü, ellerimin ufak bir hareketiyle aşağı gidebilir. Beynimin gündelik enkazı içinden böyle kolayca yüzeye çıkıp sonra tekrar dibe çöken bu cinayet düşüncesi nereden geliyor.

Şuraya doğru yürümemiz lazım, diyor Reiner. Yarın.

Öyle mi.

Yola akşam çıkıp gece yürüyüşü yapmak istiyorum. Karanlık çökünce yola çıkar, bütün gece yürürüz.

Deneyebiliriz, diyor.

Böylece ertesi gün öğleden sonra, güneşin son ışıklarında, hafif bir yağmur çiselemeye başlarken yola çıkıyorlar. Karanlığın içinde gözden yiterken bellekteki bir delikte de yok oluyorlar, aklımda kalan sonraki resim yine güneşin altında birlikte dağlara tırmanışla-

rı. Yoldan ayrılmış, kaba tahminle batıya doğru gidiyorlar. Bu sıcak ve sıradan günde, iki minicik şekil yarıklarla çatlakların ve çayır- larla ufak tepelerin arasından yukarı, daha yukarı çıkarak köylerle küçük akarsuları, yoğun çalılıklarla ağaçlıkları geçerek sıradağ- ların tepesine doğru gidiyor, oradan inişe geçecekler. Başlı çeken Reiner. Öğleden sonra yağın yağmur kısa ve yoğun bir sağanak, ama sıcak devam ediyor. Yeryüzü için için yanıyormuş gibi dört bir yandan buharlar yükseliyor, akşama doğru gerilimli, elektrikli, sıcak bir hava var.

Sonra her şey çok çabuk, birleşmek üzere bir noktaya doğru gider gibi oluyor. Tam alacakaranlık çökerken dünyanın tepesinde oldukları hissini veren bir yere çıkıyorlar, tam karşılarında sarp bir koyak ve dalgalanarak uzaklaşan çizgi çizgi dağlar var. Karanlık doğal olmayan bir hızla çökmekte ve ileriye doğru baktıklarında bunun neden olduğunu anlıyorlar. Ufukta iki farklı noktada pat- layan iki dev fırtına var, yolları tahminen tam durdukları yerde keşişecek. Bulutların kara ön cepheleleri geçit vermiyor, güneş giz- lenmiş bile.

Geldikleri yoldan geri gitmek ya da daha aşağıda sığınacak bir yer bulmak için çok geç. Fırtınaların çarpışmasına sadece birkaç dakika, ancak çadırı kuracak kadar bir zaman var, direkler, kazık- lar, kayışlarla deliler gibi cebelleşiyorlar. Rüzgâr şiddetleniyor ve havada tuhaf, metal gibi bir koku var. Gök defalarca gürlüyor. Çadı- rı kurup çantaları içine attıktan sonra ağırlık yapıp çadırı tutacak taşlar bulmak için etrafta koşturuyorlar.

Artık yeryüzünün silüeti eğilip bükülmeye başlamış, sanki uzayda koşturuyorlar. Beyninin bir yerindeki sakin bir gözle da- ğın çıplak zirvesinde, bu küçük yumruda ne kadar savunmasız ve yalıtılmış olduklarını gözlemliyor. Yıldırım, diye düşünüyor, me- tallerden kurtulmamız lazım. Sonraki bir iki dakikayı çantaları ka- rıştırıp bulabildikleri bütün metalleri toplayarak geçiriyorlar. Çatal bıçakları, çakıları, bileklikleri yüklenip tekrar koşturarak o gümüş rengi zavallı küçük yığını savrulup duran çalılıkların altına atıp he- men geri dönüyorlar. Bu gülünç tedbir bir işe yarayacak mı, toprağa çakılı kazıklar var, onlar da metal, artık o konuda bir şey yapmak için çok geç. Fırtınalar çarpışırken tekrar çadıra dalyorlar.

Hiçbir insani güç onu böylesine tarafsız ve kuvvetli bir şiddete hazırlamamış. Rüzgâr, yağmur ve gürültü. Yer sarsılıyor. Gök gür-

lemeleri ve yıldırımlar arasındaki zaman çok kısa ve gitgide azalmakta. Sonra hiç ara kalmıyor ve güç merkezi tam tepelerinde.

Bu resim bir şekilde her şeyi özetliyor, her şeyin gelip vardığı an bu, çadırın arka tarafında yüzüstü yatıyor, bir tahta parçası, bir taş gibi, yüzünü yere bastırıp kulaklarını elleriyle örtüyor. Şimdi, diye düşünüyor, şimdi olacak, şimdi, şimdi, bu arada Reiner de öteki tarafa uzanmış, başı yukarıda, girişi hafif aralık tutuyor, öfkeli bir çocuğun somurtuk ifadesiyle dışarı, öğle vakti gibi aydınlanmış kükreyen dünyaya bakıyor.

Sabah söken şafak lekesiz ve bulutsuz. Erken uyanıp sürünerek dinginliğin içine çıkıyor. Islak çalılar gümüş rengi, dağlar mavinin önünde capcanlı ve net. Bu temiz havada gözler teleskobik bir güçle ufuktaki ince detayları tarıyor. Çok yüksekteler.

Az sonra Reiner de ortaya çıkıp etrafa bakınıyor. Hımm, diyor. Ben biraz yürüyeceğim sanırım. Koyağa doğru uzaklaşıyor.

Reiner'i beklerken biraz çay demlemek için ocağı yaktıktan sonra dün geceki hasarı inceliyor. Bazı halatlar gevşemiş, taşlardan birkaçı yuvarlanmış ama bunun dışında çadır sapasağlam. Her şeyden çok kendi ağırlıkları çadırı yerinde tutmuş olmalı.

Reiner hâlâ görünürlerde yok, o da bir şeylerle meşgul olmak için sırt çantalarını çadırdan dışarı sürüklüyor. Sonra çadırı sökmeye başlıyor. Onca toprak ve çamur yüzünden her zamankinden daha uzun sürüyor ve çadırı katlayıp torbasına koyduğunda kazıklardan birkaçını bulamıyor. Islak toprağa gömülüp kaybolmuşlar.

Reiner çalıların arasından yaylana yaylana geri geliyor. Sessizliği, burada, dünyanın en tepesinde, fırtınalarla zirvelerin arasında kendini evinde hissettiğini anlatıyor.

Kazıkların hepsini bulamadım.

Hımm, diyor Reiner. Kendine çay koyuyor ve gidip bir kayanın üstüne oturarak gözlerini uzaklara dikiyor.

Öteki biraz çamurları kazıyor, sonra dün gece attıkları metaleri aramak için uzaklaşıyor. Nereye koyduklarını hatırlayamıyor, bugün hiçbir şey karanlıkta görüldüğü gibi değil. Sonunda gümüş rengi parıltı gözüne çarpıyor ve karmakarışık yığını alıp ortadan kaldırıyor. Reiner onu izleyerek, yıldırımlardan korktun, diyor.

Evet. Sen korkmadın mı.

Başını iki yana sallayarak çayını yudumluyor Reiner.

Kahvaltıyı hazırlıyorum. Reiner bardağının dibindeki çayı döküp yemek için yanıma geliyor. Konuşmuyorlar, aralarında derin bir gerilim, fırtınanın elektrikli titreşiminden arta kalan bir şeyler var. Düşünerek ve gözlerini bir yerlere dikerek ağır ağır yiyen Reiner, yol arkadaşının kahvaltısı bittiğinde hâlâ meşgul. Ötekinin bekleyecek sabrı yok, tekrar kayıp kazıkları aramaya gidiyor. Yeniden baktığında, Reiner gömleğini çıkarıp bir kayanın tepesine tünemiş, kremlerini sürünmekte.

Aramama yardım etmek istemez miydin.

İşim var, diyor Reiner.

İşin mi var.

Dönüp kirli tabaklarla çatal bıçakların hepsini topluyor. Hepsini birden çantasına koyduğunda, Reiner krem sürünmeyi bitirip saçlarını fırçalamaya başlamış. Üst üste, insanı çileden çıkaran darbelerle inip kalkıyor fırça.

Dişlerini fırçalamaya gidiyor. Döndüğünde, Reiner saçlarını fırçalamayı bitirip gömleğini giymiş. Sonra o da diş fırçasının üstüne macun sıkıp uzaklaşıyor.

Birkaç dakika sonra hızlı, hedefe yönelik adımlarla geri dönüyor. Tamamdır, diyor, gidelim.

Daha bütün kazıkları bulmadık.

Ne.

Kazıklar.

Reiner sinirle dilini şaklatıyor, iç çekiyor. Çadırın kurulu olduğu düzleşmiş yere gelip ezdikleri zemine bakıyor. Çok geçmeden, burada bırakalım, diyor.

Ne.

Bırakalım. Başka bir şey kullanırız.

Çadır benim değil. Dikkatli kullanmam lazım.

Eh, yoklar işte. Ben göremiyorum. Hadi, bu sabah çok zaman kaybettik.

Reiner'e bakıyor ve içindeki çok uzak bir yerden büyük bir direnci aşarak gelen sözcüklerle, sen bir şey yapmadın ki, diyor.

Ne.

Bir şey yapmadın. Bu sabah her şeyi ben yaptım. Kazıkları aramak istiyorum ben.

Reiner yine sabırsızca dilini şaklatıyor, anlamlı bir hareketle

saçlarını savuruyor. Tek söz etmeden çantasını alıp dün takip ettikleri patikada yürümeye başlıyor. O uzaklaşırken, karanlık silüeti hızla küçülerek sonunda gözden kaybolurken, geride kalan hayret içinde bakakalıyor. Sonra çadırı çantasına koyup peşinden gidiyor.

Patikada ilk başta bir sürü kıvrım ve dönemeç var, tepenin hatlarını takip ediyor, fazla ileriye göremiyor ama dağın yamacına yaklaştıkça bayırın önü açılıyor ve patika çözülerek geleceğe doğru bayağı bir uzanıyor. Arkasına bakmadan hızla ilerleyen Reiner'i minicik bir şekil halinde görebiliyor şimdi. Hızlanmayı deniyor ama çok yorgun ve yükü çok ağır. Kendi payına düşenden fazlasını taşıyor, çadırı taşımak Reiner'in görevi ama o çadırı almadan çekip gitti, sonunda her şey birkaç kayıp kazığa ve çadırın ağırlığına gelip dayanmış durumda.

Bir süre sonra yetişmeye çalışmaktan vazgeçiyor. Ama dağın öteki yamacına geldiklerinde patikanın devam ettiğini, sonra sola doğru keskin bir dönüşle bir nehre doğru indiğini açıkça görebiliyor. Reiner çok uzakta, dönemece yaklaşmakta. Patika düz gitmiyor, yoldan orada ayrılıp dik bir bayırı geçerek kestirmeden giderse nehre Reiner'den önce varabileceğini görüyor.

Patikadan ayrılıp küçük bodur çalılarla küçük kayaların arasından kaya kaya sol taraftan inerken dengesini kaybetmemeye çalışıyor. Göz ucuyla Reiner'i izliyor, neler olduğunu anlayınca hızlandığını, üstünlüğünü kaybetmemeye çalıştığını, yapamayacağını anlayıp tekrar yavaşladığını görüyor. Bütün bunlar olurken en ufak bir iletişim kurmuyorlar.

Sendeleme çabalaya, inişin sonuna gelip tekrar patikaya girerek Reiner'in önüne geçiyor. Artık biraz rahatlayabilir. Nehre kadar acele etmeden yürüyüp çantasını çıkarıyor ve oturup bekliyor. Sığ ama hızla akan bir nehir. Taşlar birinden ötekine atlayarak karşıya geçebileceğiniz şekilde yerleştirilmiş. Öteki taraftaki bir bayırın hemen tepesinde kulübelerin sivri damları, gökyüzünü yaran ince bir duman çizgisi.

Birkaç dakika sonra Reiner geliyor. Birbirlerine bakmıyorlar. Ayakta durup etrafa baktıktan sonra Reiner de çantasını çıkarıp oturuyor. Konuşmuyorlar. İkisi de sessizce aynı yöne bakarken aralarında biraz mesafe var. Sahneyi suyun sesi güçlendiriyor. İkisi de sakin ve bu noktadan sonra birlikte devam edecekleri belli.

Tekrar yola koyulduklarında ilk harekete geçen, ayağa kalkıp gerinerek çantasıyla uğraşan Reiner oluyor. Sonra Güney Afrikalı da ayağa kalkıp hazırlanarak Reiner'i taklit ediyor. Farklı yerlerde gibiler, tek söz edilmemiş.

Nehri geçerken bir taşın üstünde ayağı kayıyor ve düşüyor. Canı yanmış değil, sadece ıslanmış ve küçük düşmüş durumda. Çoktan sağ salim karşıya geçmiş olan Reiner dönüp şöyle bir bakıyor. Gülmüyor, ama güler gibi. Beklemiyor, durmuyor, beni suyun içinde diz çökmüş halde bırakıp devam ediyor, çok geçmeden tepenin üstünde gözden kayboluyor.

Kalkıp karşı tarafa geçiyorum. Bir an boş patikaya bakarak, gitti, yine gitti, diye düşünüyorum. Sonra peşinden gidiyorum. Şimdi ona buzul sakinliği veren bir öfkeyle güçlü, söylenmemiş bütün sözcükler ağzında duman gibi dönüp duruyor, yapmadığı şeyler kollarıyla bacaklarını yakıyor.

Bayırın üstünde, meyilli bir yerde, bir kütüğün üstüne oturmuş çevresindeki uzun otların içinde oynayan köylü çocukları izleyerek gülümseyen Reiner'i görüyor. Gülümsüyor, gülümsüyor.

Yanına gidip, neden beklemedin, diyor.

Reiner başını kaldırıp ona bakıyor, kaşları kalkmış, yüzünde sabırlı ve soru soran bir ifade.

Demir düştüm ya. Suyun içine. Neden beklemedin. Ben seni beklemiştim.

Konuşuruz, diyor Reiner. Ama sonra.

Şimdi konuşacağız.

O ilk sözcük, şimdi, herkesi şaşırtan bir voltajla yüklü. Bu sessiz konuşmayı anlamayan çocuklar aniden sessizleşip dikkatle uzaklaşıyorlar.

Konuşuruz, diyor Reiner, ama bu ses tonuyla değil.

Yukarıdan bakan ve sıkkın bir sesle konuşuyor, burnunun dibinden kötü bir koku geçmiş gibi, önce yol arkadaşına, sonra tekrar çocuklara bakarak gülümsüyor.

Şimdi ne olacağını ben de izliyorum, kendi davranışımın izleyicisine dönüşüyorum, sırt çantasını açıp içindekileri çıkararak yere fırlatıyorum. Ağzımdan da sözcükler çıkıyor, onlar da çekilip fırlatılıyor, tutarsız ve alakasızlar, yörüngeleri kesişiyor, seninle yürümekten zevk aldığımı mı sandın hayır hayır almıyorum buradan sonra yalnız yürüyebilirsin tek başınasın duydun mu bana nasıl

böyle davranırsın al bunu ihtiyacın olacak bunu da bunu da, gaz tüplerini, uyku tulumlarını, çatalarla bıçakları, tuvalet kâğıtlarını atıyorum, bunu da bunu da bunu da.

Eşyalar yere çarpıp sıcıyor. Reiner eğlenen ve mesafeli gözlerle onları izliyor, aman tanrım adam çıldırdı şu hale bak. Kıpırdamıyor. Başından beri bu anı bekler gibi, ama aslında büyük ihtimalle beklediği en son şey bu.

Sonra çılgınlık geçiyor, Güney Afrikalı çantasını kapatıp sırtlanarak uzaklaşmaya başlıyor. Bunu yaptığına inanabilmek çok zor, bir yanı geri çağrılmayı diliyor, bu yüzden Reiner'in sesini duyunca duruyor.

Hey.

Dönüyor. Reiner ona doğru yürüyor. Özür dilemek için tek bir şey söylese, bir parça alçakgönüllülük gösterse yumuşayacağım. Fakat Reiner fazla katı ve gururlu. Ama yaptığı şey daha da tuhaf.

Al, diyor. İhtiyacın olacak.

Elli randlık bir banknot uzatıyor.

Ötekinin kendi parası yok, tek bir sent bile, ama o öfkeyle beş parasız çekip gitmeye hazırdı, şu anda bile tereddüt ediyor. Ama sonra elini uzatıyor, parayı alıyor, acı bir veda.

Hoşça kal.

Hoşça kal.

Ya da belki veda edilmiyor, tek söz söylenmiyor, evet böylesi daha mümkün, son bir kez bakışıp birbirlerine sırt çeviriyorlar. Güneşe ve içgüdüsüne güvenerek, doğu olduğunu umduğu yöne doğru yürümeye başlıyor. Tepenin sırtından dönüp baktığında, Reiner ıvır zıvır her şeyi toplamış öteki yöne, batıya doğru gidiyor. Böylece, otların içindeki çocuklar onları izlerken, bir sabah yüksek dağlarda ayrılıyorlar.

Yarım saat sonra pişmanlık duymaya başlıyor. Fazla duygusal ve fevri davrandı, birini böyle yüzüstü bırakmak hiç doğru değil. Ama yanıtlayan sesler hemen yaygarayı basıyor, başka ne yapabilirsin ki, terk edilmeyi hak etti. Durup oturup düşünüyor, başı ellerinin arasında. Seçeneklerini gözden geçirmeye çalışıyor. Ama ne anlamı var ki, Reiner'e yetişmeyi denese bile dağların neresinde olduğunu bilebilmenin imkânı yok, hem bulsa bile bu kavganın

tatlıya bağlanabileceği ne belli. Reiner'in affeden biri olmadığını hissediyor.

Böylece çantasını sırtlanıp devam ederken, günlerdir olduğundan daha hafif ve daha hızlı yürüyor. Doğuya doğru gitmeyi sürdürerek Semonkong'a dönmeye çalışıyor. Herhangi bir yerleşim yerine, bir dükkâna ya da köye geldiğinde soruyor ve her seferinde yolu bilen biri mutlaka çıkıyor. Bir yerde mavi tulumlu sessiz sakin bir delikanlı onunla gelip yolu göstermek için ısrar ediyor, kilometrelerce birlikte yürürlerken konuşmuyor, sadece bir şey sorulduğunda çekingen bir tebessümle karşılık veriyor. Dağların arasından geçen bir geçidin ağzına kadar getiriyor onu. Aşağı inen patikayı gösteriyor, Semonkong'a gider, gülümseyerek başını sallıyor.

Verecek parası yok, bir tek elli randlık banknot var ama delikanlının da para bekler gibi bir hali yok, el sıkışmaktan memnun, bu tuhaf gezginin uzaklaşmasını izliyor. İki yandan kayalık duvarlar yükseliyor, geçit boş görünüyor ama biraz ilerleyince, yükseklerde bir yerde görünmeyen bir çoban, daha önce de duyduğu, okulda ezberlenmiş kalıplarla, merhaba merhaba nasılsın, diye sesleniyor. Baksa da bir şey göremiyor. Merhaba seni seviyorum, diye haykıran koca ses geçitten aşağı gerçeküstü yankılarla iniyor, seni seviyorum seni seviyorum merhaba.

Sorarak ve gezinerek, akşam vakti Semonkong'u buluyor. Büyük bir başarı, iki günlük yolu bir günde aldı ama belki de rotası daha düzdü, yükünün daha hafif olduğu da kesin. Onu bu kadar erken görmek şişko John'un kafasını karıştırmış gibi, daha iki gün önce gitmediniz mi, öteki nerede, şu Alman. Dağlardayken kavga edip ayrıldık. John o gece yarı fiyatına kamp kurmasına izin veriyor, yardımsever ama şüpheli, yol arkadaşını dağlarda öldürmediği ne malum. Ama sabahleyin gelip, şuradaki kızı görüyor musun, bugün Maseru'ya gidecek, belki seni de bırakır, diye haber veriyor.

Kız yirmi dört yirmi beş yaşlarında, Lesotho'daki bir yardım projesinde çalışan Amerikalı bir kadın. Yardım etmeye pek istekli olmadığı yüz ifadesinden belli ama yine de kabul ediyor, arka tarafta, kadının birkaç iş arkadaşıyla ve bir yere bırakmak zorunda olduğu kolilerle birlikte gidecek. Tabii tabii hiç sorun değil. Ötekilerle birlikte arkaya geçip kendi aralarında atışmalarını dinliyor. Burada fazla uzun süredir birlikteler, seslerindeki tınıdan belli, eve dönme zamanları gelmiş.

Bugün o da kendini sersemlemiş ve boş hissediyor, her şeyin böyle bir anda sona erdiğine inanamıyor, dün yaşanan sahne zihninde tekrar tekrar oynayıp duruyor. Kulaklarını etrafındaki sohbeta kapatıp pencereden gelip geçen kır manzarasına bakıyor. Daha birkaç gün önce yaptıkları uzun yürüyüşün bütün panoramasını boylu boyunca tersten görmek tuhaf bir his, işte şurası dinlendiğimiz yer, atı şurada görmüştüm, yola girdiğimiz yer şurası.

Öğlene doğru Roma'ya geliyorlar. Kolileri indirecekleri yer burası, onlarla birlikte yaşadıkları yerin avlusuna giriyor, kolileri taşımalarına yardım edip bir gölgede öbür işlerini bitirmelerini bekliyor. Onu tuhaf ve soğuk bulduklarının farkında, sessizliği onların gözünde onu ayrık kılıyor, ama doğru sosyal işaretleri verecek hali yok, yalnız biri o.

Tekrar hareket edinceye kadar birkaç saat, Maseru'ya varınca ya kadar yaklaşık bir saat daha geçiyor. Kadın onu şehrin girişine yakın bir yerde bırakıyor, kendisi başka bir yere gidecek ve onunla daha fazla uğraşmak istemiyor, ama teşekkürleri yine de cömert. Hoşça kalın, hoşça kalın. Sonra çantası sırtında o sonu gelmez ana-caddede yürümeye başlıyor yine.

İki sınırı da geçtiğinde gün bayağı ilerlemiş. İçinde bulunduğu durumun hiç de rahatlatıcı ve iyi olmayan fiziksel gerçeklikleriyle tekrar karşı karşıya. Son gün bir ara kuzeye, annesinin yaşadığı Pretoria'ya gitmeye karar vermişti, çünkü orası Cape Town'dan daha yakın ve gitmesi daha kolay. Ama şimdi, yol kenarında mahsur kalmış, kızıl güneş ileride batmak üzereyken, nereye gittiği önemini yitiriyor. Yirmi randı kampa ve yiyeceklere verdi, altı yüz kilometrelik yolu gitmek için otuz randı var. Hem burası insana iyi davranan tenha Lesotho toprakları da değil, Güney Afrika'nın sınır kapısı, sürekli arabalar ve minibüsler geçiyor, yolun her iki yönüne doğru akan insanlar var, kendisiyse tuhaf ve yalnız bir silüet, tek başınlığı içinde savunmasız.

Otostop yapmayı denese de duran yok. Arabalardaki insanların çoğu siyah değil ve siyah olanlar da şöyle bir bakıp geçiyor, ama kumarhanelerde kumar oynayıp çılgın bir iki gece geçirmek için Bloemfontein'dan gelen beyaz aileler, çiftler ve mücevherlere bürünmüş, kabarık saç modelleri yaptırmış yalnız kadınlar bile, çeneleri havada süzülerek geçerken, güvensizce ve küçümsemeyle, kötü kötü bakıyorlar. Kirli ve hırpani görünüyor belki, onlar gibi

görünmediği kesin, etrafında bir tehlike halesi var. Alacakaranlık çöküp sıcaklık azalmaya başladığında, çaresizliği üzerinde ikinci kat bir giysi gibi. Uyuyacak, çadırı kuracak güvenli bir yer yok, işe yarayacağını bilse tekrar sınırdan geçecek ama öteki tarafta da en az buradaki kadar yalnız olacak.

Zifiri karanlık çökmek üzereyken bir dolmuş geliyor, şoför pencereden bağırarak gideceği yeri söylüyor, Jo'burg, Jo'burg. Johannesburg, Pretoria'ya yakın, orada yanlarında kalabileceği arkadaşları var, eve gitmek gibi bir şey, evet lütfen, diye bağıyor, evet. Şoför ona bakıp duruyor. Ne kadar.

Yetmiş rand.

Otuz var.

Şoför başını iki yana sallıyor. Bir şey yapamam.

Lütfen.

Kusura bakma.

Adam gitmek için vites değiştirmek üzereyken, otuz rand ve satım olur mu, diyorum.

Şoför tekrar ona bakıyor, bu kaçık beyaz da kim, elini uzatıyor. Saatini çıkarıp pencereden adama veriyor. Adamın çekip gidebileceğinden şüpheleniyor, nasıl durduracak ki, ama şoför saati inceleyip omuz silkiyor, bin hadi.

Minibüs boş ama şoför, adı Paul, yolun biraz aşağısına, altında başka yolcuların beklediği ölü, koca bir ağaca götürüyor onu. Kendisi sonuncu yolcu ve aralarındaki tek beyaz. Şehirdeki alışkın olduğu, herkesin kaynaşıp kaydattığı dolmuşlar gibi değil bu, burada tuhaf bir tip o, kimse onunla konuşmuyor. Ama Paul ondan hoşlanıyor, gel de öne otur, diyor ve yol son durağa kadar yağmurun içinden mavi bir şiddetle onlara doğru akıyor.

Gece yarısı Hillbrow'daki bir kaldırımda inerken, şehrin ışıkları çevresini sarmış ısı vermeyen sarı bir ateşe benziyor. Tekrar yolcu almak için dosdoğru Lesotho'ya dönecek olan Paul'le el sıkışıyor. Minibüsün gözden kayboluşunu, park lambalarının öteki hareketli ışıklara karışmasını izliyor, sonra yolcular farklı yönlere dağılarak kalabalıklara karışıyor, bir süreliğine birleşmiş olan yaşamlar tekrar ayrılıyor.

Birkaç hafta Pretoria'da kalıyor. Reiner yalnızca zaman zaman geliyor aklına. Nerede olduğunu, neler yapıyor olabileceğini merak edi-

yor böyle zamanlarda. Aklının bir köşesinde Reiner'in de kendisi gibi yapmış, bir gayret hızla yürüyerek dağlardan inmiş, sonra da Cape Town'a dönmüş olması gerektiği varsayımı var. Lesotho'daki yolculuk birlikte yaptıkları bir şeydi, tek başına devam etmek istememiştir herhalde.

Bir gün, öylesine, Cape Town'daki birkaç arkadaşına telefon ediyor. Reiner'i görüp görmediklerini, ortaya çıkıp çıkmadığını, oralardan geçip geçmediğini öğrenmek istiyor. Hayır, gören olmamış, hiç haber alan yok. İyi de ne oldu ki, diye soruyor arkadaşları, bir şey mi var. Açıklamaya çalışıyor ama hepsi diline yapışıp kalıyor. O ana kadar vicdanı hiç gerçekten sızlamamıştı, ama arkadaşlarından birinin sesindeki inanamazlık tınısını duyunca ilk kez sızlamaya başlıyor, cidden öyle mi yaptın, onu dağ başında bırakıp gittin ha. Evet öyle oldu ama anlamıyorsun ki. Evet öyle oldu. Şiddetli bir huzursuzluk ve ıstırap duyuyor şimdi, belki de hata kendi kafasında kurduğu gibi karşılıklı değildi, belki de sadece ona aitti. Keşke şöyle yapsaydım, şunu demiş olsaydım, sonuçta yapılmayanlar yapılanlardan daha çok acı çektiriyor insana, zaten yapılmış olan şeylerin zaman içinde meşrulaştırılması mümkün, yapılması ihmal edilenlerse belki dünyayı değiştirecekti.

Bir ay kadar sonra Cape Town'a dönüyor. Orada kendine ait bir yeri yok ve yeni baştan araması gerek. Bu arada yine bir arkadaşından ötekine geçip boş odalarda kalarak sürekli yer değiştiriyor. Dikkati son yaşananlardan gündelik sorunlara kayıyor. Reiner'i o kadar sık düşünmüyor artık. Şimdiye kadar Almanya'ya dönmüş olduğunu varsayıyor, hakkında hiçbir şey anlatmadığı hayatını sürdürüyor, uzaktan uzağa benden nefret ediyordur.

Ama Reiner sıradan bir günde ansızın, hiç haber vermeden tekrar ortaya çıkıyor. Bunca zamandır, o Pretoria'dayken ve sonradan yine Cape Town'a yerleşmeye uğraşırken, Reiner Lesotho'daymış. Planlarına sadık kalmış. Çok kilo vermiş, giysileri üstünden sarkıyormuş, zayıf ve bitkinmiş. Zamanını yürüyerek geçirdiğini söylemiş ama tam olarak nereye gittiğini ve neler yaptığını anlatmamış.

Bu kadarını bile ikinci ağızdan, başkasından duyduklarından öğreniyor. Gitmeden önce Reiner'i aynı blokta oturduğu bir arkadaşıyla tanıştırmıştı. Arkadaşı arayıp Reiner'in önceki gün kapısına geldiğini, perişan halde olduğunu, kalacak yeri olmadığını söylüyor. Bir haftalığına, uçakla eve dönünceye kadar onda kalıp

kalamayacağını sormuş. Arkadaşı da tabii ki olur demiş, sadece birkaç gün kalacaktı.

Üç ay kalıyor. Salondaki divanda yatıp evden hiç çıkmıyor, ilk başlarda evde bile yerinden pek kıpırdamıyor. Çok kötü durumda. Ürkütücü belirtileri olan çeşitli hastalıklara yakalanıyor, sık sık ateşleniyor, orasında burasında bezeler çıkıyor, dilinde mantar enfeksiyonu gibi bir şey var. Arkadaşının götürdüğü iki doktor antibiyotik yazıyor. Ama hastalıklar geçmiyor ve Reiner'in de gitmeye niyeti yok gibi görünüyor.

Bütün bu haberleri telefonda ya da yüz yüze görüşerek arkadaşından alıyor. Reiner'in orada kaldığı süre boyunca arkadaşının evine gitmiyor, Reiner'i görmek, onunla konuşmak istemiyor. Aslında tekrar ortaya çıkması onu şoke etmiş durumda, onun için bu olay çoktan geçmişe gömülmüştü, bu dönüşün bizzat kendisine yönelik bir şey olduğunu hissediyor. Ama Reiner'in bu kadar yakınında oluşu da onu heyecanlandırıyor, sürekli onu soruyor, son görüşünden sonra neler yaşadığını merak ediyor. Pek bir şey öğrenemiyor. Ama arkadaşısı Reiner'in de onun kadar meraklı olduğunu söylüyor. Beni, nereye gittiğimi, şimdi nerede olduğumu soruyormuş. Bazen bana sövüp sayıyormuş. Neden, diye soruyormuş, neden öyle çekip gitti, aramız çok iyiydi, ne oldu böyle birdenbire.

Kendini itiraz ederken buluyor, ona sor, neden olduğunu o biliyor, arkadaşısı anlayışla ama şüpheyle dinliyor onu, olanların başka bir versiyonunu, burada yazılı olmayan ikinci hikâyeyi Reiner'den dinlemiş olduğu yüzünden okunuyor. İki hikâyeye birbirini itip kakıyor, asla uzlaşamayacaklar, karşı koyup öteki hikâyeye yok oluncaya kadar açıklamak istiyor.

Bazen Reiner hiç gitmeyecekmiş gibi geliyor. Hayatının bir köşesini işgal etmek için sonsuza kadar salonun köşesindeki divanı işgal edecekmiş gibi. Ama sonunda kendini toparlıyor. Hastalıktan biraz kurtuluyor, doğru düzgün yemeye başlıyor, biraz kilo alıyor. Yine dışarı çıkıp dolaşmaya, sokaklarda yürümeye başlıyor. Derken yurtdışından gizemli bir şekilde para geliyor ve sonunda eve dönüşü için bir tarih verebiliyor.

Bu zaman süresince, Alman'ı görmemek için büyük bir gayret ve enerji sarf ediyor öteki. Ama iki kez rastlaşıyorlar. İlkinde sıradan bir günde, gayet sıradan bir yerde. Şimdi kendi dairesine, Reiner'in kaldığı eve fazla uzak olmayan bir yere taşınmış. Bir sabah

birkaç mektup yollamak için mahalledeki postaneye gidiyor ama giriş kapısına yaklaşırken Reiner'in içeride olduğunu ansızın gayet açıkça seziyor. Sakın girme, içeride o var. Put gibi kalıyor ama sonra önsezisinin doğru olup olmadığını görmek istiyor. Kapıdan giriyor ve aylardır ilk kez göz göze bakıyorlar tabii. Bir an bocalasa da Reiner'in beklediği kuyruğun en sonuna geçiyor. Kalbi güm güm atıyor, avuçları terliyor. Reiner yüz seksen derecelik açıyla kıvrılan kuyruğun öbür yarısında, yani kuyruk ilerledikçe birbirlerine yaklaşıyorlar. Bir adım, bir adım daha, sonra bir adım daha. Bir sonraki kişinin de işi bittiğinde karşı karşıya gelecek, çadırdaki yataktan olduğu gibi birbirlerine kol mesafesinde kalacaklar. Kaçmak istiyor ama cesareti yok.

Derken Reiner topuklarının üstünde dönüp ipin üstünden aşarak dışarı çıkıyor. Tuhaf bir zafer hissiyle titriyorum.

İkinci ve son seferiyse birkaç hafta sonra, akşamleyin, sokakta. Arkadaşlarına oturmaya gitmiş, tek başına eve dönüyor. Uzun ve kavisli bir duvarın yanından, iki kişinin ona doğru yürüdüğünü görüyor. Dış tarafta, ona yakın yürüyenin Reiner olduğunu fark ediyor, yanında tanımadığı bir kadın var. Kadın konuşuyor, konuşmaya dalıp gitmiş, kadını dinleyen Reiner başını kaldırıncaya yaşadığı şok vücuduna da yansıyor. İkisi de yalnız olsa birinden biri karşıdan karşıya geçerek uzaklaşacak ya da bu kez durup konuşacaklar belki. Ah. Selam. Selam. Nasılsın. Ama yabancı kadının varlığı aralarında bir mesafe ve sessizlik gibi, kavisli yörüngelerinde ağır ağır yaklaşırken birbirlerini izlemekle yetinmiyorlar ve neredeyse yan yana geldiklerinde Reiner gülümsüyor. O katı maskedeki dudak kenarları hiçbir şey söylemeden her şeyi anlatan o bildik küçümseyici ve alaycı tebessümle yukarı kıvrılıyor, sonra yan yana geçiyorlar. Geriye dönüp bakmıyor, Reiner'in de dönüp bakmadığından neredeyse emin.

Sonra Reiner gidiyor. Arkadaşım arayıp, şey, Reiner dün gece gitti, diyor ve bu tek cümleyle hikâye sona eriyor. Ne olduğunu bilmese de her şeyi çözecek bir şeyler daha olmasını bekliyor, bir telefon, bir mektup, ama iletişime geçen kişi olmak istemiyor. Sonra sessizliğin, gerilimin, bu hikâyenin kavuşabileceği tek çözüm olduğunu anlıyor.

İki insan ilk kez karşılaştığında, farklı doğaları kaderin bütün olası çeşitlemelerini içeriyordur belki. Kimileri birbirini çeker, ki-

mileri iter, çoğu gözlerini kibarca başka yere çevirerek geçip gider ve tek başlarına hızla uzaklaşırlar. Reiner'le aralarında yaşanan şey aşk mıydı, nefret mi, yoksa, adı her neyse, başka bir şey mi. Bilmiyorum. Ama böyle bitiyor. Bir süre sonra, bir kez daha taşınacağı için çalışma masasını boşaltırken, Reiner'in yıllar önce Yunanistan'da içine adresini yazdığı defteri buluyor ve bir süre boyunca o minik, daracık el yazısına baktıktan sonra çöpe atıyor. Sonra koca bir tomar halinde Reiner'in mektuplarını çıkarıyor ve onları da atıyor. Bu bir intikam değil ve ardından başka bir şey gelmeyecek. Ama Reiner'i bir daha pek düşünmeyecek, düşündüğünde de pişmanlık duymayacak olsa bile, bir kır yolunda tek başına yürürken, uzaktan yaklaşan karanlık bir silüet görse şaşırmayacağı zamanlar oluyor hâlâ.

2 Âşık

Birkaç yıl sonra Zimbabwe'yi geziyor. Onu buraya getiren belli bir neden ya da amaç yok. Bir sabah öylesine gitmeye karar veriyor, öğleden sonra bileti alıyor, o gece otobüse biniyor. İki hafta gezip sonra dönmek niyetinde.

Ne aradığını kendisi de bilmiyor. Bu mesafeden düşüncelerini hiç hatırlayamıyorum, ama yine de onu şimdiki halimden daha iyi anlatabilirim, içime gömülü çünkü. Hayatı ağırlıksız ve merkezlessiz, bu yüzden her an patlayabileceğini hissediyor. Hâlâ kendine bir ev kurmamış. Birkaç eşyası yine depoda ve aylardır eski durumunda, bir boş odadan ötekine taşınıyor. Kendini, başka bir şekilde yaşamamış, bir yere asla yerleşemeyecekmiş gibi hissediyor artık. İçinde bir şeyler değişmiş, dünyayla tam bağlantı kuramıyor sanki. Bunu dünyanın yanlışlığı değil kendi içindeki dev bir başarısızlık olarak algılıyor, bunu değiştirmek istiyor ama nasıl yapacağını bilemiyor. Zihninin en açık olduğu anlarda, insanları, yerleri ve şeyleri, her şeyden önce de olduğu insanı, yeri ve şeyi sevebilme yeteneğini yitirdiğini düşünüyor. Sevgi yokken hiçbir şey değerli değil, hiçbir şey fazla önemli olamıyor.

Bu haldeyken seyahat etmek bir kutlama değil bir çeşit matem, kendini dağıtmanın bir yolu. Bir yerden ötekine merakın itkisiyle değil, hareketsiz kalmanın sıkıntılı azabının itkisiyle gidiyor. Harare'de birkaç gün geçirdikten sonra Bulawayo'ya geçiyor. Turistlerden beklenen şeyleri yapıp Matopos'a giderek Cecil John Rhodes'un mezarını görüyor, ama hissetmesi gereken duygulardan ne saygıyla karışık dehşeti ne de ideolojik küçümsemeyi hissedebiliyor, başka bir yerde olmayı tercih ederdi. Yanımda biri olsa, diye düşünüyor, sevdiğim biri, o zaman burayı, hatta mezarı bile sevebilirdim, burada olmak beni mutlu ederdi.

Gece treniyle Victoria Şelaleleri'ne gidiyor. Yattığı ranzada üstüne ve altına istiflenmiş yabancıların nefes alıp verişlerini duyarken, pencereden karanlığın içinden çıkıp süzülerek geçen köylerle say-

dingleri, tek ampulün ışığında havaya çizilen insan, sığır ve yaprak silüetlerini görüyor, sonra tekrar geriye çekilip gözden yiterek geçmişe karışıyorlar. En mutlu anları neden hep böyle karanlıkta gizlenen bir seyirci olduğu anlar. Ne güneşin doğmasını ne de bu yolculuğun bitmesini istiyor.

Sabahleyin tren hattının sonuna geliyorlar. Tek çantasını alıyor ve trenden inip yürüyerek kamp alanına gidiyor. Hava günün bu erken saatinde bile ağır ve nemli, yeşil yapraklar parlak bir ışıltıyla yanmakta. Etrafta başka seyyahlar da var, çoğu ondan genç. Kampın ortasına çadırını kurup şelalelere bakmaya gidiyor.

Hiç durmadan boşluğa akan onca suyun hacmini ve gücünü görmek müthiş, ama bir yanı başka bir yerde, yükseklerde ve sağ tarafta, belli bir açıdan sadece şelalelere değil oradaki, kalabalıkların içindeki kendine de bakıyor. O yanı, izleyen tarafı bir zamandır orada ve asla tam olarak gitmiyor, sonraki birkaç gün boyunca da kendini meşgul edişini, sokaklarda gezinerek tuhaf hatıralık eşyalar satan dükkânların birinden çıkıp ötekine girişini, çevredeki çalılıklarda uzun yürüyüşlere çıkışını izliyor, köpüklü su raftingine çıkışını hayretle gözlemliyor, geceleri serinlemek için çadırının yanında açık havada yattığını, gözlerini gökyüzünün parçalanmış ön camına diktiğini görüyor. Halinden memnun görünse, insanlarla konuşup tebessüm etse de, izleyen yanı hiç kanmıyor, değişmek istediğini biliyor.

Üçüncü ya da dördüncü gün otellerden birinin havuzunda yüzmeye gidiyor. Sonradan barın yakınındaki bir masada oturup içkisini içerken yakınlardaki bir grup genç yavaş yavaş dikkatini çekmeye başlıyor. Hepsinin sırt çantası var, gitmek üzereler. Tuhaf bir grup, bir aradayken pek rahat görünmüyorlar, tombul bir İngilizle kız arkadaşı, Danimarkalı sarışın bir adam, konuşmadan dip dibe oturan, ötekilerden daha genç iki esmer kız. İki gün önce birlikte rafting yaptığı iri yarı İrlandalı kadını tanıyıp konuşmak için yanına gidiyor. Hep beraber nereye gidiyorsunuz böyle.

Malawi'ye. Zambiya'dan geçeceğiz. Yüzümde bir şey görmüş olsa gerek ki hemen ardından, sen de gelmek ister misin, diye soruyor kadın.

Birkaç saniye oturup düşündükten sonra, hemen dönerim, diyor. Otelden deliler gibi kampinge koşup çadırını söküyor. Döndüğünde soluk soluğa, şüpheli bir gerginlikle, yeni yol arkadaşlarının

arasına oturuyor. Çok geçmeden, bekledikleri adam, Richard diye bir Avustralyalı da geliyor ve gitmek için hep birlikte hareketleniyorlar. Bu insanların birbirlerini pek iyi tanımadıklarını, bu yolculuğu güven içinde yapabilmek için tesadüfen bir araya geldiklerini çoktan anlamış. Tedirginlikleri bundan. Umurunda değil, hatta genel hava ona uyuyor, gruba uymak için üzerinde baskı hissetmiyor. Ötekilerle birlikte, çantasını kapıları açık bir minibüsün arkasına atıp araca biniyor. Sınırın öteki tarafına kadar bırakması için birine para vermişler.

İstasyona geldiklerinde hava kararmak üzere. Geç kaldıkları ve çok sıra olduğu için ancak üçüncü sınıfa bilet bulabiliyorlar, bütün ampulleri kırık, kompartımsız bir vagona kalabalığın içinde oturacaklar. Daha oturacak yer bulamadan tren sarsılarak hareket etmeye başlıyor.

Bütün gerçek yolculukların başladığı bir an vardır. Bazen evden çıkarken, bazen de evden çok uzaktayken yaşanır.

Karanlıkta kırılan cam sesi ve bir çığlık duyuluyor. Belki bir saattir yoldalar, vagonun içi zifiri karanlık ama birisi kibrit çakıyor şimdi. Titrek ışıkta feci bir manzara görüyor, ilerideki koltuklardan birinde adamın biri kanlar içindeki yüzünü elleriyle kapatmış, etrafında bir kan havuzu, trenin şiddetli hareketiyle sağa sola sallanıyor. Herkes irkiliyor, kibrit sönüyor. Neler oluyor, diyor İrlandalı kız.

Olan şu, biri pencereden içeri taş atmış. Neredeyse hemen ardından tekrar oluyor, cam kırılıyor, biri çığlık atıyor, ama bu kez kimseye bir şey olmuyor, atılan çığlık bir korku çığlığı. Haklı olarak herkes korku içinde çünkü tren ne zaman bir kasabadan ya da yerleşim yerinden geçse o ses, çığlık, ya da trene dışarıdan çarpan taşın çıkardığı derin küt ses duyuluyor. Herkes öne eğilip kollarıyla başını örterek oturuyor.

Gece geç vakit bu zorlu sınav atlatılıyor. Trendeki hava yumuşuyor, başka koşullar altında hiç konuşmayacak insanlar birbirleriyle sohbet etmeye başlıyor. Biri yaralananlar için bandaj çıkarıyor. Vagonun öteki ucunda küçük bebeklerle yolculuk eden üç kadın var, pencereleri kırılmış ve içeri çok rüzgâr giriyormuş, sakıncası var mı, diye soruyorlar, gelip sizin yanınıza otursak. Tabii ki. O, İrlandalı kadınla birlikte, grubun geri kalanı başka yerde, yer

açmak için kayıyorlar. Şimdi karanlığın içinde sıcak ve mayalı bir koku var, her yerde emme sesleri ve agulamalar. Kadınlar, kadınların kurtuluşu konusunda bir kilise konferansına katılmak için Lusaka'ya gidiyor, kocalarını evde bırakmışlar ama iki tanesi bir çocuğu tutuyor, öteki kadınınsa üçüzleri var. Üçüzleri olan karşısında oturuyor, gelip geçen ışıklarda onu görebiliyor. Sonra tuhaf bir senaryo başlıyor. Üçüzlerin hepsine de beyaz tavşan tulumları giydirilmiş, kadın bebekleri ikişer ikişer emzirmeye başlıyor. Üçüncüyü ona veriyor, sakıncası var mı, hayır yok tabii, o mırıldanan ağırlığı ellerine alıyor. Kadın arada bir bebekleri değiştiriyor, tavşan tulumlu minik bebeklerden birini verip yerine bire bir kopyasını alıyor, bu durum saatlerce sürüyor sanki. Bazen kadının meme uçlarından biri bebeğin ağzından kurtuluyor, bebeklerden biri ağlıyor, düzeltebilir misiniz, diyor kadın, İrlandalı kadın uzanıp kadının memesini düzeltiyor, emme işi yeniden başlıyor. Kadınlar usulca beyaz turistlerle ve kendi aralarında konuşuyor, kimi zaman ilahiler söylüyor.

Ertesi sabah başı bitkinlikten çatlayacak gibi, zihninde tuhaf imgeler dönüp duruyor. Şafak vaktinin soğuk kırmızı göğü altında Lusaka'da da gerçeküstü bir manzara var, binaların arasından fırlayan gecekondulu mahalleleri, tuğla ve camlarla çevrili tenekeleler, plastikler, kartonlar. İzdiham içinde perona iniyorlar. Üç kadın veda edip bebeklerini yüklenerek özgürlüklerini tartışmaya gidiyor. Küçük grubun toplanmasını beklerken bir yana bakıyor ve trenin ilerisinde, ikinci sınıf kompartımanlarda, trenden inen beyaz bir grup daha görüyor. Üç kişiler, bir kadın ve iki erkek. Onları izlerken kalabalık etrafını sarıyor.

Sabahın ilk ışıklarıyla ve amaçsızca uçuşan çöplerle dolu sokaklardan otobüs garına yürüyorlar. Haritası olan biri ne tarafa gideceklerini biliyor. Bu saatte, sabahın beşinde ya da altısında bile her yer boş boş durmuş onlara bakan insanlarla dolu. Yüzsüz bir merakın odağındalar, yalnız olmadığına şükrediyor. Bir köşeden sakallı iri bir adam çıkıyor ve bir meyveyi tartar gibi lakayt bir kayıtsızlıkla İrlandalı kadının sol göğsünü sıkıyor. Kadın adamın parmaklarına vuruyor. Artık Amerika'da değilsiniz, diye bağılıyor adam arkalarından, hepinizin canına okurum.

Otobüs garı motorlardan ve metal bir çatının altındaki insanlardan oluşmuş çilgınca bir kaosun içinde, ama sonunda otobüslerini

buluyorlar. Otobüse bindiklerinde ilk olarak trendeki o üç beyaz turisti görüyor, yan yana oturmuşlar, sessizce önlerine bakıyor ve yanlarından geçerken başlarını kaldırmıyorlar. Adamlardan biriyle kadın genç, yirmili yaşlarının başındalar, öteki adam daha büyük, belki onunla yaşıt. Yanlarından geçip otobüsün en arkasında bir yere oturuyor. Grubun geri kalanı dağılıyor. Şimdiye dek onlarla ne etkileşime girdi ne de fazla konuştu, şu anda birkaç koltuk öndeki diğer üç turist daha çok ilgisini çekiyor, başlarının arka tarafını görebiliyor. Kim bunlar, burada ne işleri var, aralarında nasıl bir ilişki var.

Sınıra ulaşmak sekiz saat sürüyor. Küçük bir kasabanın ana meydanında iniyorlar, dolmuş şoförleri onları esas sınır karakoluna götürmek için yaygara yapıyor. Pazarlık yapılırken göz ucuyla öteki üç turistin başka bir minibüse binip gittiğini görüyor. Oraya vardığında sınırda değiller, geçmişler herhalde. İnsanlar itiş kakış içinde, uzun bir bekleyiş oluyor, pasaportları damgalanıp dolmuşla sahipsiz topraklarda on kilometre kadar gittiklerinde hava karar-maya başlıyor.

Malawi sınır karakoluna, ağaçlar altındaki beyaz bir binaya girildiğinde, içeride bir anlaşmazlık yaşanıyor. Üniformalı bir memur, otobüste karşılaştığı şaşkın görünen üç turiste, vize almanız lazım, vize almanız lazım, diye bağıyor. Yaşı büyük olan, onunla yaşıt olan adam izah etmeye çalışıyor. İngilizcesi iyi ama tutuk, ağır bir aksanı var. Büyükelçilik dedi ki, diyor. Büyükelçilik yanlış söylemiş, diye bağıyor üniformalı memur, vize almanız lazım. Ne yapmamız gerek. Lusaka'ya dönün. Ona baktıktan sonra aralarında tartışıyorlar. Memur ilgisini yitirmiş, yeni gelenlere bakıyor, pasaportlarınızı verin. Güney Afrikalıların vizeye ihtiyacı yok, kendi pasaportu hemen damgalanıyor. Bir an duraksadıktan sonra üçlünün yanına gidiyor. Nerelisiniz.

Ben Fransızım. Bunu söyleyen yaşı büyük olan adam. Onlar İsveçreli. Bunu söylerken yüzleri birer maske kadar nötr olan, ne bir şey anlayan ne de konuşmak isteyen öbür ikisini gösteriyor.

Memurla bir konuşmamı ister misiniz.

Hayır. Gerek yok. Teşekkür ederiz. Adamın gür ve kıvrıkcık saçları, yuvarlak çerçeveli gözlükleri, yüzündeyse duygusuz ya da belki sadece kaderine boyun eğmiş görünen ciddi bir ifade var. Genç olanın yakından neredeyse sarsıcı bir güzelliği var, kırmızı dudak-

lar, çıkık elmacık kemikleri, uzun perçemler. Kahverengi gözleri benimkilere bakmıyor.

Şimdi ne yapacaksınız.

Bilmem. Adam omuzlarını silkiyor.

Beyaz göçmenler ve jakaranda ağaçlarıyla dolu özelliiksiz bir kasabada, Lilongwe'de bitkin düşüyor, gruptan biri bir yere gitmek için vize ayarlamaya çalışırken vakit öldürüyorlar. Sıkılmış, hayal kırıklığına uğramış ve artık gruptaki diğer turistler sinirine dokunmaya başlamış. Oturup saatlerce bira içmekten gayet memnunlar, geceleri çıkıp gürültülü müzik çalan yerleri arıyorlar ve bazıları karşılaş-tıkları yoksulluğa sevimsiz bir küçümsemeyle tepki veriyor. Özellikle, İsveçli olduklarını sonradan öğrendiği iki genç kadın sessizliğe son vermiş car car Zambiya'da yaptıkları korkunç yolculuktan söz edip duruyor. O kayalar, ay, ne korkunçtu, ya otobüs garı, ay, nasıl da pisti, leş gibi kokuyordu, ay, iğrenç. Kitanın eksiklikleri ve sefaleti onları kişisel olarak düş kırıklığına uğratmış, korkunç ve iğrenç buldukları koşulların sahneden çıktıklarında toplanacak bir dekorun parçaları olmadığı akıllarının ucundan bile geçmiyor.

Ama göle gittiklerinde durum biraz düzeliyor. Zimbabwe'den ayrıldığından beridir burası hep aklında, Malawi hakkında duyduğu her şeyin merkezinde ülkenin yarısı boyunca uzanan bu geniş su örtüsü var. Birkaç gün sonra, Cape Maclear'ın kumsalında dururkenki hali görülmeye değer. Yüzünde bu güzelliğe inanamaz gibi şaşkın ve sevinçli bir ifadeyle suya bakıyor. Eğimli yüzeyde güneş parlıyor, sarı dağlar suyun yoğun mavisinin yanında adeta renksiz görünüyor, kumsaldan bir kilometre kadar ötede bir grup ada yükseliyor. Tam profilden ahşap bir kano bir hieroglif gibi geçiyor.

Gün ilerledikçe hayranlığı da artıyor, yüzdüğü su pürüzsüz ve sıcacık, yüzeyin altında rengârenk tropikal balık sürüleri var, güneşin altında kumlara uzanıp, ağlarını onaran balıkçıları izlemekten başka yapacak bir şey yok. Burada her şey yavaş ve telaşsız, arada bir yukarıdaki toprak yoldan geçen bir arabanın motor sesi duyuluyor sadece.

Yerlilerin bile adeta cennet olan bu yerde kendilerine has bir yerleri var, çağrıldıkları zaman her şeyi bırakıp bu yabancı ziyaretçiler için balığa çıkmaktan ya da akşamları kumsalda onlara yemek

hazırlayıp gittiklerinde ortalığı temizlemekten memnunlar. Soğuk bir içki fiyatına sizi adalara götürmek için kürek çekiyor ya da meşhur Malawi otundan alıp getirmek için kızgın kumların üstünde kilometrelerce koşturuyor, hatta içmeniz için ahşap oyma pipolar yapıyorlar. Onlara gerek duymadığınız zamanlarda geriye çekilerek kayboluyor, doğal işlerine dönüyor, yaşadıkları resimsi kulübe-lerden huzur dolu birer çizgi duman tüttürüyor ya da münasip bir anda uzaktan görüş alanınızdan geçiveriyorlar.

Bu baştan çıkarıcılığa ancak soğuk ve kalbi taşlamış olan biri karşı koyabilir, yolculuk yapma, gitme fikri zamandan kaçma çabası, bu çaba çoğu zaman boşa çıkıyor ama burada değil, burada küçük dalgalar öteden beri yaptıkları gibi sahili yalıyor, gündelik yaşamın ritmi doğanın daha büyük olan ritmi tarafından, mesela güneş ya da ay tarafından belirleniyor, tarih kendini tik tak eden bir bomba gibi etkinleştirmeden önce var olan o mitolojik yerden beri süregelen bir şey var burada. Durup bir daha hiç başlamamak çok kolay olurdu, zaten bunu yapan çok insan var, onları görmek için kısa bir yürüyüşe çıkmak yeterli, kumsalın orasında burasında, farklı yerlerde, aylardır yerinden kıpırdamamış gruplar var. Onlarla konuşursanız kendilerinden bahsederler, Bristol'den Shelia, Stuttgart'tan Jürgen, Tel Aviv'den Shlomo, altı aydır, bir yıldır, iki yıldır buradalar, hepsinde ataletin ya da belki otun verdiği o donuk ve kirli sakallı görünüm. Burası dünyadaki en iyi yer, diyorlar, biraz kalırsan görürsün, neredeyse hiç para harcamadan yaşayabiliyorsun, arada bir evden biraz para gelmesi yeterli, bir gün döneceğiz tabii ama daha değil.

Bir, iki, üç gün sonra eylemsizliğin ağırlığı cidden de çöküyor, odanızdan denize kadar yürümek için harcanan çaba bile gereğinden fazlaymış gibi gelmeye başlıyor. Yüz, uyu, sigaralık iç. Buraya birlikte geldiği insanlar şanslarına inanamıyor. Onlar için, Avrupa'dan kalkıp bulmaya geldikleri gerçek Afrika bu, Victoria Şelaleleri'nde tabakta sunulan sahte ve pahalı şey ya da trende onlara zarar vermek isteyen tehlikeli şey değil. Burada hepsi evrenin merkezinde, aynı zamanda hiçbir yerdeler, ruhani doyum dedikleri bu olsa gerek, dini bir deneyim yaşıyorlar.

İlk başta o da bundan payını alıyor, kumsalda yatarken kalkıp yüzmek için denize kadar sendeleyişini bir görseniz. Sonradan fazla sıcaklayınca uyumak için odasına gidiyor ya da bir şey içmek

için bara çekiliyor. Bir cigaralık elden ele dolaşırken o da herkesle birlikte pofur pofur içiyor, gevşeyen yüzünde herkesi salak gibi gösteren o dumanlı sırtış beliriyor. O da herkes kadar hedonist. Akşama doğru gruptan birkaç kişiyle geziniyor, eski dostlar gibi konuşup gülüşüyorlar, sakallı bir hippinin köyün arkasındaki bir açıklıkta gün batımı manzaralı motorlu yelkenkanat uçuşları yaptığı yere gidiyorlar. Kendisi uçmuyor ama Richard'ın yükselerek göl üstünde uzun ve dolambaçlı bir daire çizisini izliyor, küçük aracın güneşin son ışıklarında havada hafifçe asılı kalışı, burada olmanın gerçekdışı hafifliğinden bir şeyler içeriyor.

Ama aslında zevk ve sefahatle geçen ilk bir iki günde bile huzursuzluğun o mavi ipliği hâlâ içinde, sıcaklık ya da marihuana ne kadar çok olursa olsun bu tedirginliği dindiremiyor. Grubun dışında, gözlemliyor. Artık ilişki ve gerilimlerin gelişebileceği kadar uzun süredir bir aradalar, eski dostlar gibi şamata yapıyorlar. Herkesin bir takma adı var, kahkahalar ve espriler havada uçuşuyor. Richard'la İrlandalı kadın arasında bir gönül ilişkisi başlıyor, bir akşam kumsalda birbirlerine yaklaştıklarını fark ediyor, çok geçmeden Richard'ın yakındaki odasına çekiliyor ve daha sonra etrafa tatlı ışıltılar saçarak tekrar ortaya çıkıyorlar. Her şey çok dokunaklı ve mutlu edici, ama kendisi gruptaki tuhaf adam, ona ne kadar dostça davransalar da aradaki mesafeyi koruyor. Bir seferinde kumsalda hep birlikte yürünürken arkasındaki bir sohbeti dinliyor, İsveçli kızlardan biri Danimarkalı adamla konuşuyor, Güney Afrika'yı nasıl buldun, ah, diye yanıtıyor adam, çok güzel bir ülke, bir de Güney Afrikalılar o kadar kafayı yemiş olmasaydı. Sonra herkes bir anda onu fark ediyor ve sessizlik çöküyor, içlerinde tek gülen o, ama içinden.

Derken bir gün gruptan biri harika bir fikirle çıkageliyor, haydi bir tekne kiralayıp bir günlüğüne şu adaya gidelim. Tombul İngiliz adamın yaptığı sıkı pazarlık sonucunda az bir paraya onları adaya götürmesi için oralılardan birini göreve çağırıyorlar, çocuk deniz gözlüğünü, paletlerini ve şnorkelini de kullanmalarına izin veriyor. Tekne ve kürekler, gözlük ve paletlerden başka çok az şeyi var ama kürekleri çekerken hevesle Güney Afrika'da tıp okumak için para biriktirdiğini, doktor olmak istediğini anlatıyor. Geniş zarif bir yüze ve hayatını kazanmak için balık tutmaktan kuvvetlenip olgunlaşmış bir bedene sahip yirmi üçünde genç bir adam. Onunla

sohbet etmek gruptaki başka hiç kimsenin ilgisini çekmiyor ama sonradan, adadayken, geceleri nasıl balığa çıktıklarını, gölün uzaklardaki derin merkezine kadar millerce kürek çektiklerini, teknelerin baş taraflarına yanan meşaleler takıldığını, şafak vakti balıklardan bir piramidi yüklenmiş vaziyette nasıl geri döndüklerini anlatıyor bana. Bir gece beni de götürür müsün, görmek isterdim. Tabii, götürürüm.

Gölün dibi camın ardından yabancı bir gezegenin yüzeyine benziyor, güneşin aydınlattığı derinlikler ve üst üste yığılı dev kayalar var, parıldayan balıklar kuş gibi süzülerek oraya buraya atılıyor. Uzun ve miskin bir günün ardından, sonunda geri dönmek için tekneye bindiklerinde herkes mutlu. Ama kürekçileri etrafa bakınıyor, telaşlı. Ne oldu. Paletlerden biri kayıp. Turistler iç çekerek teknede lalakerken, inip aramasına yardım ediyorum. Paletlerin fiyatı belki de adamın balık tutarak bir iki haftada kazandığına eş. Sığ sularda, kayaların arasındaki boşluklarda arıyoruz. Çabuk olun, diye bağıyor İsveçli kızlardan biri sinirli bir sesle, sizi bekliyoruz. Öfke sonunda diline vuruyor, siz gelin esas, diye bağıyor, sesi daha da yükseliyor, gelin de aramamıza yardım edin. Paleti içinizden biri kaybetti, bulana kadar buradan gitmiyoruz. Mırıltılar ve kızgın bir hava, yenisini alamıyor mu yani, ama hep birlikte kumsala inip arar gibi yapıyorlar. Sonunda palet bulunuyor, herkes tekrar tekneye biniyor ve havadan sudan sohbet kaldığı yerden devam ediyor, ama patlamasının şüphelendikleri şeyi doğruladığını biliyor, onlardan biri değil o, sadece kafayı yemiş bir Güney Afrikalı.

Bir şeyler farklı artık, bu insanlarla masum sohbetler etmekte zorlanıyor. Ertesi gün kumsalda tek başına uzun bir yürüyüşe çıkıyor. Köyün olduğu, turistlerin asla gitmediği öteki uçta kayalık bir burun var, kayalara tırmanarak etrafından dolaşmanın zevkli olabileceğini düşünüyor. Ama burna geldiğinde insanların kayaların arasına sıçtığını görüyor, nereye tırmanmayı denese leş kokulu eski boklar ve topak topak kâğıtlar. İsveçli kızların cırtlak seslerini duyar gibi oluyor, ay ne kadar iğrenç, cidden öyle, ama sonra farklı düşünmeye başlıyor, insanlar bu kayaları tuvalet yerine kullanmışsa başka seçenekleri olmadığından. Tekrar kumsala iniyor, başında bir sancı, sıcak kumlar ayaklarını yakıyor. Yakında zengin göçmenler için marina gibi bir yer var, pahalı yatların ipeksi yelkenleri

birer bayrak gibi açılmış, ama orayı geçip köye giriyor. Kendi kendine bunu kulübelerin arasındaki gölgelerin serinliği için yaptığını söylese de aslında onu çeken şey merak. Odasına kadar yaptığı uzun ve sıcak yürüyüşte güleç yüzlü çocukların eski püskü giysilerini, dumanları tüten kulübelerin içlerindeki birkaç kırık dökük mobilya dışında bomboş olduklarını, yaklaştığında sinsice kaçan, iskeleti çıkmış köpekleri ilk kez doğru dürüst görüyor ve burada yaşayan, bu ülkenin sahibi olan insanların buradan gelip geçen yabancı turistlerin ayak işlerini yapmaya, onlar için balık tutup yemek pişirmeye, arkalarını temizlemeye neden istekli olabileceğini anlamayı ilk kez seçiyor. Belki sadece sıcaktan ama başının ağrısı çok kötü, o güzel manzara ağrının pusunun ardına çekilip apayrı unsurlara bölünerek parçalanmış, su burada, dağ şurada, ufuk yine başka bir yerde, bütün bunlar da yine kendi bileşenlerine bölünmüş, onunla ilgisi olmayan şekiller, dokular ve çizgiler halinde.

Döndüğünde İrlandalı kız odasının önünde, avluda oturmuş sigara içeriyor. Canım çok sikkın, diyor, az önce birisine patladım, biraz abarttım sanırım. Patladığı kişi pansiyonda çalışan yaşlı bir adam, çamaşırlarını yıkaması için ona para verdiğini söylüyor, ama adam yıkadıklarını ipe asmış ve kuruduklarında oradan alıp katlamayı akıl edememiş. Çok mu fazla şey istiyorum, diye sesli düşünüyor kız, çamaşırlarını yıkasın diye birine para veriyorsan kuruduklarında da katlaması gerekir. Gülümseyerek soruyor, çok mu ileri gittim.

Artık kendini tutamıyor, çünkü küçük patlamasını körükleyen öfke gazaba dönüşmüş durumda. Evet, diyor kıza, fazla ileri gitmişsin. Kız ürkmüş ve şaşkın görünüyor. Neden ama. Çünkü o belki de senin üç katın yaşta ihtiyar bir adam. Çünkü o burada yaşıyor, burası onun evi, sense misafirsin. Sen plajda yatarken elbiselerini, kirli donlarını yıkasın diye o ihtiyara verecek paran olduğu için şanslısın çünkü, haklılığından bu kadar emin olacağına kendinden utanman gerekir.

Bunları sesini yükseltmeden söylese de ses tonundan yoğun bir öfkeyi bastırıldığı anlaşılıyor, bu kadar kızgın oluşu kendisini bile şaşırtıyor. Kız gözlerini kırpıştırırken ağladı ağlayacak gibi, böyle küçük bir şey için böyle bir öfke, ama öfkesi sadece ona hatta gruptaki diğerlerine yönelik değil, öfkesinin en kızgın parçası kendine yönelik. O da onlar kadar suçlu, o da oradan gelip geçen biri

sadece, o da şanslı ve paralı, kendini diğerlerinden haklı ve üstün görmesi onu kurtarmayacak. Kız seğirterek gittikten sonra, alacakaranlıkta odasının önünde otururken öfkesi dinerek mutsuzluğa dönüşüyor. Kız dönüp, ihtiyar adamdan özür dilediğini, her şeyin tatlıya bağlandığını söylemeden önce bile büyüünün bozulduğunu, artık lotus yiyenlerden biri olamayacağını biliyor, gitmek zorunda, gitmeli.

Ertesi sabah erkenden, güneş doğarken yola çıkıyor. Durgun havada her şey sabit ve hareketsiz, gölün turkuvaz sularının ötesinde Mozambik'in dağları görünüyor. Dün gece, pansiyonun resepsiyonunda duran adamla konuştuğunda, bu sabah Monkey Bay'den kalkacak bir feribotun gölün öteki ucuna kadar gideceğini öğrendi. İyi bir fikir gibi geldi, onu kimsenin tanımadığı, kuzeydeki başka bir kasabaya gidecek. Toprak yolda otobüsü bekliyor.

Monkey Bay'e vardığında, fena halde yan yatmış paslı bir metal yığını olan feribot iskeleye yanaşmış bile. Gölün ortalarındaki Nkhata Bay'e bir bilet alıyor. Yolcuların oluşturduğu küçük kalabalıkta, kasalar ve kutular taşıyan yöre insanları var daha çok.

Feribot hareket edince gidip küpeştede duruyor, çok geçmeden Cape Maclear adalarının süzülerek geçtiğini görüyor. Sabahın bu erken saatinin serinliğinde gölde tek başına olmak güzel bir his. Bir saat kadar sonra feribot tekrar sahile yanaşıp Salima'da duruyor, yolcu indirip bindiriyor. Tekrar göle açılıncaya kadar bekleyip feribotta gezinmeye başlıyor. Geçit ve merdivenleri, sınırları ve kuralları ve yavaş yavaş artan nüfusuyla feribot başlı başına küçük bir dünya. Durup yiyecek ve içeceklerin satıldığı yerin önünde biriken kalabalığı izliyor. Hareket eden bacaklarla kollar, ayaklar, yüzler, hepsi sahipsiz ve iç içe geçmiş, ama yan tarafa bir bakış atınca onları görüyor. Otobüsteki üç yolcuyu. Nerelerdeydiniz.

Vize almak için Lusaka'ya dönmüşler. Korkunç zaman geçirmişler. Otostop yaparak dönmeyi becermişler, Lusakalı bir adam onları arabasına almaya çok istekliymiş. Meğer birisi arabayı geceleri çalışılığın içine çekip uyumak için kullanıyormuş ve iki gün önce arabanın içinde cinayete kurban gitmiş, bu yüzden arka koltuk kurumuş kanla kaplıymış ve ikisi o uzun yolu arka koltukta gitmek zorunda kalmış. Cuma öğleden sonra Lusaka'ya vardıklarında Malawi'de-

ki büyükelçiliğin pazartesiye kadar kapalı olduğunu öğrenmiş, bir otel odasında oturup beklemişler. Şimdi vizeleri ellerinde ve durup oyalanacak halleri yok, olabildiğince çabuk Tanzanya'ya ulaşmak istiyor, oradan bir gemi ya da ucuz bir uçak bulup Avrupa'ya dönmeyi ümit ediyorlar. İkisi, iki erkek, uzun zamandır, en az dokuz aydır Afrika'dalar ve eve dönmek için sabırsızlanıyorlar.

Bütün bunları gün boyunca bölük pörçük anlatılanlardan çıkarıyor. Onlarla karşılaşır karşılaşmaz ön güverteye gelip ona katılıyorlar. Feribot her durakta biraz daha doluyor ve yer tutabilmenin tek yolu çantanızı bir yere koymak. Orada güneşin altında oturur, tembel tembel sohbet ederken, İsviçreli yolcuların ikiz olduğunu öğreniyor. Bir tek Fransız adamın, Christian'ın İngilizcesi iyi. Sohbet daha çok onun aracılığıyla ilerliyor. Jerome'la Moritanya'da tanıştıklarını ve oradan Senegal, Gine ve Mali'yi geçip Fildişi Sahili'ne gittiklerini, oradan da Güney Afrika'ya uçtuklarını anlatıyor bana. Birkaç ay orada kalmışlar, Alice onlara orada katılmış, şimdi de eve dönüyorlarmış.

Anlatılanları dikkatle dinleyen Jerome bazen Fransızca bir soru ya da yorumla araya giriyor. Ama ona bir şey sorduğumda yüzü kafa karışıklığıyla kasılıyor ve yardım istemek için ötekilere dönüyor.

Anlamıyor ki, diyor Christian. Bana sor.

Bu yüzden soruyu Christian'a tekrarlamam, onun tercüme etmesi, sonra da cevabı tercüme etmesi gerekiyor. Jerome bana bir şey sorduğunda da aynı şey oluyor, birbirimize bakıyor ama Christian'la konuşuyoruz. Bu durum bütün sohbete, hiçbir kişisel niteliğin sızamayacağı tuhaf bir resmiyet kazandırıyor. Sormak istediğim şeyi, yani Christian'la ilişkisinin ne olduğunu, bütün Batı Afrika'yı dolaşırken onları nasıl bir bağın bir arada tuttuğunu sorabilmem mümkün değil. Temel bilgiler aktarıldıktan sonra geriye konuşacak bir şey kalmıyor.

Günün ilerleyen saatlerinde rüzgâr çıkıyor ve gölün yüzeyinde çırpıntılı dalgalar beliriyor. Feribot sallanıp sarsılmaya başlayarak her şeyin altına ince bir bulantı çizgisi çekiyor. Güneş batınca hava birden soğuyor. Güvertenin yükseltilmiş orta bölümünün bir ucunda Jerome'la kafa kafaya yatıyor, uyumak üzere yerleşirken gözlerini yukarı çevirdiğinde Jerome'un da aynı pozisyonda yatmış ona baktığını görüyor, uzun bir an boyunca gözleri birbirine kenetli

kaldıktan sonra ikisi de başını çevirip uyumaya çalışıyor.

Aslında pek uyumuyor, feribot yalpalayıp duruyor, güverte sert ve rahatsız. Tepelerinde bir vincin ucundan sarkan kocaman metal bir kanca var ve gizli huzursuzluğu bütününü o kancaya odaklıyor, ya gevşerse, ya düşerse, zorlu rüyalardan uyanıp gökyüzünü yumruk gibi delen o kara şekli görüyor sürekli. Gece, tam merkezinde yoğunlaşmış bu dehşete karşın yıldızlı ve engin.

Sabahleyin bütün bedenler güverteden kaskatı kalkıp sendeleyerek, esneyerek boyunlarını ovuşturuyor. Sohbetin başlaması uzun zaman alıyor ama çevresindeki herkes konuşmaya başladığında bile bugün pek konuşacak durumda değil. Yorgun ve sızılı, yeniden karaya ayak basmayı dört gözle bekliyor. Çok geçmeden Nkhata Bay'de iskeleye yanaşıyorlar. Artık sıcaklık çoktan artmaya başlamış ve kuzeye yapacakları uzun yolculuğu hiç kıskanmıyor, oraya ancak yarın varabilecekler. Güvertede veda ederken, bu kez onları bir daha hiç görmeyeceğini biliyor. Vücutların yoğun baskısı altında karaya iniyor, feribot yaslı düdüğünü öttürüyor.

Çantasını sırtlanıp kızgın güneşin altında yola koyuluyor, istikamet şehrin on kilometre dışındaki bir pansiyon. Pansiyonu bulduğunda aradan birkaç saat geçmiş. Ortam harika, kumsal boyunca direkler üzerine inşa edilmiş bir dizi bambu komün evi. Bir dizi uyku tulumunun en sonuna kendininkini de seriyor, şortunu giyip yüzmeye gidiyor. Havlusunu kumsalda bırakıp gölde iyice açılıyor. Buradaki dalgalar güçlü ve sert, kumsala döndüğünde kendini canlanmış ve yenilenmiş hissediyor.

Jerome, Alice ve Christian havlusunun yanında durmuş sırtıyorlar. Selam, diyorlar. Yine biz.

Son anda fikir değiştirip feribottan inmeye karar vermişler. Bir iki gün burada dinlenip yola karadan devam edebileceklerini düşünmüşler. Kumsalın öteki ucundaki, neredeyse ağaçların arasına gizlenmiş bir bungalovda kalıyorlar.

O günü onlarla birlikte kumsalda geçiriyor. Havlularını yan yana seriyor, göle girip çıkıyor ya da güneşin altında sereserpe yatıyorlar. Kendini aylaklık ve sıcaklığın pagan hazlarına tamamen teslim ediyor, güneyde diğer yolcularla mümkün olmayan şey burada gayet mümkün, ama bronz teninin altında kendini tedirgin hissediyor.

Bu gizemli üçlünün, yolculuğu boyunca karşısına çıkış şekli onu rahatsız ediyor, adeta önceden tasarlanmış gibi, hiçbirinin seçim şansı yok. Şimdi tekrar bir araya gelmeleri mesela, kalmak için onların da buraya gelmiş olması tamamen tesadüf, şehirde bir oda tutmuş olsalar büyük ihtimalle birbirlerini hiç görmeyeceklerdi. Ama belki de durumu bu şekilde görmek istiyor, sonuçta aşk ya da hasret söz konusu olduğunda kaderin işaretlerini aramak insani bir şey.

Jerome'la hiç yalnız kalamıyorlar. Bir iki kez, Christian yüzme-yeye gittiğinde ve Alice de ona katılmak için yerinden kalktığında, kumların üzerinde sadece Jerome'la ikisi kalacak gibi oluyor. Ama bu hiç gerçekleşmiyor. Son anda Christian ortaya çıkıyor, gölden soluk soluğa, üstünden sular damlayarak dönüyor, kendini havlusunun üstüne atıyor. Ama genç yol arkadaşını sahipleniyorsa bile hiç belli etmiyor, hatta o gün ya da ertesi gün, bir ara onlarla birlikte Tanzanya'ya gelmesini teklif eden Christian oluyor. İstersen neden olmasın, eğlenceli olur. Bu fikir hepsini memnun etmiş gibi, kızgınlık ya da isteksizlik yok. Şey, diyor, olabilir, biraz düşüneyim.

Cidden düşünmesi gerek, kolay bir karar değil. Durumun ancak daha da yoğunlaşıp büyüyebilecek karmaşıklığı bir yana, düşünmesi gereken gerçek sorular da var, aslında sadece Zimbabwe'yi gezecekti, şimdiyse Malawi'de, Tanzanya'ya gitmeyi cidden istiyor mu. Kararını vermeye çalışırken, günlerini gölün kıyısında üçüyle birlikte geçirmeye devam ediyor. Özü sıcaktan, hareketli sudan ve kum tanelerinden oluşan dingin bir zaman bu, her şey hareketsiz ve aynı zamanda süzülerek akmakta. Merkezindeki tek katı nesne, teninde boncuk boncuk sularla şortunu giyip yan yatan, gözüne düşen saçlarını arkaya atan ya da dalgaların içine dalan Jerome. Artık bana karşı daha rahat davranıyor, kimi zaman Christian aracılığıyla soruverdiği soruların daha kişisel bir doğası var. Ne iş yapıyorsun. Nerede yaşıyorsun. Ama Güney Afrikalı burada bile grubun dışında, onlara dışarıdan bakıyor. Üçünün konuşup şakalaşma ve hareketlerle anlaşma şeklinde onun için hep nüfuz edilmez kalacak özel bir geçmişin ağırlığı var. Aralarında onun asla parçası olamayacağı şeyler yaşanmış, böylece yaşamları sezdirmeden birleşmiş. Fransızca bilse bile aradaki boşluğu asla kapatamaz. Bu onu gruptan uzaklaştırıyor, yalnızlığı incecik yüksek bir nota, bir çanın geride kalan sesi gibi içinde yankılanıyor.

Akşamları tepedeki lokantada birlikte yiyor, sonra vedalaşıp

ayrılıyorlar. Sonradan kulübenin önündeki en üst basamakta tek başına oturup uzaktaki kanoların uzun bir sıra halinde yan yana dizilmiş ışıklarını izliyor. Gölün üzerinde şimşekler Tanrı'nın imzası gibi parlıyor.

İkinci günün akşamında, ya da galiba üçüncü gündü, kumsalda vedalaşılırken, Christian öylesine söyler gibi yarın sabah gideceklerini söylüyor. Kuzeydeki Karonga'ya kadar otobüse binecek, ertesi gün de Tanzania'ya gidecekler. Sonradan aklına gelmiş gibi ekliyor, kararını verdin mi, gelmek istiyor musun.

Kendini aynı ses tonuyla konuşurken buluyor, sesindeki donukluk onu bile şaşırtıyor. Hımm, diyor, evet, sanırım ben de geleceğim. Sınıra kadar bir geleyim, beni alacaklar mı bakalım.

Ertesi sabah otobüs bekleyen kalabalığın içinde beyaz bir yolcu daha var, siyah saçları ve şüphe uyandıran bir bıyığı olan, kot pantolonla cart mor bir gömlek giymiş zayıf bir adam. Sallana sallana yanlarına geliyor.

Nereye gidiyorsunuz.

Tanzanya'ya.

Ah. Ben de. Bıyığının altından dişlerini göstererek gülüyor. Ben Santiago'danım. Şili'den.

El sıkışıyorlar. Yeni gelenin adı Roderigo, Mozambik'te çalışıyormuş ama şimdi Kenya'ya gidiyor, biri Nairobi'den Hindistan'a ucuz uçuşlar olduğunu söylemiş, eve dönmeden önce nedense oraya gitmek istiyor. Bütün bu bilgileri, yolculuk yapan bazı insanların yaptığı gibi gönüllü olarak, kendiliğinden veriyor, üzerinde birilerine yapışmak isteyen o yolcu tipinin hüznü var ve hiç kimse kendini adama fazla yakın hissetmediği halde gruba sızmasına izin veriyorlar.

Karonga'ya, en kuzeye geldiklerinde, herkes sessiz ve içine çekilmiş, havada alacakaranlığın pusu var. Otobüs garı şehrin bir ucunda ve şehre sırt çantalarıyla kasvetli anayoldan yürüyerek girmek zorundalar. Kalacak yer bulmaları biraz zaman alıyor. Karonga güneydeki köyler gibi değil, büyük, sınır altmış kilometre uzakta olduğu halde bütün sınır şehirlerinin o itici özelliğine sahip, geçicilik, trafik ve hafiften aşınmış bir tehlike içine işlemiş. Sonunda asfaltsız bir arka sokaktaki bir handa iki oda buluyorlar, beton

bir bina ve içi leş gibi, banyolar tüy gibi küflerle kaplı. Bu çirkinliğin harekete geçirdiği bir hüznün, bir odada tek başına kaldığında daha da büyüyor.

Sınırlardan geçmek onu hep korkutuyor, bilineni ve güvenli olanı bırakıp ötesinde her şeyin olabileceği bir boşluğa geçmek hoşuna gitmiyor. Geçiş zamanlarında her şey sembolik bir ağırlık ve güç kazanıyor. Ama yolculuk yapmasının bir nedeni de bu. İçinde hareket ettiğiniz dünya içerideki başka bir dünyaya doğru akıyor, hiçbir şey birbirinden ayrı kalamıyor, her şey bir başka şeyin temsili, hava ruh halinin, manzara duygunun, her nesneye tekabül eden bir içsel jest var, her şey metafora dönüşüyor. Sınır haritadaki bir çizgi ama aynı zamanda içinde bir yerlerde de çizili.

Ama sabah her şey farklı, toprak yollarda bile bir tür kaba çekicilik var. Sınıra kadar otostop yapıp Malawi'deki formaliteleri birlikte hallediyorlar. Sonra tıkanmış yeşil bir nehir yatağının üzerindeki uzun bir köprüden öteki taraftaki sınır karakoluna yürüyorlar.

Neler olabileceğini ancak şimdi düşünmeye başlıyor. Havalı havalı sınıra kadar gelip bakacağını söylemişti ama almayabileceklerini hiç ciddi olarak düşünmemişti. Ama şimdi, küçük barakalar topluluğu diğer uçtaki yolun karşısındaki bariyerle birlikte gitgide yaklaşırken belli belirsiz bir önsezi avuçlarını kaşındırıyor, belki de umduğu gibi olmayacak. İlk ahşap barakaya girildikten, öteki herkesin pasaportu damgalandıktan sonra onun pasaportu da alınıyor ve takip eden sessizlikte, mürekkebe uzanan elin aniden duruşundan, neler olacağını anlıyor. Vizen nerede. Almam gerektiğini bilmiyordum. Gerekiyor.

Bu kadar. Pasaportu kapatılıp geri veriliyor.

Ne yapabilirim.

Ufak tefek adam omuz silkiyor. Sinekkaydı tıraş olmuş, derli toplu, temiz bir adam. Bir şey yapamazsın.

Buralarda bir elçilik yok mu.

Malawi'de yok. Dönüp başkalarıyla, sınırdan akınlar halinde gelip geçen, vize alması gerekmeyen insanlarla ilgileniyor.

Küçük grup üzgün üzgün dışarıda toplanıyor. Ağustosböcekleri inanılmaz bir frekansta, ağaçların tepelerini delen çılgın bir dişçiler çetesi gibi ciyaklıyor. Metal çatı sıcakta uğulduyor. Onun adına üzgünler, bunu yüzlerinden anlayabiliyor, ama onlarla göz göze gelmek de istemiyor. Yandaki sağlık kontrolüne ve gümrüğe gir-

diklerinde bir basamağa oturup onları bekliyor. Bunun olduğuna inanamıyor. Ani bir duygu patlamasıyla kalkıp tekrar içeri giriyor.

Bir tanıdığım Tanzanya'ya gelmişti, diyor. Bir Güney Afrikalı. Vize almamıştı, pasaportu burada damgalanmıştı.

Bunu nereden hatırladığımı bilmiyorum ama doğru, öyle biriyle cidden tanışmıştım. Adamın kaşları havaya kalkıyor. Peki ne kadar ödemiş, diyor, bu damga için.

Güney Afrikalı afallayıp kalıyor. Tanıdığının ne kadar ödediğini bilmiyor, adamın ne demek istediğini anlamıyor. Kafasını sallıyor.

Öyleyse yardımcı olamam.

Adam tekrar dönüp başkasına yardımcı oluyor. İstirap ve panik içinde küçük adamın işini bitirmesini bekliyor, lütfen, diyor, lütfen.

Söyledim ya. Yardımcı olamam.

O an dünyada istediği her şey, alt etmek için her şeyi ama her şeyi yapabileceği bu kıt anlayışlı ve işbilir devlet memurunun ötesinde yatıyor. Adınız ne sizin, diyor.

Adımı mı soruyorsun. Adam başını iki yana sallayarak göğüs geçiriyor, yüzü hâlâ hiçbir duyguyu ele vermiyor, tezgâhın üstünden kendine doğru çektiği kocaman bir siyah defteri açıyor. Pasaport lütfen.

İçindeki umut bir an titreşiyor, başka isimlerin de büyük bir deftere kaydedildiğini görmüştü, pasaportunu uzatıyor. İsmi ve numarası yazıldıktan sonra, bu ne içindi, diye soruyor.

Girişin yasaklandı, diyor küçük adam, pasaportunu geri veriyor, Tanzanya'ya giremeyecek olanların listesi bu.

Adınız ne sizin, diyor, bana böyle davranamazsınız. Savurduğu tehdidin saçmalığını daha ağzından çıkarken anlıyor, bu adamı kime ve ne için şikayet edecek, yapabileceği hiçbir şey yok, hem metaforlar dünyasında hem de gerçek dünyada geçemeyeceği bir sınıra dayanmış durumda. Tekrar güneşin altına çıkıyor, ötekiler onu bekliyor, avutmaya çalışıyor, tekrar mı konuştun, ne dedi. Hayır, faydası yok, sizinle gelemiyorum. Duygudaşlığın amaçsız beceriksizliğiyle yanında duruyorlar, ama gözlerini yola çevirmeye, ağırlıklarını bir ayaktan ötekine vermeye de başlamışlar, günün yarısı geçmiş bile.

Biz gitsek iyi olacak, diyor Christian. Üzgünüm.

Adresler yazılıyor. Yanında kâğıt namına bir tek eski bir hesap ekstresi var, kâğıdı sırayla gruptakilere veriyor. Şimdi, yıllar sonra

bunu yazarken çalışma masamda önümde duruyor, katlanıp kırışmış ve kirlenmiş, üzerinde birkaç isimlik yükünü, farklı farklı el yazılarını taşıyor, o ana ait bir çeşit iz kâğıda kazınıp kalmış.

Yolun karşısındaki bariyere kadar onlarla birlikte yürüyor. Daha ileri gidemez. Öteki tarafta, yolcuları altı kilometre ötedeki en yakın kasabaya götürmek için bekleyen bisikletli çocuk sürüleri var, oradan başka araçlara binilecek. Burada vedalaşmaları gerek. Ayakkabılarına bakıyor. Konuşmakta zorlanıyor.

İyi yolculuklar, diyor sonunda.

Şimdi nereye gideceksin.

Eve dönerim herhalde. Yeter artık.

İsviçre'ye geleceksin, evet, diyor Jerome.

Son sözcük bir soru, bir baş hareketiyle yanıtıyor, evet geleceğim.

Sonra gidiyorlar, bisikletlere binip temkinli yalpalayışlarla ilerlemeye başlıyor ve sonra hızlanarak uzaklaşıyorlar, nasıl da gerçeküstü bir ayrılış, öylece durup gözlerini onlara diyor ama hiçbiri dönüp bakmıyor. Roderigo'nun gömleği, gelip yerini alan yabancının, gaspçının bayrağı onlara dair son canlı belirti. Bu arada öteki bisikletli çocuklar etrafını sarıp görüşünü engelliyor, sizi götüreyim efendim bisiklet lazım mı beni efendim beni. Hayır, diyor, ben onlarla gitmiyorum. Son bir kez yola bakıyor, sonra çantasını sırtlanıp dönüyor. Köprü öğle sıcaklığında uzun ve ıssız. Yürüyor.

Malawi tarafına döndüğünde kendini pasaportunu damgalayan aynı beyaz üniformalı memurla karşı karşıya buluyor. Adam durumu anlayana kadar bir iki saniye aklı karışıyor, siz yarım saat önce geçmediniz mi.

Evet, geçmeme izin vermiyorlar. Vize almam lazımmış. Almamıştım.

Adam bir pasaporta bir ona bakarak yaklaşmasını işaret ediyor. Para teklif edin, diyor.

Ne.

İstedіği bu. Biraz para. Kiminle konuştunuz.

Ufak tefek biri. Çok bakımlı.

Tamam, onu tanıyorum, arkadaşşımdır. Ona para teklif edin.

Adamın gözlerine bakarken, öteki tarafta söylenen sözü anlamaya başlıyor. O üstü örtük sözün, damga için ne kadar ödemiş lafının anlamı ansızın dank ediyor, nasıl olmuş da görememiş. Çok salağım, diye düşünüyor, hem tek nedeni de bu değil.

Ona yanlış yaptım, diyor. Nahoş bir durum oldu.

Ama bu adam da ilgisini yitiriyor, avuçlarını açarak omuz silkiyor. Ben tekrar dışarı çıkıp havada asılı kalan uzun bir an boyunca güneşin altında dururken çeşitli olasılıklar kavis çizerek geçip geri dönüyor. Jerome, Alice ve Christian geçen her saniye daha da uzaklaşıyorlar, küçük adam geçmesine izin verse bile yetişebilecek mi bakalım, nerede oldukları bile belli değil. Ama dönüp Malawi'ye, parıldayarak uzaklaşan o mavi ve uzun yola bakınca, geldiği yoldan geri dönmek de bir o kadar imkânsız geliyor. Bir daha hiç kıpırdamayacakmış gibi hissediyor kendini.

Sonra birdenbire çantasını sırtında hoplata hoplata köprüde koşmaya başlıyor. Barakaya geldiğinde kan ter içinde ve nefes nefese, lütfen, diyor, aklıma bir şey geldi.

Küçük adam onu gördüğüne şaşırmış görünmüyor. Dikkati gömleğinin kolalı manşetlerinde.

Size söz ettiğim şu Güney Afrikalı. Pasaportu damgalanan. Ne kadar ödediğini az önce hatırladım da.

Olmaz. O derli toplu küçük baş üzgün bir tavırla iki yana sallanıyor. Adın deftere yazıldı. Bir kere yazıldı mı bir daha silinemez.

Yirmi dolar.

Hayır.

Otuz.

Adımı sormamış mıydın. Hani beni şikâyet edecektin.

Hata ettim. Sinirliydim. Çok üzgünüm. Özür dilerim.

Bana kabalık ettin. Yazık. Adımı öğrenmek istediğini söyledin.

Üzgün olduğumu söyledim.

Ben de üzgünüm. Mümkün değil.

Tartışma aynı biçimde sürüp gidiyor. Yenmesi gereken mitolojik bir kapı bekçisiyle savaşır gibi hissediyor kendini, ama ne doğru silahlara sahip ne de doğru sözcükleri biliyor. Bir süre sonra, yine üniformalı ama ilk adama hiç benzemeyen başka bir adam geliyor, derbeder ve pasaklı bir tip bu, ağzında çiğneyip durduğu bir çubuk var. Merhaba merhaba merhaba, diyor, sorun nedir.

Sorun yok. Sadece konuşuyorduk.

Burada patron benim, benimle konuş.

Temkinli gözlerle yeni gelene bakıyor. Kemerinde tabancasıyla kelepçesi ve azimli bir görev aşkını gizleyebilecek türden içten bir sevimliliği var. Dikkatli olması lazım ama zaman yok. Boğazını temizliyor. Vizem yok, diyor, ama Tanzanya'ya girmem lazım. Bana yardım edebilir misiniz.

Bunu iki memur arasında geçen uzun bir konuşma takip ediyor, siyah defter açılıp inceleniyor, pasaportu tetkik ediliyor, birçok şey enine boyuna tartışılıyor. Görünüşe göre, küçük adamla iki görüşmesinde de söylenen her bir söz tekrarlanıyor ve gözden geçiriliyor. Bu sürecin sonunda patron olan onu azarlamaya başlıyor. Arkadaşıma kabalık etmişsin. Onu üzmüşsün.

Özür diledim. Üzgün olduğumu söyledim.

Tekrar söyle.

Dostum, kabalık ettiğim için özür dilerim. Kendimi kaybetmişim.

Böyle daha iyi, diyor patron olan. Şimdi herkes kibar.

O koca kara deftere kalıcı olarak nakşedilmiş olan adının üstü karalanınca her şey bir kez daha mümkün hale geliyor. Kapı nihayet açılacak, yetişmek için can atıyor. Ama iki adamın da acelesi yok, ayrıntılarla kendi telaşsız ritimlerinde ilgilenmek zorundalar. Özellikle patron olan işlemin etik kurallarını açıklama ihtiyacı duyuyor, bir adamdan kanunları çiğnemesini istiyorsan, diyor, ondan işini riske atmasını istiyorsan, durumu adam için buna degecek hale getirmelisin.

Kırk dolar buna degecek hale gelmesine yetiyor.

Kurallara uymayan başka ayrıntılar da hallediliyor, sarı humma aşın, kolera aşın var mı, yok, o zaman sağlık kontrolüne girme, dümdüz yürü. Vurulan damga vize değil, giriş damgası, yani yasal giriş yapmıyorsun, yakalanırsan senin sorunun, tamam mı. Tamam. Haydi, seni sınırdan ben geçireceğim.

Sonunda ikisi de onu geçirmeye gelip bariyerde duruyor, iki yakın akraba gibi el sallıyorlar. İyi yolculuklar. Bisikletli çocuklar sürüsü hemen etrafını sarıyor, bana gelin efendim, bana efendim, bana gelin. Dayanıklı ve güçlü görünen bir tanesini seçiyor. Arkadaşlarıma yetişmem lazım, olabildiğince hızlı gidersen iki katını veririm. Peki efendim, çok hızlı. Bisiklete biniyor, çocuk sele borusuna yolcular için bir sele daha takmış, bir gayret yola çıkıyorlar.

Christian'ın üç saat uzaklıktaki bir şehir olan Mbeya'ya giden bir otobüs bulmayı planladığını biliyor, oradan da bu gece Darüsselam'a tren var. Onları gitmeden önce bulmak zorunda, büyük şehirde asla bulamayabilir. Hâlâ otobüs bekliyor olabileceklerini umuyor. Daha hızlı, diye sesleniyor pedal çeviren çocuğa, daha hızlı gidemez misin. İki yöne de giden bisikletler var, bazıları yolculu, bazıları yolcusuz. Yol inişli çıkışlı yeşil tepelerin arasında yükselip alçalıyor, güneş yakıyor. Çocuk kan ter içinde habire pedal çeviriyor, arada bir başını çevirip yola sümkürüyor. Pardon, diye bağıyor omzunun üzerinden. Pardon deme, daha hızlı git yeter.

Ama ilk küçük şehre geldiklerinde yol kenarı bomboş ve ıssız. Bisikletten iniyor, yakında bir yere saklanabilirlermiş gibi etrafa bakınıyor. Arkadaşlarım nerede, diyor ama çocuk başını iki yana sallayarak sırtıyor. Bu tuhaf adamın arkadaşları umurunda değil.

Sonraki otobüsün gelmesini bekliyor. Zamanın yokluğunu sadece kendisinin hissedebildiği, zamanın dışındaki bir yere gelmiş gibi. Zamanı geri çağırma çabasıyla bir aşağı bir yukarı yürüyor, bir ağaca çakıl taşları fırlatıyor, bir karınca sürüsünün yerdeki bir deliğe girişini izliyor. Bekleyiş bittiğinde belki de bir buçuk saat geçmiş. O zamana kadar yol kenarında biriken küçük kalabalık hemen itiş kakış otobüse hücum ediyor. Oturacak yer kapamıyor ve koridorda durup tavandaki raflara tutunmak zorunda kalıyor. Dışarıda çay ekili tarlalarla yamalı yorgan gibi duran yeşil ve dağlık bir manzara. Muz ağaçları geniş yapraklarıyla alkış tutuyor.

Yol bu dağlık ve yüksek araziden aşağı inmeye ve Mbeya'nın kenarları çevresini sarmaya başladığında aradan üç saat geçmiş. Artık güneş batmaya başlamış ve azalan ışıktaki tek görebildiği çoğu kerpiçten yapılmış, yere yakın, alçak ve meşum yapılar. Dumanların dönerek yükseldiği bir sokağın başında otobüsten iniyor. Yakınındaki bir kadına soruyor, gar nerede biliyor musunuz. Onu duyan biri soruyu başka birine tekrarlıyor ve kendini bir yabancı tarafından yakın bir yerde takılan bir grup adamın yanına götürülürken buluyor. Şapkalar ve kara gözlükler takmış, etrafa tehdit havası yayan, ifadesiz ve sert görünümlü grubu otobüsten indiğinde de görmüştü. İçlerinden biri onu beş dolara gara götürebileceğini söylüyor. Yenilenen bir panik hissiyle birkaç saniye duraksıyor, kara gözlüklü ve gördüğü kadarıyla arabasında da kara camlar olan bu

adamdan korkuyor, hiç bilmediği sokaklara etrafında kara camdan duvarlarla girmek istiyor mu cidden. Ama buraya kadar gelmiş, başka ne yapabileceğini bilmiyor.

Adam arabayı tam bir sessizlik içinde çok hızlı sürüyor ve sonunda tamamıyla karanlık ve uzun bir binanın önünde duruyor. Artık gece olmuş. Ön kapıda zincir var, etrafta in cin top oynuyor. Beş dolar, diyor adam.

Biraz bekler misin. Beni başka bir yere götürmeni isteyebilirim.

Adam düşünceli gözlerini ondan ayırmadan beklerken, seslenip kapılara vurarak, binayı boylu boyunca katederek neyin ne olduğunu anlamaya çalışıyor. Sonunda ardında ışık yanan bir pencere buluyor. Camı uzun uzun tıklattıktan sonra biri geliyor, şüpheli gözlerle ona bakıyor.

Evet.

Affedersiniz. Bu gece Darüsselam'a tren var mı acaba.

Bu gece yok. Sabah var. Buralar tehlikelidir. Şehre geri dönmeniz. Sabah gelin.

Arabaya ve somurtkan şoförüne dönüyor, beni tekrar şehre götürebilir misin. Beş dolar daha veririm.

Adam onu otobüsten indiği yere yakın bir otele götürüyor. Şanslısınız, diyor resepsiyondaki kadın, son odayı aldınız. Ama yatağın ucunda oturup kahverengi ve bejin çevresindeki çeşit çeşit tonuna bakarken kendini hiç de şanslı hissetmiyor. Kendini en son ne zaman bu kadar yalnız hissettiğini hatırlayamıyor. Sabah tekrar gara gitmeye karar veriyor. Onları bulamazsa eve dönecek. Bu kadarını kararlaştırdıktan sonra uyumayı deniyor ama yatakta dönüp duruyor, sürekli bu tuhaf ortama uyanıp gözlerini duvara vuran garip bir ışığa dikiyor. Şafak sökünce giyinip anahtarı kapıda bırakıyor.

Otelin karşısındaki boş arsada taksi durağı var. Bahçe yolunun sonuna geldiğinde Jerome'la Christian'ı taksiye binerken görüyor. Bir an put gibi kaldıktan sonra koşmaya başlıyor.

Yeniden karşılaşmaları herkesi sevindiriyor, bol bol şamata yapıp sırtlar sıvazlanıyor. Beş dakika içinde bütün dünya biçim değiştiriyor, kötü ve tehlikeli görünen bu şehir ansızın canlılık ve yaşamla doluyor.

Gara taksiyle gidiyorlar. Bu bina da artık dün geceki boş ve karanlık anıt mezar değil, gürültü ve telaşla dolu kalabalık bir kamusal alana dönüşmüş. Trenleri rötar yapmış, beklerken içecek bir şeyler bulmak için Roderigo'yla birlikte civardaki sokaklarda uzun bir yürüyüş yapıyorlar. Paslı bir Coca-Cola tabelası onları bir evin tozlu iç avlusuna götürüyor, orada solmuş bir plaj şemsiyesinin altındaki plastik masaya oturuyorlar, içkiler servis edilirken tavuklar ayaklarının dibinde yerleri didikliyor. Roderigo'nun üstünde aynı mor gömlek, boynunda cart renkli bir fular var. İçkilerimizi yudumlararken bana ülkemle ilgili bir hikâye anlatıyor. Çalışmak için Mozambik'e gitmeden önce, birkaç hafta Güney Afrika'da, Johannesburg'da bir hostelde kalmış. Bir gün genç bir Amerikalı gezgin gelmiş, aynı odaya yerleştirilip arkadaş olmuşlar. İkinci ya da üçüncü gece Roderigo'yla bu Amerikalı dışarı çıkıp içmişler, kendilerini çok geç bir saatte Yeoville'deki bir barda bulduklarında çok sarhoşlarmış. Roderigo gidip yatmak istiyormuş ama Amerikalı yeni tanıştığı bir zenciyle sohbet başlanmış, adam da onu birer içki daha içmek için başka bir yere davet etmiş. Amerikalının içi ülkeye karşı duyarlılık ve iyi niyetle doluymuş, Roderigo'ya ırkların uyum içinde yaşamasından ve geçmişin yaşattıklarının şifa bulmasından söz edip dururmuş. Yeni arkadaşıyla gitmiş ve bir daha dönmemiş.

Roderigo polise gidip çocuğun kaybolduğunu bildirmiş, bir hafta sonra arayıp bir ceset bulduklarını söyleyerek teşhis etmek için gelmesini istemişler. Arkadaşını son kez morgdaki bir pencerenin ardından görmüş. Şehirdeki büyük bir blok apartmanın orada, kaldırım kenarında sırtından bıçaklanmış vaziyette yatarken bulunmuş. Bir iki gün sonra binada yaşayan bir adam tutuklanmış, Amerikalıyı öldürüp saatiyle kırk randını aldığını itiraf etmiş. Roderigo da çok geçmeden Mozambik'e gitmiş.

Bu hikâyeyi neden anlattığını bilmiyorum ama içinde biraz suçlama var sanki. Sessizce içkilerini bitirip acele etmeden gara dönüyorlar. Artık neredeyse öğlen olmuş ve tren hareket etmek üzere.

Yola çıktıktan bir iki saat sonra Tanzanya'daki ilk çok partili seçimin iki gün içinde yapılacağını duyuyorlar. Gazeteler olası şiddet olayları ve ayaklanmalarla ilgili haberlerle dolu, trendeki söylentiler keskin bir tedirginlikle yüklü. Ama bunların hiçbiri onları etkilemiyor, aralarında yepyeni bir bayram havası var, partiye gider gibiler.

Yine de o gece ötekiler uykuya daldıktan sonra uzun süre uyumadan yatarak çevresindeki usul soluma seslerini, rayların nabız gibi atışını dinliyor. Birkaç gün sonra gittiklerinde tek başına ne yapacağını düşünüyor, bir siyasi istikrarsızlık döneminde, vizesiz, geldiği yolu adım adım geri gitme ihtimaliye, Tanzania'da yapayalnız olacak. Herhangi bir yolculukta aynı yoldan geri dönmek iç karartıcı ama özellikle bu seferinde hissedebilecekleri onu korkutuyor.

Kendini izleyen yanı da hâlâ orada, ne sevinçten mest olmuş ne de korkmuş durumda. O yanı her zamanki tarafsızlığıyla havada süzülerek buruk bir keyifle ranzada yatan uykusuz silüete bakıyor. İçinde bulunduğu durumun bütün karmaşıklığını görüyor ve alaycı bir sesle kulağına fısıldıyor, gördün mü kendini ne hale düşürdün. Birkaç günlüğüne Zimbabve'ye gidecekken haftalar sonra kendini Darüsselam'a giden bir trende buldun. Hem mutlu hem de mutsuz bir halde sonunda uykuya dalıyor ve rüyasında, hayır, rüyalarını hatırlamıyorum.

Sabahleyin farklı bir manzarayla karşılaşıyorlar, yumuşacık yeşil tepelerden çıkmışlar, düz ve çalılık bir ovada ilerliyorlar. Sahile yaklaştıkça sarı otları ve dikenli ağaçları geride bırakıyorlar, dışarıyı yine yeşilleniyor, tropik yerlerin bereketli ve canlı yeşiline bürünüyor. Hava nemli ve sıcak, tuz kokuyor.

Öğlene doğru varıyorlar. Ne bir uyarı ne anons, tren bir saydingde duruveriyor ve insanlar iniyor. Az ötedeki, gökyüzünün önüne kümelenmiş şehri görebiliyorlar. Nereden taksi bulsak diye düşünüürken, oradan geçen bir çift onları arabalarına almayı teklif ediyor. Yeni bir Range Rover kullanan adam trafiği aşmaya çalışırken karısıyla ikisinin diplomat olduğunu söylüyor. Kaldırımlar boyunca küçük gruplar halinde toplanmış, yerde duran radyoların etrafına çömelmiş insanları gösteriyor, seçim haberlerini dinliyorlar, diyor, Zanzibar'da olaylar çıktı. Ne gibi olaylar. Zanzibar'da iki gün önce oy verildi, oradaki sonuçlar açıklanınca bazı partiler itiraz etti, kavgalar oldu, taşlar atıldı. Peki ya başka yerler, her yerde olay çıkacak mı. Sanmam, diyor adam, konuşup duruyorlar ama kimsenin bir şey yapacağı yok.

Çift onları limana yakın ucuz bir otele bırakıyor. Otel neredeyse tamamen dolu ama iki oda bulmayı başarıyorlar. Alice, Jerome ve Christian için bir, Roderigo'yla benim için bir oda. Roderigo artık herkesi rahatsız etmeye başlamış, hiçbir şeyden memnun değil ve

bunu avaz avaz ilan ediyor. Fiyatlar çok yüksek, hizmet çok kötü, hiçbir şey onun istediği standartlarda değil. O cafcacı dış görünümün altında inanılmaz derecede aksi ve mutsuz biri. Kaygısının odağında şimdi de para konusu var. Meğer Mbeya'dayken bir sorunları olduğunu fark etmişler. Benim dışımda hepsi ödemelerini Visa kartlarıyla yapıyor ama buradaki hiçbir banka ve işyeri Visa kart kabul etmiyor. İnanılmaz bir şey, diyor Roderigo burnundan soluyarak, nerede duyulmuş, burası ne kadar berbat ve geri kalmış bir yer böyle.

Christian daha trendeyken benden borç istemişti, Darüsse-lam'da bir çözüm bulacaklarından emin. Şimdi para çekebilecekleri bir yer bulmayı denemek için hep birlikte yola düşüyorlar. Bir bankadan ötekine giderlerken o da peşlerine takılıp şehre bakınıyor. Ama hep aynı hikâye, Visa kabul eden yok. Bankalardan bazıları kartları hiçbir yerde kullanamayacaklarını söylerken bazıları da belli bankaların kabul edeceğini ama kendilerinde geçmediğini söylüyor. Uzun ve hararetli bir arayış. Bloklar boyunca yürümüş, tam moralleri bozulmak, keyifleri de kaçmak üzereyken son bir yeri denemeleri söyleniyor. Otellerine yakın daracık bir binada üç kat merdiven çıkıyorlar. Banka iki devasa ahşap kapının ardında, kapıların önünde, loş sahanlıktaysa kara gözlüklü bir koruma bir masaya yayılmış oturuyor. Ben burada beklerim, deyip merdivene oturuyor. Christian, Alice ve Roderigo ahşap kapılardan içeri girince bir anda dışarıda Jerome'la yalnız kalıyorlar.

O ana kadarki ilk yalnız kalışları. Şimdi bu fırsat hiç beklenmedik şekilde karşısına çıkınca, ne yapacağını bilemiyor. Yüzü korumaya dönük, merdivene oturmuş, Jerome ise ışısız giriş holünde huzursuz bir tavırla bir aşağı bir yukarı yürüyor. Sonra dönüp hızla gelerek merdivende yanıma oturuyor. Tedirginliğini ele veren tek şey bunu bu kadar hızlı yapması. Kolumdan tutuyor.

Fazlasıyla zorlanarak, sözcükleri arayarak, benimle İsviçre'ye gelmek ister misin, diyor.

Afallıyorum. Beni bu soruya hazırlayan hiçbir şey olmamıştı. Avuçlarım terliyor, kalbim küt küt atıyor ama alnımın gerisindeki burgacın içinden tek bir soru, olabilecek en aptalca ve en alakasız soru çıkıp geliyor, peki, diyorum, ne yapacağım orada ben.

Çalışabilirsin, diyor.

Sonra bankanın kapıları açılıyor, ötekiler dışarı çıkıyor,

Jerome'la ikisi birbirinden uzaklaşıyor, bu yolculukta bir daha hiç yalnız kalmayacaklar.

İşe yaramadı, diyor Christian. Kartı kabul etmiyorlar.

Yıldırım çarpması gibi bir şey. Ya da, günlerdir ucunda durduğunu o anda fark ettiği bir yerin kenarından itilmek gibi. Hiçbir şey tam olarak eskisi gibi değil. Ötekilerin peşinden merdivenleri inip sokağa çıktığında her şeye, dünyayı hem bulanıklaştıran hem de netleştiren tuhaf bir cam levhanın ardından bakıyor.

Artık aramaya devam etmek için çok geç, bütün bankalar yarına kadar kapanmak üzere. Ama artık sorunun çözülemeyeceği de ortada. Sabah Fransız elçiliğine gidecekler, oradan yardım ya da tavsiye alabilirler belki.

Günün geri kalanı amaçsızca geçiyor, yanlarındaki otele gidip yüzüyor, güneşleniyor, sohbet ediyorlar. Jerome'da merdivenlerde kapıldığı tuhaf ateşlilikten eser yok. O gece onlarla birlikte telefon etmek için pahalı bir otelin resepsiyonuna gidiyorum. Alice'le Jerome evdeki annelerini aramak istiyor, konuşmalı aylar olmuş. Hattı düşürene kadar epey zaman geçiyor, yankılı geniş lobide uzun süre bekliyorlar. Dünyanın iki ucu arasında yapılan sohbetin kendi tarafındaki kısmını dinlerken, ah Maman, il est si bon d'entendre ta voix, anlamadığı bir dile ait heceler anladığı bir yakınlık ve sevgiyle yüklü, ta kuzeydeki, katılmaya davet edildiği bu diğer hayatı biraz hayal edebiliyor. Gitsem mi. Gidebilir miyim ki. Hayatı bir yol ayrımına indirgenmiş, orada kararsız bir kendinden geçişle duraksıyor.

Hemen karar vermek zorunda değil, yarın, yarın her zaman var. Ama sabah her şey farklı. Danışmak için onlarla birlikte elçiliğe gidiyor. Size borç para veririz, diyor elçiliktekiler, Kenya'ya gidin, kartınız orada geçiyor. Kısa bir tartışma oluyor ama aslında başka seçenek yok, para olmayınca yapabilecekleri hiçbir şey yok. Yarın sabah Kenya'ya gidecekler. Ona da teklif edeceklerini biliyor, onlar da ne cevap vereceğini biliyor. Olur, sizinle Kenya'ya gelirim.

Günün geri kalanında ne yaptıklarını hatırlamıyorum. Sonraki ilk anısı, gecenin bir yarısında bir fenerin tavanda aralıklarla parlayan ışığına ve pikenin altında gizli gizli mastürbasyon yapan Roderigo'nun sesine uyanışı.

Ertesi gün seçim var, ama otobüsün tozlu camlarından görünen şehrin dünkünden bir farkı yok. Otobüs garının yakınındaki kısa yollardan ve yılankavi ara sokaklardan geçmeleri bir saatten fazla sürüyor. Karmaşık dükkânlar, sayısız basamakları ve minicik vitrinleriyle, içinde bir virüs gibi süründükleri dev bir hayvanı anımsatıyor ona.

Ama şehirden kurtulup açık yola çıktıklarında otobüs tehlikeli bir hıza çıkıyor. Şoförleri, görünüşe göre hepsini öldürmeye niyetli, ötesi görünmeyen bayırlarda araçları sollayan, geçmişteki yenilgilerin acısını çıkarmak için başka otobüslerle yarışan, virajlara hiç yavaşlamadan dalan ruh hastası bir Hintli. Üzerine tatsız bir dehşet hissi çöküyor, koltuğuna yapışıp dışarıdaki dünyanın bir rüya gibi dağılarak gelip geçişini izliyor. Yol sahil manzaralı, pürüzsüz su geniş ve yeşil bir ova boyunca sürekli belirip kayboluyor, palmyeler lagünler mangrovlar tropikal iklimin bütün döküntüleri, küçük köyler ve yerleşim yerleri hızla geçip gidiyor, imgelerin ufak bir çarpışmasıyla kendininkine teğet geçen başka yaşamlardan kareler.

Sınır karakoluna geldiklerinde kaygılanıyor, ya vizesiz olduğunu fark ederlerse. Ama çıkışı neredeyse ötekilerinkinden hızlı oluyor, birkaç gün önce parasını verdiği giriş damgasının yanına çürük misali bir çıkış damgası basılıyor. Kenya'ya girerlerken hava çoktan kararmış ve yağmur kararlı bir şekilde çiselemeye başlamış. Mombasa'ya yaklaşırken yol kenarındaki insanlar gitgide çoğalıyor. Son kısmı feribotla gidiyor, açık sulardan şehre yaklaşıyorlar, dışarıda, küpeştede durup yağmurun içinden sarı ışıkları izliyor. Buldukları otel şimdiye kadarkilerin en iç karartıcısı, odalarına iki kat merdivenle çıkılıyor, sanki bütün bina işlenmemiş betondan, bütün odalarda sarsılarak dönen birer tavan vantilatörü var. Bina aynı zamanda genelev işlevi görüyor, alttaki katlar lobide ve otelin önündeki kaldırımda duran fahişelerin işgalinde, selam hayatım bana mı bakmıştın muck muck. Yine iki odaları var, Roderigo'yla ikisi ötekilerden ayrı ama dışarıdaki dar balkondan bağlantıları var. O balkon sokağın ve otelin karşısındaki benzer bir binaya bakıyor, odalarda yaşanan farklı aşamalardaki cinsel eylemleri görebiliyorlar, her biri kendi küçük ve ışıklı küpünün içinde.

Davet bu sefer Jerome'dan değil, Alice'ten geliyor. Ertesi gün öğle yemeğinde bir an ciddileşiliyor, sen de bizimle gelmek ister misin, Atina'ya ucuz uçak bileti bulduk, annemin bir Yunan köyünde evi var. Eve gitmeden önce birkaç hafta orada kalacağız. Jerome'a bakıyor, Jerome gel diyor. Ama sesinde merdivendeki daveti hatırlatan bir şey yok, kolayca reddedebileceği resmi bir teklif bu.

Peki ya Yunanistan'dan sonra, diyor. Ne yapacağım. Biraz düşüneyim, sonra söylerim.

Eski şehirde, yüksek ve muhteşem ön cephelerin arasında yürüyüşe çıkıyor, hareket öteden beri düşünmenin yerine geçen bir şey ve şu anda düşünmek istemiyor. Gezinirken, serin karanlık bir havayla, oryantal halılarla ve pirinç lambalarla dolu bir antikacı dükkânı buluyor, bakışları bu maddi dünyadan kayarak geçerken bir insan silüetine takılıyor. Nerelisiniz. Adam ellilerinde, beyaz, çizgilerle dolu koca bir suratı ve kasvetli bir havası var. İngiliz aksanı inanılmaz, fazla abartılı. Güney Afrika mı, aman Tanrım, buralara kadar nasıl geldiniz. Malawi'den mi, ciddi misiniz, ben de birkaç gün sonra Malawi'ye gideceğim. Buyurun girin, evet lütfen, çekinmeyin. Adım ne demiştiniz.

Bu sırtık gibi göçmen her nedense otele döndükten sonra bile aklından çıkmıyor, bu pis ve yarı çürümüş şehirde, yol arkadaşlarım hariç, adımlı bilen tek kişi o. Hava kararırken balkonda oturup yağmurlu sıcak sokağa bakıyor, bir taksi duruyor ve içinden bir fahişe, alt katlardaki rengârenk giyinen kadınlardan biri, bir de kendi yaşlarında sakallı beyaz bir adam iniyor. Arabanın yanında uzun uzun öpüşüyorlar, dilleri nemli havanın içinde titreşiyor, sonra adam taksiye binip kayarak uzaklaşıyor.

O gece hep beraber yemeğe çıktıklarında masada hüzünlü bir hava var. Ötekiler farklı düşüncelerin, Afrika'da geçen dokuz ayın geride kalışının belki, ya da eve dönme fikrinin ağırlığı altında. Ama araya giren sohbet kırıntılarında o soru yeniden soruluyor, ne yapacağına karar verdin mi. Hayır, daha değil, sabah.

O gece pek uyuyamıyor. Kendini yatakta oradan oraya atıp duruyor, gözlerini dönüp duran vantilatöre dikeyiyor, defalarca kalkıp balkona çıkıp sonra tekrar odaya giriyor. Başının içi kazan gibi, susturamıyor.

Sabah herkes erken kalkıyor. Bir sürü telaş ve hareketlilik,

Jerome gelip kaşlarını kaldırarak sorana kadar biraz zaman geçiyor, karar olumlu mu.

Başını iki yana sallıyor, sesi doğru düzgün çıkmıyor. Geri dönmem lazım.

Jerome cevap vermese de yüzü kasılıyor.

Böylece yolculuk üç kısa sözcükle sona eriyor. Kimse ısrar etmiyor, herkesin işi başından aşkın, eşyalarını gözden geçirip çantalarını hazırlıyorlar. Oturup izlemek istemediği için Christian'a yürüyüşe çıkacağını söylüyor.

Onda gitmemiz lazım.

Ona kadar dönerim.

Kalabalık sokaklara çıkıyor, net bir planı olmadan geziniyor ama kendini yine o karanlık antikacı dükkânında bulunca pek şaşırıyor. Derbeder göçmen yine orada, elinde bir fincan kahveyle bir halı yığınının üstüne oturmuş. Dün de gelmiştim, diyorum.

Ah evet, diyor dalgın dalgın.

Birkaç gün sonra Malawi'ye gideceğinizi söylemişsiniz.

Evet. Evet. Öyle bir planım var.

Yol arkadaşı ister misiniz diye soracaktım.

Bunun üstüne karanlık gözler biraz ışıyor, ah evet, diyor adam, iyi olurdu. Neden yarın tekrar gelmiyorsunuz, plan yaparız. Adınız neydi.

Damon. Adım Damon.

Adam adını tekrarlıyor. Otele dokuz buçukta dönüyor ama ötekiler ortada yok. Önce dışarıda bir yerde kahvaltı ettiklerini zannediyor ama sonra gittiklerini anlıyor, Christian on derken otobüsün kalkış saatini söylemiş olmalı, şimdiye kadar gara gitmişlerdir.

Veda etmek için hemen oraya gitmesi gerektiğini düşünüyor. Ama tekrar aşağı indiğinde, akli yavaş yavaş başka bir fikre kayıyor. Böylesi daha iyi değil mi, onları görmeden sessizce gitmelerine izin vermek. Sonra yine sokaklarda gezinmeye başlıyor, ama ters yöne, otobüs garının aksi yönüne giderek insanlara, dükkânlara, yanından geçtiği ve aklını dağıtacak bütün ayrıntılara bakıyor. Sonraki birkaç günün de bu amaçsız ve berbat yürüyüşlerle uzayıp gideceğini şimdiden hissedebiliyor, zamanı tüketmek zorunda kalmaktan daha sefilce bir şey yok.

Derken ansızın bir koşu tutturuyor, kalabalıkların içinde öteki yöne doğru koşuyor. Bu hareketlilik nereden çıktı, onu bile şaşırt-

mış durumda, taksi arıyor ama yoğun trafiğin içinden bir tane bile çıkmıyor. Otobüs garına geldiğinde otobüsün kalkmasına sadece dakikalar var ve önce otobüsü bulması gerek. Bulduğunda, otobüsün motoru çoktan çalıştırılmış, kapıda duran bir adam hâlâ yer olduğunu söylüyor. Gir, bir yer bul, biletini hemen kesiyorum. Hayır hayır, ben arkadaşlarıma güle güle demek istiyorum.

Hepsi inip yol kenarında sıkkın bir tavırla toplanıyor, kimse tam göz göze gelmiyor. Bir şey söylemek, nasıl hissettiğini anlatan tek bir mükemmel sözcük bulmak isterdi ama öyle bir sözcük yok. Onun yerine susuyor, tamamlanmadan biten yarım jestler yapıyor, başını iki yana sallayarak iç çekiyor.

Güle güle, diyor.

İsviçre'ye geleceksin, evet, diyor Jerome bir kez daha.

Bütün bunlar öylesine söyleniyor, bu ufak sahnede hiçbir duygu belirtisi yok ve artık şoför sabırsızca korna çalmaya başlıyor. Gitmemiz lazım, diyor Christian. Evet, diyorum, hoşça kalın. Uzanıp Jerome'un kolunu üst tarafından tutarak sertçe sıkıyorum. Söz veriyorum tekrar görüşeceğiz.

Hoşça kal.

Alice'le karşılıklı gülümsüyorlar, sonra Alice dönüp basamakları çıkıyor. Roderigo kollarını uzatıp onu kucaklıyor, kendine iyi bak dostum, en coşkulu sevgi gösterisi istenmeyen adamdan geliyor.

O curcuna ve karmaşanın içinden ağır ağır otele dönüyor. Henüz olanları tam idrak edebilmiş değil. Döndüğünde otel sahibine bir gecelik daha para veriyor ve bozukluk bulmak için cüzdanını karıştırırken sinsi bir elin fermuarını çekiştirdiğini hissediyor. Korkuyla geri sığıyor, el fahişelerden birine, belki dün gece sokakta öpüşürken gördüğü kadına ait, parlak dudakları loşluğun içinden ona gülümsüyor. Sadece yardım etmek istemiştim, diyor kadın.

Yardıma ihtiyacım yok.

Ses tonundaki sertlik irkiltici, kadın bir ooo çekerek alay ediyor, kadının elinden kurtulup yukarı çıkıyor. Bu olay her nasılsa duygularını açığa çıkarıyor, içinde kederden cıva gibi incecik bir sütun yükseliyor. Odasına gidip etrafa bakınıyor, sonra balkondan onların odasına geçiyor. Her şey olduğu gibi, üç yatak, tepede kayıtsızca dönen vantilatör. Bir sandalyenin ucuna oturuyor. Yerde buruşturulmuş kâğıt parçaları var, zarflar, notlar, bir kitabın

sayfaları, çantalarını temizlerken düşmüş, vantilatörün esintisiyle savrulan bu kimsesiz şeyler olup bitmiş her şeyden daha hüzünlü onun için.

Jerome, eğer seni sözcüklerde yaşatamıyorsam, eğer bir kâkülün altındaki bir yüzün belirsiz çağrışımından ibaretsen, ve diğerleri, Alice, Christian ve Roderigo, hepiniz doğaları olmayan birer isimseniz, hatırlamadığımdan değil, hayır, tam tersi, içimde sonsuz bir kıpırtı ve döngü olarak hatırlanıyorsunuz. Ama beni tam da bu yüzden bağışlamalısın, çünkü bir saplantıyı anlatan her hikâyede tek bir karakter, tek bir olay örgüsü vardır. Ben yalnızca kendim hakkında yazıyorum, tek bildiğim bu, bu yüzden daima her aşkta başarısız oldum, yani hayatımın tam özünde.

Boş odada oturup ağlıyor.

Sonraki birkaç günün bu kadar kötü geçmesine hazırlıklı değil. Yatakta sırt üstü yatarak, gözlerini tavandaki vantilatöre dikerek çok zaman geçiriyor. Sonra birdenbire tahammül edemiyor ve yataktan fırlayıp kendini sokaklara atıyor, bir amacı ve gideceği bir yer varmış gibi uzun adımlarla yürüyor, ama bu yürüyüşler, daha çok deniz kenarındaki bir ara sokakta, gözlerini pusa, geçen latin yelkenli teknelere diktiği bir noktada tavsıyor hep.

Birkaç kez antikacı dükkânına gidiyor. Adı Charles olan göçmenin planları belirsiz ama, evet, Malawi'ye gidecek, bu konuda ısrarcı. Sadece bir iki gün beklemek istediğini söylüyor, Tanzania'daki bu seçim işleri bitinceye kadar, hiç bilinmez, sonuçta burası Afrika. Bu sohbetlerin hepsinde bir ara adımı soruyor, sonra anında tekrar unuttuyor.

Bu arada dönüşü için hazırlık yapıyor, elçiliğe gidip doğru dürüst bir Tanzania vizesi alıyor. Sonra gerekli aşıları yaptırmak için limandaki sağlık ocağına gidiyor. Konuştuğu Hintli doktor gülümseyerek aşıların bedelini söyledikten sonra, gizli bir şey söyleyecek gibi öne doğru eğilerek, bu aşıları yaptırmayı cidden istiyor musunuz, diyor.

Anlayamadım.

Parayı verip aşıları yaptırabilirsiniz ya da parayı verip aşıları yaptırmayabilirsiniz, benim için fark etmez, size kalmış.

Parayı verip aşıları yaptırmıyor, işlerin nasıl yürüdüğünü öğ-

reniyor artık. Kâğıdın üstünde doğru damga varsa damganın ne anlama geldiği kimseyi ilgilendirmiyor.

Üçüncü gidişinde Charles her zamankinden daha canlı. Yarın değil öbürsü gün gidebiliriz, diyor, sana uyar mı. Tanzanya seçimlerinin sonuçları belli olmuş ama baştan sona usulsüzlük yapıldığı ilan edilmiş ve her şeyin sil baştan yapılması gerekiyormuş. Sorun çıkacak gibi görünmüyor, diyor Charles, herkes makul davranıyor. Tek bir şey var, ben şehir dışında oturuyorum, yarın gelip sen de o tarafta kal.

Sabahleyin dükkâna gidiyor ve çok geçmeden Charles'ın eski püskü minibüsüyle yola çıkıyorlar. Feribota binip yol boyunca giderek sahile geliyorlar. Kenya'daki son gününü, Charles'ın ailesiyle birlikte yaşadığı yere yakın bir plajdaki tesislerde geçiriyor.

Bu aynı zamanda ötekilerin Kenya'dan ayrılacakları gün, uçuş saatlerini biliyor. O öğleden sonra saat ikide, parıltılı bembeyaz kumlarla dolu ıssız bir plajda durmuş, gözlerini uzaktaki resiflerin yerini belli eden bir dalga köpüğü çizgisine doğru gitgide koyulaşan bir renkte uzayıp giden okyanusa dikmişken saatine bakıyor ve gidişlerini içinde adeta fiziksel bir değişim olarak hissediyor. Kalbinin bir kez tekleyişi gibi mesela. Pistte ilerliyorsunuz, havalanıyorsunuz, hafifçe yan yatarak kuzeye doğru dönüyor, uzaklaşıyor, uzaklaşıyorsunuz.

Hata etmiş olduğunu o anda anlıyor. Onlarla gitmesi gerekirdi, tabii ki gitmeliydi. Neden eve dönüyor ki. Daha birkaç gün geçmiş ama kararı çoktan anlamsızlaşmış. Güney Afrika'da geri döneceği şeyin ne olduğunu açıkça görüyor, aynı hiçlik durumu, oradan oraya sürüklenmece. Durumunun ne olduğu şimdiye kadar hiç bu kadar apaçık görünmemişti, sevgiden yoksunluk. Yaptığı şeyin anlamı midelerini bulandırıyor.

Ama çok geç değil. Şu anda içinden yükselen şey en büyük ve en dramatik hareketi yapma dürtüsü, onları bulmak için birkaç yüz kilometre değil dünyanın bir ucuna gidecek. O öğleden sonrayı plajı arşınlayarak, palmyelerin arasında kendi ayak izlerinin üzerinden defalarca geçerek, ne yapacağını düşünerek geçiriyor. Gayet mümkün. Olabildiğince çabuk Güney Afrika'ya dönmeli, biraz para bulmalı, birkaç gün içinde Yunanistan'a uçmalı. Tanzanya sınırından kalma kâğıtta Jerome'un ev numarası var, annesi orada. Onu arayıp nerede olduklarını, şu tatil evine nasıl gideceğini öğrenmeli.

Atina'dan oraya gider, bir gece karanlığın, yakın geçmişin içinden, ellerini açarak, gülümseyerek çıkar gelir. Yine ben, buldum sizi işte.

Ertesi sabah Charles'la birlikte yola çıktıklarında kafası hâlâ karışık. Charles şort ve sandalet giyip başına kocaman bir hasır şapka takmış. Gevşek, iri kemikli türünden yakışıklı bir adam, ama yakından inceleyince çürüme emarelerini görmeye başlıyorsunuz. Tırnakları kirli, dişlerinde nikotin lekeleri var, göz çevresindeki çizgiler derin ve eskiden kalma çürükler gibi koyu renk. Doğasında fazla olgunlaşmış, ortası yumuşak ve posalı meyveleri andıran bir şeyler var. Sınıra varmadan hemen önce minibüsü bir şeker kamışı tarlasına çekip koca bir cigaralık yakıyor Charles. Sakinleşmek için, diyor, bu pisliklerle yüz yüze gelmeden önce.

Arkadaki iki benzin varilinin altında duran yirmi bin dolar değerindeki Afgan halılarını sınırdan kaçak geçirecekmiş meğer. Bunlar, diyor sonradan, Darüsselam'daki Amerikan elçiliğinde çalışan bir iki memura gidecek, yolculuğu yapma nedenlerinden biri de onlarmış. Sınırdan geçerlerken Charles bir uyuşturucu bağımlısı gibi terleyip titriyor, sonrasında sıkın ve kendine hâkim bir tavır takınıyor. Bulsalar da sorun olmazdı, diyor havalı havalı, hemen elli dolar verirdim, görmezden gelirlerdi. Bu herifleri tanırım, ciğerlerini bilirim.

Akşam Darüsselam'a vardıklarında şehrin seçkin banliyölerinden birindeki, metal çitleri ve önünde koruması olan büyük bir eve gidiyorlar. Elçilikteki üst düzey bir memurun, yüzünde büyük bir tebessümle dışarı çıkıp onları karşılayan tombul, orta yaşlı ve gözlüklü bir kadının rezidansındalar.

Kadın o gece orada kalmalarına izin veriyor, kendini perdeleri, kalın halıları, tavana kadar fayans döşeli banyosuyla lüks bir yatak odasında buluyor. Hayal gibi, ama o akşam Romanya'nın Tanzanya elçisiyle yedikleri yemek daha da inanılmaz. Anlaşılmaz bir nedenden duvarda bir Lenin portresi var ve elçi resmi gördüğünde kendini korumak ister gibi haç çıkarıyor. Bu gerçekdışı durumun ağırlığı altında sessizim ve çok geçmeden yalnız başıma yatakta olmak beni rahatlatıyor. Kapının önündeki koridorda bütün gece cızırdayıp sesler çıkaran, kodlarla konuşan Amerikalıların seslerini yayan bir telsiz var.

Ertesi gün Mbeya'ya gidip bir otele yerleşiyorlar. Charles Kenya'dan ayrıldığıımızdan beridir bana ismimle hitap etmemiști ama o gece barda, Noel, Noel, dediğini duyuyor ve etrafa bakındığıında benimle konuştuğunu anlıyorum. Neden bu isimde karar kıldığıını anlayabilmek mümkün değil ama hiç düzeltecek halim yok. Artık birbirlerinin bayağı bir sinirine dokunmaya başlamış durumdalar ve Noel diye çağrılmak üstüne tuz biber ekiyor.

Ertesi gün Malawi'ye girerlerken bu sinir bozukluğu kavgaya dönüşmekten kıl payı kurtuluyor. Bir dönüşü kaçırınca, Charles onu azarlamaya başlıyor, işaretlere dikkat etmen gerek Noel, ses çıkarmamak için kendini sıkırmak zorunda kalıyor. Sonra da Malawililerin gülücükleri ardında neler yattığının ayrıntılarına giriyor Charles, masum numarasına yatarlar ama hepsi uçkâğıtçıdır, bana yutturamazlar. Sakın aldanma Noel, onları iyi tanırım.

Artık ayrılma zamanı, ertesi gün göle geldiklerinde Charles'a veda ediyor. Charles panikliyor, neden biraz daha kalmıyorsun, uçkâğıtçı Malawililerle yalnız kalmak istemiyor. Ama Güney Afrika başını iki yana sallıyor, iki gün sonra evinde olabilir, akli sürekli kuzeye, Yunanistan'a gidip duruyor. Eh peki, diye mırıldanıyor Charles bozguna uğramış bir sesle, git bakalım. Ama defterime adesini yaz, belki bir gün Cape Town'a gelirim.

Defter elimde, duraksıyorum, ne yazacağımı bilemiyorum. Ama hemen ardından Noel diye yeni ismimi ve eski bir telefon numarasını yazıyorum, Charles'ı bir daha görmeyeceğim.

Dönüş yolculuğunun bundan sonrası hızla geçiyor, Noel bir otobüsten ötekine atlıyor, sadece bir kez, Blantyre'da geçeliyor. İki gün sonra Güney Afrika'ya, Pretoria'ya dönmüş oluyor. Mombasa'dan geri dönüp kıtanın yarısını katetmek altı gün sürüyor.

Bütün yol boyunca, ne yapmak istediğinden başka bir şey düşünmemiş, Yunanistan'a gitme tutkusu içini kemirip durmuş. Ama şimdi bir şeyler oluyor. Yine bildik şeylerin, normal hayatının simgeleri olan nesnelere yüzlerin arasına dönünce üzerine bir çeşit kayıtsızlık çöküyor. Şoka girmiş gibi. Bunu cidden yaptım mı, diye düşünüyor kendi kendine, onların peşinden onca yolu gittim mi cidden. Bir telaş eski hızını sürdürüp biletler ayırtmak ve planlar yapmak yerine, güneşin altında otururken, olanları kara kara düşünürken buluyor kendini. Bütün olup bitenlerin anlamından eskisi kadar bile emin hissetmemeye başlıyor.

Sezilmesi güç aşamalar halinde, yolculuğun bittiği, başladığı yere döndüğü fikrini kabulleniyor. Jerome hikâyesi daha önce de yaşadığı bir şey, asla gerçekleşmemiş olanın, olduğun yerde dururken çok uzaklara seyahat etmenin hikâyesi.

Rüyalarında sürekli haritalara, haritalardaki kıtalarla ülkelere bakıyor, ama gerçek dünyaya benzemiyorlar. Bu haritalarda gerçek ülkeler tuhaf ve yeni biçimlerde bir araya getirilmiş. Meksika Afrika'nın tepesinde, Borneo'nun hemen yanında. Ya da içinde bir özlem uyandıran mitolojik isim ve biçimlere sahip ülkeler var. Onu çeken şey öteden beri bir yerin tuhafılığı, bildiği şeyler değil bilmedikleri olmuş.

Dört ay sonra Avrupa'ya gidiyor. İlbahar daha yeni gelmiş ve boyuna yürüyüp durduğu Amsterdam sokakları soğuk. Otobüsle Brüksel'e, trenle Strazburg'a gidiyor. Bir süre Kara Orman'daki bir arkadaşını ziyaret ettikten sonra içinde sıcaklığın ilk müjdesini taşıyan güneşli bir sabah güneşe, İsviçre'ye giden bir trene biniyor.

Geleceğini haber vermek için mektup yazmış ve birkaç gün önce Almanya'dayken telefon etmişti. Jerome evde değildi ve telefona gelen Alice şaşkın ama mutlu gibiydi. Evet, demişti, gel lütfen, seni bekliyoruz. Ama şimdi, tren dağların arasından kayarak kıvrılır, sonunda gölün üstündeki açık ve güneşli gökyüzünün altına çıkarken, Afrika'da yakasına yapışan korkunun belli belirsiz bir hatırası geri dönüyor yine. Pencerede durmuş göl kenarındaki hızla gelip geçen evlerle sokaklara bakarken kuşkuyu içinde bir üşüme gibi duyuyor.

Göl kenarında tren değiştirip daha küçük, yerel bir hatta geçmek zorunda. Beşinci ya da altıncı durakta trenden iniyor, basamakları izleyip taş bir meydana geliyor, meydandan göle doğru inen dar sokaklar var. Gölün rengi kurşuni gri, yüzeyinde en ufak bir dalgalanma yok ve öteki tarafında, uzaklarda, keskin ve sarp zirvelere doğru yükselen dağlar var.

Bu kadar zaman bekledikten ve bunca yol geldikten sonra gitmek için hiç acelesi yok. Uzun zaman göl kenarında oturup düşünüyor. Bu anın sınırsızca uzayıp gitmesini istiyor, böylece bir daha hiç yerinden kıpırdaması gerekmeyecek.

Ama akşam olmadan çantasını alıp göl kenarından geriye, trenin geldiği yöne doğru yürüyor. Yol daralarak ağaçların altından,

iskelelerin önünden geçiyor. Suda kendi yansımalarına dayanmış süzülen kuğular var. Yarım saat sonra, gölden ayrılıp yukarı çıkan küçük bir sokağa geliyor, sokağın ismi Malawi'den kalma o kâğıtta yazan isimle aynı.

Bir virajın arkasında, ardında bahçesi olan büyükçe bir ev. Kapıyı çaldıktan bir süre sonra ayak sesleri geliyor ve kapı açılıyor. Merhaba, biz de seni bekliyorduk. Jerome'un annesinin kısacık saçları ve kocaman içten bir tebessümü var, buyur, buyur. Onu gördüğüne cidden sevinmiş görünüyor, elini uzatıyor. Adım Catherine.

El sıkışırken birbirlerini süzüyorlar. Kadına kendisi hakkında neler anlatıldığından ya da kadının nasıl birini beklediğinden habersiz. Jerome da daha yeni geldi, diyor kadın, sürpriz oldu. Aslında yarın gelecekti. Seni gördüğüne çok sevinecek. Yakınlarda oyalanan küçük bir kıza sesleniyor, git Jerome'a haber ver.

Beklemek için evin arkasındaki taş verandaya gidip oturuyorlar. Bahçede bir ağaç, bir salıncak, bahçenin sonundaki yapraklardan perdenin ardında bir göl manzarası var. Alice gülümseyerek verandaya çıkıyor. Selam selam'lı, nasılsın'lı, hem bakışıp hem göz kaçırdıkları mahcup bir sevinç.

Jerome geldiğinde üzerinde mavi bir üniforma var ve saçları hiç acımadan kısacık kesilmiş. Annesiyle Alice'in bakışları altında, çekingen tebessümlerle el sıkışıyorlar. Ah selam evet harika. Jerome, seni gördüğüme sevindim. Diyalog ve jestler cılız ve sahte, ânın anlamının üstüne sarılı parlak bir kâğıt gibi.

Hep birlikte huzursuzca dışarıdaki masanın çevresine kuruyorlar. Jerome'u bulmaya yollanan kız küçük kardeşleriymiş. Tombik, neşeli bir yüzü olan, on dört on beş yaşlarında bir kız. Çok geçmeden ablaları da geliyor. Sohbet farklı konulara dalıp çıkarak sonunda hep ona geliyor, onu ne kadar merak ettiklerini hissedebiliyor. Ama aynı zamanda bir gözlemci de, güneş batarken bu kadınların ortasında Jerome'u izliyor.

Neden yürüyüşe çıkmıyorsunuz, diyor Catherine. Yemekten önce.

Jerome'la birlikte çimlerin üzerinden bahçenin sonundaki kapıya yürüyor. Dar bir ara sokaktan gölün kıyısına. Bankanın ahşap kapıları önündeki bir iki dakikanın ardından ilk kez yeniden yalnızlar. Ama şimdi her şey farklı. Evdeki o ilk ânın yapay mahcubiyeti sürüyor, ne diyeceklerini bilemiyorlar.

Demek burada yaşıyorsun.

Evet. Evet.

Güzel bir yermiş.

Ah. Evet. Severim.

Gerilim maskesi sadece bir kez, dönmek zor oldu mu diye sorduğumda çatlar gibi oluyor.

Evet. Evet. Ağzı sözcükleri bulmaya çalışıyor. Aklımın içinde durmadan yolculuk ediyorum.

Ne demek istediğini anlıyorum.

Jerome askerliğini yapıyor, sadece hafta sonu için eve gelmiş. Oradayken onun odasında kalıyorlar, misafir yer yatağında yatıyor. Bu bölüm evin geri kalanından ayrı, küçük bir daire gibi olsa da diğer aile üyelerinden hiç ayrı kalmıyorlar. Evin arkasında güneşin altında oturup Catherine'le sohbet etmek, Alice'le ya da öteki kızlardan biriyle alışverişe çıkmak keyifli. Jerome her zaman kibar ve düşünceli, gittiği her yere onu da davet edip arkadaşlarıyla tanıştırtıyor, o da gezdirilmeyi kabul edip halinden memnun konuk rolünü oynuyor.

Pazar günü Jerome'un babası ziyarete geliyor. Onlardan ayrılıp gölün karşı tarafında yaşamaya başlayalı yıllar olmuş ve gidişi ailede süregelen bir kayıp havası yaratmış. Bu yüzden o gün, bir şeyler pişirmek için bahçede ateş yakıp bir topu bir ağın üzerinden ileri geri aşırırlarken, aralarında sadece tanıdığı olabildiğim bir bütünlenmişlik ve birlik hissi var. Salıncağa oturmuş öne arkaya sallanarak, sanki çok uzaklardan, Afrika'dayken hayal dahi edemeyeceği bu tabloyu izliyor.

Hepsini sevdiği için, Jerome o gece tekrar trene binip ülkenin bir ucundaki bir askeri üsse giderken ötekilerle yalnız kalmak onu korkutmuyor. Zamanının çoğunu göl kenarında yürüyerek, trenle kasabaya gidip orayı da gezerek geçiriyor. Bir gününü bir galeride ham sanat işlerine, delilerin ya da kaybolmuşların gözünden yapılmış resim ve heykellere bakarak geçiriyor ve bu müthiş, ateşli imgelerle dolu koleksiyondan aklında tek bir satır, adını unuttuğum bir Sırp sanatçının kitabının adı kalıyor, Onun Evi Yok.

Sonraki hafta sonu Jerome tekrar geliyor, ama bu beş günlük aranın aralarında bir şeyleri değiştireceğini ummuşsa bile öyle bir şey olmuyor. Birbirlerine iyi ve kibar davranıyorlar, ama ilişkilerinde, Jerome'un yolladığı mektuba, sözlüğe bakılarak çevrilmiş ve ya-

zılmış sözcüklerin düşünüp taşınarak özenle sunulmasına has bir şeyler var. Bunun böyle olmasının tek nedeni Jerome değil, kendi acı veren beceriksizliğinin de baskısı var. Kendisi değil, kendi doğasının temkinli bir versiyonu, ayrıca odasını paylaştığı insanın kısacık kesilmiş saçlarında ve askerî az ve özlüğünde de dört ay önce birlikte seyahat ettiği genç adamın yumuşaklığını ve tatlılığını bulamıyor.

Bu durumu aşmanın mümkün olduğunu ima eden şeyler oluyor belki. Jerome tereddüt ederek, gelecek için yaptığı planlardan, ordudaki görevi bittikten sonra kara yoluyla Yunanistan'a gitmek istediğinden söz ediyor. Ama bu ancak birkaç ay sonra mümkün olacak. Birlikte yeni bir seyahat olasılığı havada asılı kalıyor, ikisi de düşünüyor, ama ikisinde de daha fazlasını söyleyecek cesaret yok.

Artık gitmesi gerektiğini biliyor. Jerome'un sonraki hafta sonu için eve dönmesinden önceki gece göl kenarında yürüyüşe çıkıyor. Öteki taraftan yuvarlanarak gelen sis bağlanmış küçük teknelerin silüetlerini bulanıklaştırıyor. Göle doğru epey bir uzanan bir iskeleye gelince tahtaların üstünden iskelenin sonuna kadar yürüyor. Durduğu yerde artık bir sahil yok, görebileceği hiçbir çizgi yok. Beyaz sisin içinde yüzerken alttan usulca çarpan suyun sesi geliyor, soğuk hava yüzüne çarpıyor. Tırabzana dayanıp gözlerini beyazlığa dikerek olup bitenleri düşünüyor.

Jerome'un bu dönüşünde bir fırsatını bulup, pazartesi gidiyorum, demeyi beceriyor. Londra'ya. Sonsuza kadar burada kalamam. Eminim ailen benden sıkılmaya başlamıştır.

Yo, yo. Jerome hararetle karşı çıkıyor. Kalabilirsin.

Başını hafifçe iki yana sallayarak gülümsüyor, gitmem lazım, daha fazla hareketsiz kalamam.

Sonradan Jerome birkaç ev ötede yaşayan bir arkadaşıyla tekrar yanına geliyor. Bu arkadaş iyi İngilizce konuşuyor ve buraya, diyor, çevirmek için geldi.

Jerome kalman gerektiğini söylüyor.

Hayır, cidden. Teşekkür ettiğimi söyle. Ama yapamam. Belki tekrar gelirim.

Ne zaman, diyor Jerome.

Sonra. Bir süre seyahat ettikten sonra.

Zaten doğru, diyor kendi kendine, belki de gelirim. Başka bir zaman hep var, her şeyin farklı olacağı bir gelecek ay, gelecek yıl.

Ama bu duygu kıpırdanmalarının ardından, son hafta sonu da

aynı ötekiler gibi geçiyor. Jerome arkadaşça ama uzak davranıyor, konuşmak ya da yalnız kalmak için özel bir çaba harcamıyor. Bir ara, Christian'la konuşalım, ha, diyerek telefon açıyor. Ama telefon çalıyor da çalıyor. Jerome sonra diyerek kapatıyor, ama bir daha aramıyorlar.

Pazar akşamı Alice kardeşini arabayla istasyona götürürken, veda etmek için o da onlarla gidiyor. Jerome yine üniformalı, parıltılı düğmeler, ışığı yansıtan ayakkabılar. Öyle bir şey yokmuş gibi davranmaya çalışsa da görüntüsüyle gurur duyuyor. Beklemek için hep birlikte bara giriyorlar. Orada Jerome'un iki arkadaşı var, onlar da üniformalı, birlikte yolculuk edecekler, tanıştırmalılar, el sıkışmalar, hoş sözler gırla gidiyor.

Yarın gidiyorsun, diyor Jerome sonunda.

Evet.

Ama sonra tekrar geleceksin.

Belki.

Arkadaşlarından biri bir şey söylüyor ve hep birlikte kalkıyorlar. Üzgünüm. Gitmemiz lazım.

Sonunda resmi tebessümlerle, bütün o yapay yüzeylemlerin ve birer göz gibi parlayan askeri düğmelerin arasında tekrar el sıkışıyorlar. Birbirlerine hiç bu kadar uzak ya da nazik olmamışlardı. Sabahki gerçek gidişi bunun bir yankısı olacak. Zaten çoktan gitti, ya da belki hiç gelmedi.

Londra'ya gidiyor ama orada da yerinde duramayıp başka bir yere geçiyor. Sonra başka bir yere. Beş ay sonra kendini tuhaf bir ülkede, alacakaranlık çökerken, tuhaf bir kasabanın dışında buluyor. Otlar bürümüş geniş bir alanın diğer tarafındaki lunaparka doğru akan insanları izliyor. Otların üzerinden yayılan belli belirsiz bir sirk müziği duyuyor ve biriken karanlığın içinde, yüksek, yeşil bir volkanın dibinde dönüp duran bir dönme dolap görüyor.

Nedenini bilmiyor ama bu sahne, içinde kendini gördüğü bir ayna gibi. Yüzünü ya da geçmişini değil, kim olduğunu. Rüzgâr kadar yumuşak ve renksiz bir hüznü duyarak, yolculuğa çıktığından beri ilk kez, durmak istediğini düşünüyor. Tek bir yerde kalmak, bir daha hiç kıpırdamamak.

Oradan geçtikten sekiz ay sonra yine Londra'da, eve dönüyor. Orada bir hafta kaldıktan sonra Amsterdam'a, oradan da beş gün sonra Güney Afrika'ya uçacak.

Sokaktaki bir kulübeden Jerome'u arıyor. Arayacağına söz vermiş olması dışında, bu aramayı neden yaptığını bilmiyor ve ziyaretlerine tekrar gidip gitmeyeceğinden emin değil. Daha bu fikirden söz edemeden Jerome ısrar ediyor, gel, gel, lütfen. Bu kez, telefon hattının ince perdesi ardından bile, davetindeki aciliyeti duyabiliyor.

Düşünmem lazım, diyor, param yok.

Benim aile var, tamam, para sorun değil.

Zaman da yok. Dönmemeye sadece dört gün kaldı. Belki, tamam, bakalım. Seni Amsterdam'dan ararım.

Ama daha Amsterdam'a varmadan önce, gitmemeye karar veriyor. Parası ve zamanının olmadığı doğru ama kararının nedeni bunlar değil. Son gidişinin anısı zihninde hâlâ çok güçlü, yolculukları boyunca bu anıyı içinde taşımış, yine aynı şeyin olmasından korkuyor. Gidecek, gayet hoş karşılanacak, dinginlik ve rahatlık içinde bir iki gün geçirecek ama Afrika'da tanıştıkları ilk günden beri aralarında kuluçkaya yatırdıkları sessizlik ve uzaklık güçlenerek büyüyecek, bu arada birbirlerine gitgide daha da nazik davranacaklar. İstedığı bu değil, derinden istemediği şey tam da bu, ama ilk ziyaretinin onu ne kadar mutsuz ettiğini ancak bu kısa telefon konuşmasından sonra anlayabiliyor.

Böylece fikir değiştirip Paris'e gidiyor ve sokaklarda amaçsızca sürükleniyor, dükkânlara girip çıkıyor, banklarda oturuyor. Yine meşgalelerin en sefiliyle iştiğal ettiğinin, zamanı tükettiğinin farkında, ama yolculuk istediği yerde bitmemiş, onun yerine sonsuz belirsizlik ve ayrıntıyla aşınmış, sonsuza kadar ikiye ayrılıp duran, sürekli silikleşen bir yol gibi.

O üç dört günde, tekrar İsviçre'ye gitme isteğini ani bir sızı gibi hissettiği anlar oluyor, evet, trenle sadece birkaç saat, gözünü karartsa yapabilir, ama sonra son seferinde oradan nasıl ayrıldığını, boşluğun bileğine zincirli siyah bir valiz gibi onu nasıl aşağı çektiğini hatırlıyor.

Arada bir telefon kulübelerinin önünden geçerken, arayacağına söz verdiğini hatırlıyor ama henüz yapamaz, daha değil. Telefonda yine tartışacaklar, kırık dökük iletişim kurma çabaları birbirini itip çekecek ve belki de pes edecek, kendine rağmen.

Bu yüzden aramayı son ana, Amsterdam'daki havaalanına, koca çantasını bagaja vermiş uçağa binmeyi beklediği zamana bırakıyor. Floresan ışıkların altında, gümrükten muaf dükkânlardan alınmış paketlerine yapışmış kalabalıklar, dışarıda, aynalı camların ardında, sıra sıra dizilmiş hava taşıtlarının doğadışı tuhaf şekilleri. Aramayı yan yana dizili ankesörlü telefonların birinden, iki yandan dirsekler ve yabancı sözcüklerce itilip kakılarak yapıyor. Jerome'un evde olmamasını diliyor.

Telefona bakan Catherine daha adını söylemeden onu sesinden tanıyor. Merhaba, yine ziyaretimize gelecek misin.

Hayır, üzgünüm, yapamam. Şu anda havaalanındayım.

Ah. Catherine'in sesi üzgün geliyor. Yazık oldu, bekliyorduk, Jerome seni bekliyordu.

Biliyorum, çok üzgünüm. Para ve zamanla ilgili mazeretleri sıralamaya başlasa da dili onu sabote ediyor. Başka zaman, diyor ve bu sefer ciddi, bu işi düzelterek başka bir zaman mutlaka olacak.

Başka zaman, diyor Catherine de, Jerome'la konuşmak ister misin, ve kontörü hızla tükenmekte olduğu halde konuşması gerektiğini biliyor.

Jerome telefona gelmeden önce arka planda kısa bir konuşma oluyor, öğrenmiş olduğu sesinden belli. Ah, neden ama.

Para yok, diyor tekrar, zaman yok.

Gel. Gel.

Çok geç. Havaalanındayım. Kendimi sana affettireceğim, diyor, söz veriyorum. Bir dahaki sefere.

Evet, istiyorum. Seyahat ederiz. Gelecek yıl.

Nereye.

Bilmem. Afrika. Olabilir.

Harika olur, diyor. Sanki Jerome onu davet ediyormuş gibi geliyor kulağa, ama her zamanki gibi hiçbir şey sözcüklere dökülmüş değil. Jerome, gitmem lazım. Kontör.

Anlamadım.

Sonra hat kesiliyor. Telefonu yavaşça kapatırken, tekrar arasam mı diye düşünüyor, ama söyleyeceğini söylemiş ve zaten gitmesi lazım. Başka zaman.

Londra'da yaşayan arkadaşları şehir dışında, Cape Town'a üç saat uzaklıktaki bir yerden ev almışlar, Londra'da bulunduğum sırada

evde benim kalmamı teklif ettiler. Eğer istersen, zaten boş duruyor, birinin göz kulak olması iyi olurdu.

Düşüneceğini söylemiş ama ertesi gün, Londra'dan ayrılmadan hemen önce arayıp kabul ettiğini bildirmiş. Bir bakıma gökten inme bir teklif gibi. Döneceği bir evi yok ve eski yaşam tarzını, sürekli taşınıp durmayı, köksüzlüğü sürdüremeyeceğini biliyor. Bu yüzden, eski bildik yerlerden uzak bu ev fikri yeni bir başlangıç, bir yuva olasılığı gibi geliyor.

Taşınmak kolay olmuyor, bütün eşyalarını depodan alıp yüklemek için minibüsler kiralaması ve şoförlük yapmaları için arkadaşlarına emrivaki yapması gerekiyor. Gittiği ev daha önce yaşadığı hiçbir yere benzemiyor. Rustik ve kaba, çatısı sazdan, yerler betondan, yatak odasının penceresi dönen bir yel değirmenine bakıyor. Arkadaşları eşyaları indirmesine yardım edip neredeyse hiç zaman geçirmeden Cape Town'a dönerek yığınlarca koliyle baş başa bırakıyorlar onu.

İlk gece arka basamakta oturup, otlara boğulmuş arka bahçenin ötesindeki, kasabadan geçen tek yolda görünen tek tük kamyon farlarını izliyor. Vadinin taşlı zirvelerinden yükselen ayı izleyerek içtiği şeriyle hafif sarhoş oluyor ve kendini yine ne hale soktuğunu düşünüyor.

Ama sonraki birkaç gün boyunca, yerleri süpürüp temizlik yapar ve kolileri açarak eşyalarını yerleştirirken, olduğu yerde kendini daha rahat hissetmeye başlıyor. Ev ona ait değil ama orada yaşıyor, istemediği sürece gitmek zorunda değil. Odaların biçimleri ve çatının sesleri tanıdık gelmeye başladıkça evle aralarında bir çeşit yakınlık geliyor, asma filizleri çıkarıp birbirlerine tutunuyorlar. Hayatı açık havaya taşınca bu süreç derinleşiyor, bahçedeki otları temizlemeye başlıyor, su yolları kazıp suyun meyve ağaçlarıyla güllere akmasını sağlıyor ve eski ölü dallar tomurcuk ve yaprak vermeye, sonra canlı renklerde patlamaya başlayınca, bütün bunlar kendi içinde oluyormuş gibi hissediyor.

Artık küçük kasabayla, hatta çevresindeki doğayla bile arasında bir bağ var, dünyayla arasında boşluk yok, gördüğü şeylerden ayrı değil. Artık kapıdan otobüse yetişmek ya da bir başka otel bulmak için çıkmıyor, dağlarda yürüyüşe çıkıp tekrar eve dönüyor. Eve. Bazen o gün takip ettiği toprak yolda durup aşağıdaki vadiye ve kasabaya bakıyor, o gece altında uyuyacağı minik çatıyı her seferinde seçebiliyor.

Kendini bir yolcu gibi hissetmiyor artık, bir zamanlar kendini öyle gördüğünü düşünabilmek bile zor, nihayet Jerome'a mektup yazmaya oturduğunda da sözcükleri bulup yazan kişi bir yabancı sanki. Nerede olduğunu, orada olmanın nasıl bir his olduğunu anlatıp Jerome'un bir gün ziyaretine geleceğini umduğunu yazıyor.

Mektubu yolladıktan bir hafta sonra İsviçre'den bir zarf geliyor. El yazısını tanımıyor ama damgası gayet net, okumak için otururken içinde bir heyecan duyuyor. Zarfı açınca içinden, geçmişin iade edilen bir parçası gibi, kendi mektubu düşüyor. Yanındaki kartta, Merhaba, yazıyor, size Jerome'un ölüm haberini vermekten büyük bir üzüntü duyuyorum. 26 Ekim'de bir motosiklet kazasında öldü. Annesi mektubunuzu size geri göndermemi rica etti. Alttaki imza bir yabancıya ait ve bu sessiz beyaz patlamanın tam merkezinde otururken bile beyninin o izleyen kısmı geri dönmüş, dilin bütün tuhafliklarının farkında, ismi çıkarmaya, ne zaman olduğunu anlamaya çalışıyor. Benim eve döndüğüm günden bir hafta sonra.

Yolculuk boşluğa yazılan bir hareket, daha yapılırken yok oluyor. Bir yerden bir yere, oradan başka bir yere gidiyorsunuz ve ardından orada olduğunuzu gösteren tek bir iz kalmıyor. Dün geçtiğiniz yollar bugün başka insanlarla dolu, hiçbiri sizi tanımıyor. Dün gece uyduğunuz odadaki yatakta bir yabancı yatıyor. Toprak ayak izlerinizi kaplıyor, parmak izleriniz kapıdan siliniyor, yere ve masaya düşürmüş olabileceğiniz ufak tefek kanıtlar süpürülüp çöpe atılıyor ve bir daha asla geri dönmüyor. Bıraktığınız boşluğu havanın kendisi su gibi dolduruyor ve hemen ardından, o an fazlasıyla ağır ve kalıcı gelen varlığınız tamamen siliniyor. Her şey sadece bir kez oluyor ve asla tekrarlanmıyor, asla geri dönmüyor. Anılar hariç.

Hiçbir şey görmeden, bir şey duymadan, uzun zaman masada oturuyor. Kendini hareket edebilecek kadar güçlü hissettiğinde çok yavaşça kalkıyor ve evin kapısını kilitleyip dışarı, dünyaya çıkıyor. Vücudu yaşlanmış sanki ve bildiği her şey gözlerindeki koyu merceğin ardında tuhaf ve yabancı görünüyor, sanki hiç gitmediği bir ülkede kaybolmuş gibi.

Bakıcı

Daha yola çıkmalarından önce, Anna uçakla Cape Town'a geldiğinde onu karşılarken bile, başının belada olduğunu anlıyor. Onu son kez bir ay önce görmüştü ve o zaman bile kötü durumdaydı, ama şimdiki hali inanılmaz. Saçını oksijenleme işlemi başarısız olduğu için saç rengi tuhaf bir sarıya dönmüş, saçlar başından kızgın çiviler gibi fırlamış. Ama bunun da ötesinde, içinde bir şeyler değişmiş, çok uzaktan fark ediliyor. Parlak beyaz bir ışıkla yanıyor gibi. Yüzü boğum boğum ve kaygılı, içine göçmüş, onu fark etmesi uzun zaman alıyor. Sonra yüz ifadesi gevşiyor, gülümsüyor, kucaklaştıklarında yine o eski arkadaşı oluyor.

Birkaç haftalığına Pretoria'ya, annemi ziyarete gitmiştim. Ama ben Cape Town'dan ayrılmadan önce bile Anna keçileri kaçırmaya, hızlı çekimde yaşamaya, dağıtmaya, uygunsuz şeyler söyleyip yapmaya başlamıştı, kontrolden çıkmış olduğu yüzünde gizli bir acı gibi belli ediyordu kendini. Bütün bunlar önceden olmuştu, ama durumuna nihayet ancak birkaç gün önce bir isim konabildi. İsmi koyan Cape Town'daki psikiyatri, ama bu hem Anna'nın sevgilisinin hem benim hem de Anna'nın, hepimizin şüpheyle baktığı bir teşhis. Anna bizim için her şeyden önce hâlâ bir insan ve etiketlerden muaf.

Onu görünceye kadar bütün bunlardan gayet emin. Anna'nın içindeki bir şeyin bağlı olduğu yerden koptuğu ve içinde oradan oraya süzüldüğü belli. Bizi bekleyen sorunlar var, farkındayım, ilk sorun daha havalanmadan yaşanıyor. Anna bekleme salonunda bir bira ısmarladıktan sonra gözlerini ona diken yol arkadaşına şaşkın şaşkın bakıyor.

Ne. Ne oldu ki.

Bunu yapmaman lazım. Bu konuyu dün konuştuk, unuttun mu. Sadece tek bir içki.

Tek bir içki içmene bile izin yok.

Çantasında küçük bir eczane var, sakinleştiriciler, duygudurum dengeleyiciler, anti depresanlar, hepsini de farklı zamanlarda

farklı kombinasyonlarla almak zorunda ama alkol ve uyuşturucular ilaçların etkisini sıfırlıyor, hem önceki gün telefonda onlara el sürmeyeceğine dair bana ciddi ciddi yemin etmişti. Aynı yemini sevgilisine ve psikiyatrina da etmiş.

Sözünü hatırlatınca siparişini öfkeyle iptal ediyor ama uçak kalkar kalkmaz bu sefer de double viski ısmarlıyor. Arada bir, diyor, ufak bir içkinin bir zararı olmaz. İsyankârlığı karşısında dilim tutuluyor, ama bu olay kısa süre içinde, sonu gelmeyen bir karmaşanın gölgesinde kalıyor. Gelen yemeği üstüne döktükten sonra temizlenmek için tuvalete giderken bir yolcunun üstüne tırmanıyor. Yolculuk devam ederken sigara içmesine izin verilmediği için çılgına dönüp resmen ağlıyor ve gece yarısından sonra Bombay'a indiklerinde şehre yapılan uzun taksi yolculuğunu kayıp bir şeyi aramak için sırt çantasının bütün fermuarlarını açıp her yerini karıştırarak geçiriyor. Otele yerleşince biraz sakinleşiyor ama neredeyse hiç vakit kaybetmeden yol arkadaşını odada bırakıp kapıyı dışarıdan kilitleyerek, küçük bir içki daha içmek için teras restorana çıkıyor.

Son kontrolden çıkışında, yıllar önce, bir deri bir kemik ve sigara yanıklarıyla yaralanmış vaziyette Cape Town'daki bir kliniğe düştü. İyileşmesi aylar sürmüştü, bu süreci, çoğu çıplak çekilmiş, bütün yaralarını sergileyen fotoğraflarıyla fetişleştirmişti. Ona sorsanız seksi bir olaydı ve utanılacak bir şey yoktu, süreç bir dizi elektroşok seansıyla doruğa ulaşmıştı, ki elektroşok tedavisini kendini öldürmenin yerine geçecek bir şey olarak kendisinin istediğini bana sonradan anlatmıştı.

Anna'ya bu yolculuğa, üçüncü Hindistan seyahatine katılmasını teklif etmesinin nedeni bir bakıma aynı senaryonun tekrarlanması önlemek. Kendisi altı aylığına gidiyor ve Anna'nın ilk sekiz hafta boyunca yanında olmasını planlamışlar. İlk başta herkese iyi bir fikir gibi gelmiş. Anna, Cape Town'da güçlü bir konumda, üst düzey bir işi ve etkileyici olasılıklarla dolu bir geleceği var. Normalde işinin getirdiği zorluklarla fazlasıyla baş edebilecek, işine şu anda şüpheli görünen bir coşkuyla saldıran biri. Ama şimdi hem işi hem de ilişkisi baskı altında, bu seyahatin amacı da bir mola vermek. Evden uzak geçecek bir iki ay Anna'nın kendini bulup durulması için bir fırsat. Belki de tam ihtiyacı olan şey.

Başlangıç zorlu olsa da, gidecekleri yere varınca işlerin kolaylaşacağı mantığını yürütüyor. Goa'nın güneyine, önceki iki kışını geçirdiği ufak bir balıkçı köyüne gidiyorlar. Güneşlenmekten, kumsalda uzun yürüyüşler yapıp ılık denizde yüzmekten başka yapacak şey olmayacak. O miskinlik Anna'yı mutlaka sakinleştirecek. Ayrıca, psikiyatrinin da dediği gibi, ilaçların etkisini tam göstermesi için birkaç hafta gerekiyor. Önlerinde daha iyi zamanlar var.

Ancak bütünüyle rahatlamadan önce atlatmaları gereken bir yolculuk daha var ve ertesi gün trende yeni bir olay patlıyor. Arkadaşı, Anna'nın ilaç alımını takip etme konusunda çok sıkı, sallantılı tren vagonunda bile hepsini teker teker saydırıyor. Anna ilaçları yutmaya başladığında başını çeviriyor ama ani bir kol hareketiyle haplardan birini pencereden dışarı attığını göz ucuyla görüyor. Ne yapıyorsun sen. Anna anında gözyaşlarına boğuluyor, dayanamıyorum, bu sakinleştiriciler beni mahvediyor, hiçbir şey yapamıyorum. Acıma hissiyle içi sızlıyor, bu erken aşamada hâlâ sabrı ve şefkati var. Almak zorundasın Anna, vücudun alıšacak.

Oturup psikiyatrinin yazdığı notu okuyunca, sakinleştiricilerden birini çift doz halinde aldığını ve bu dengesizlik giderildiğinde ilacın ona dokunmayacağını çok geçmeden anlıyor. Ama şimdilik Anna yolculuğun büyük kısmını uyuyarak geçirirken, o da pencereden dışarıdaki değişken manzaraya bakıyor. Kuru ve engin ovalar yavaş yavaş Goa'nın bereketli, nemli sıcağı altında kalmaya başlarken sessizce düşünme fırsatı bulabildiği için memnun.

Artık orta yaşa gelmiş, seyahat alışkanlıkları değişmiş. Şimdi daha yerleşik, aynı yerde daha uzun zaman kalabiliyor, gençken yaptığı gibi oradan oraya koşturmuyor. Ama bu yeni yaklaşımın da kendine has sorunları var. Önceki Hindistan seyahatlerinden birinde, ta kuzeydeki bir kasabada bürokratik bir işin bitmesini beklerken, o yerle bağlar kurmaya başladığını, hasta bir adama para verdiğini, bir sokak köpeğine bakması için veteriner çağırıldığını, genelde kendilerinden kaçmak amacıyla yolculuğa çıktığı bir dizi alışkanlık ve sosyal refleks geliştirdiğini fark etmiş. Bu seyahatte sorunlu arkadaşını da yanına alarak o yolda bir adım daha atmış olabileceğini düşünüyor şimdi. İşte buradalar, gelmek üzereler ve derinlerde bir yerde tehlike çanlarının çaldığını duyuyor bile. Ama hareket ve sıcak insanı uyuşturuyor, akşam olup da sonunda çeltik tarlalarıyla palmiye ağaçlarının arasında uzayıp giden mavi suları

gördüklerinde artık daha sakin. Anna uyanıp hayranlıkla pencereden dışarı bakıyor. Geldik mi. Az kaldı.

Yolda geçtikleri sayısız benzerlerinden farkı olmayan kirli ve canlı bir şehir olan Margao'ya yaklaşırken güneş batmak üzere, ama neyse ki orada oyalanmaları gerekmiyor. Gidecekleri yer üç tekerlekli taksitle yirmi dakikalık mesafede, tepelerindeki altın rengi son ışıklar da solarken yeşil arazilerin içinden geçiyorlar ve Anna bir ara elini koluna koyup buranın ne kadar güzel bir yer olduğunu söylüyor. Beni de getirdiğin için teşekkür ederim, diyor. Burada olduğum için çok mutluyum.

Genelde kaldığı, küçük bir aile işletmesi olan otele geldiklerinde tanıdık yüzler tarafından karşılanıyorlar, onlar için bir oda ayrılmış. Duş alıp aşağıdaki restorana indiğinde Anna'yı cin tonik içerken buluyor. Of yapma ama, diye haykırıyor Anna yüzünün halini görünce, tatildegim, ne istiyorsun benden.

İyi arkadaşlar, Anna kız kardeşi gibi, onu güldüren ve sevdiği biri. Korumak istediği biri. Ona şimdi işte bu sıfatla eşlik ediyor, hamisi olarak. Anna Cape Town'dan ayrılmadan önceki, bir daha içki içmemeye de söz verdiği o son telefon görüşmesinde, meydan okurcasına, cidden istiyor musun, benimle baş edebilecek misin, diye sormuştu. O da havalı havalı, pek düşünmeden, tabii ki, diye yanıtlamıştı. O anda ağır bir taahhüt gibi gelmemişti, çünkü Anna'nın üstünde hep yatıştırıcı, sakinleştirici bir etkisi olmuştu, onu hep dinlemişti Anna. Ama yolculuğa çikalı daha birkaç gün olmuşken, oyunu bir dizi yeni kurala göre oynayacaklarını anlamış bulunuyor. İkisi başından beri hep aynı taraftaydı, ama Anna bir şekilde taraf değiştirmiş gibi, ama şimdi kimin ya da neyin tarafında olduğunu bilmiyor, yine de yavaş yavaş Anna için gerçek tehlikenin, Anna'nın korunması gereken gücün onun kendi içinde olduğunu anlamaya başlıyor.

Bu gücün nasıl bir şiddette olduğunu, Anna'nın sakinleştiricilerinden birini sırf meraktan yarıya bölerek içtiğinde kıyısından köşesinden şöyle bir görebiliyor. Etkisi sarsıcı. Göçüyor, on iki saat boyunca sırtüstü devriliyor ve ertesi günün tamamını halsiz, bitkin vaziyette geçiriyor. Bundan sonra Anna'ya yeni bir farkındalıkla bakıyor. O bu hapları günde üç kez yutuyor ve görünüşe göre artık

onu yavaşlatamıyorlar. İçine yerleşmiş, böylesine hiddet ve güçle gaza basmış giden şey ne acaba.

Ondan ayrı bir kişi gibi düşünmeye başladığı hastalığı, Anna'nın tuhaf ve rahatsız edici davranışlar sergilemesine neden oluyor. İçki içmesi belirtilerden biri, ama başka şeyler de var. Sırt çantasını saplantılı bir halde boşaltıp tekrar hazırlıyor, günün ya da gecenin her saatinde kapılabiliyor bu itkiye, sonra deliler gibi fermuarlar çekiliyor, giysiler yatağa yığılıyor. Anna'nın farklı eşyaları farklı bölmelere, gömlekleri bir yere, külotları bir yere, elbiseleri bambaşka bir yere, her giysi türünü önceden üzeri etiketlenmiş plastik torbalara koyuşunu sık sık bir hayretle izliyor. Bunun ne kadar manyakça bir şey olduğunu söyleyince Anna gülerek ona hak veriyor ama üzerinden daha birkaç saat geçmişken aynı alıştırmayı tekrarlamasına engel olmuyor bu. Ayrıca her sabah güneşin ilk ışıklarıyla uyanıyor. Her gece alması gereken uyku ilaçları da var ama çoğu zaman alma zahmetine katlanmıyor ve ilk sigarasını içmek için balkona giderken yol arkadaşı oraya buraya çarparak çıkardığı seslere uyanıyor, pardon rahatsız mı ettim, sessiz olmaya çalışıyordum. Öteki ilaçlar da pek işe yaramıyor sanki. Ruh hali coşkulu bir sevinçle umutsuzluk arasında keskin geçişler yapıyor, kahvaltıda kahkahalar atarken öğlene doğru hıçkırarak ağlayabiliyor, yol arkadaşı bu aşırı uçlarla nasıl başa çıkacağını bilemiyor.

Yine de birlikte iyi zaman geçirmeyi başarıyorlar. Plaj yolun hemen aşağısında ve her gün saatlerce orada kalıyorlar. Yürüyüş yapıp yüzüyorlar, Anna yüzlerce fotoğraf çekiyor, doymak bilmez bir iştahla deklanşöre basarak dünyayı, denizdeki balıkçı teknelerini, gün doğumuyla batımını, bronz ten üstündeki su damlacıklarını, gelip geçen insanların yüzlerini dikdörtgen parçalar halinde makinesinin içine emiyor. O görüntülere şimdi, yıllar sonra baktığımda, hiçbir zaman, hatta belki o günlerde bile gerçek olmayan bir romantik tatil ve masumiyet hissini çağrıştırıyorlar. Ne kadar güzel bir yer olduğunu önceki gidişlerimden biliyorum oysa, havayı arada sırada bir domuzun ölüm çığlıkları yırtsa da, eh, cennette bile kan dökülüyor işte.

İlk akşamlarından birinde, birlikte balkonda otururlarken, sevişsek ne güzel olurdu, diyor Anna. Hayretle bakakalıyor. İmkânsız

olduğunu biliyorum, diye çabucak ekliyor Anna, ama güzel olurdu işte.

Ardından uzun bir sessizlik geliyor. Odaları ilk katta, avludaki palmiye ağaçlarının tepeleriyle aynı hizada, günün son ışıklarında ağaç yapraklarının yumuşak, yansılı bir parıltısı var. Anna, diyor. Yapamayız.

Biliyorum, biliyorum, unut gitsin.

Kız arkadaşın benim en iyi dostum. Hem sana o gözle bakmıyorum.

Keşke söylemeseydim.

Hem zaten erkeklerden hoşlanmadığını sanıyordum.

Anna kıkırdıyor. Bilmem ki, diyor, emin değilim. Son zamanlarda düşünmeye başladım da.

Bu yeni bir şey. Anna'nın çok zaman önce bir iki erkekle ciddi ilişkileri olduğunu biliyor ama son yıllarda inatla öteki tarafa meyletmiş durumda. Bu söylediğinin, ilişkisinde yaşadığı sorunlara bir tepki olabileceğini düşünüyor. Anna Cape Town'daki partnerine bir kez olsun yazmış, onu bir kez olsun aramış değil ve iletişime geçmesi için onu teşvik ettiğimde başını iki yana sallamakla yetiniyor. İstemediğini söylüyor, ilişkilerinin bittiğini düşünüyor, ama arkadaşı Anna'nın sessizliğinin partnerini üzdüğünü biliyor.

Zorlamıyor, onu ilgilendirmez, hem zaten Anna'nın birkaç gün içinde daha farklı hissedeceğini düşünüyor. Ama belki de hemen o gece ya da takip eden gecelerden birinde Anna odasına bir Amerikalıyla birlikte gelince karmaşık bir suçluluk duygusu hissediyor. Sevişmedik, diyor Anna sonradan, sadece takıldık, ama ah, birinin bana sarılması, o şekilde dokunması harikaydı.

Bu yüzden, sadakatının ikiye bölündüğü korkunç bir pozisyonla düşüyor. Anna'nın memleketteki kız arkadaşıyla sürekli iletişim halinde, ona durumunu rapor ediyor, ama bu konudan nasıl söz edebilir ki. Anna da sessiz kalacağına güveniyor, bunu ağzından kaçırmasını kendisine ihanet olarak görecektir. Yol arkadaşı, aralarını açabilecek bir konuda Anna'nın onu suç ortağı yapmasına öfkeli, bu yüzden de Amerikalı korkup kaçınca rahatlıyor. Ertesi gece, Anna bir randevu ayarlamaya çalıştığı anda, adam yazması gereken önemli e-postalar olduğunu söylüyor, ertesi gün de oradan ayrılıyor.

Ama Anna pes etmiyor. Aklına koyduğu şeyi yapmak için aranmaya başlıyor. Çarpıcı ve güzel bir kadın ve şimdiki durumunda,

böyle incecik olmuşken ve içten içe bir ateşle yanarken özellikle öyle. Etrafında bir sürü erkek dolanıyor. Sadece birkaç gün sonra, aynı otelde kalan elli yaşındaki bir Fransız gezginle, Jean'la tanışıyor. O gece e-postalarımı bakıp odaya döndüğümde ikisini balkonda oturmuş cilveleşip kıkırdaşırken buluyorum. Jean gevşemek için benim sakinleştiricilerimden aldı, diyor Anna, sen de biraz ister misin. Hayır sağ ol, deyip odaya çekiliyor ve o anda ikisinden başka bir anlamda daha uzaklaşıyorum. Anna'nın kız arkadaşına Jean'dan söz etmiyor, sessizliğimi haklı çıkaracak nedenler buluyorum, önemsiz bir tatil aşkı o kadar, adam birkaç gün sonra gidecek, hem belki de Anna'ya iyi gelir. Ayrıca Jean gibi birini, tumturaklı bir sesle boş boş konuşan, melankolik bir boşlukla dolu, zavallı tip-li, kadidi çıkmış bir adamı kim ciddiye alır ki. Paris'te müteahhitmiş ama aynı zamanda heykel de yapıyormuş. Güya bir seferinde Nureyev'le dans etmiş.

Bu tam Anna'nın aradığı şey, adama fena tutuluyor, birdenbire Jean aşağı Jean yukarı, başka bir şeyden söz etmez oluyor, ikisi kiralık bir scooter'la birkaç günlüğüne sahilin kuzeyine gidiyorlar. Bu plan beni çok huzursuz ediyor, Anna'yı vazgeçirmeye çalışıyorum ama gülerek beni başından savıyor, ben iyiyim merak etme. Ayrıca Anna için sürekli endişe ettiği de bir gerçek, belki endişesi durumu daha da kötüleştiriyor, biraz uzak kalırlarsa Anna için daha iyi olacak belki. Güvensizliğin yanında epey bir rahatlama da var, bir süreliğine onun sorumluluğundan kurtulmak iyi geliyor. Hem sonuçta buraya sadece dadılık yapmaya gelmiş değil, biraz da çalışması lazım ve Anna'nın yokluğunda işe koyulup sayfaları sözcüklerle dolduruyor. Döndüklerinde biraz da birlikte dolaşmayı, Jean eve dönmek için yola çıktığında birlikte güneye gitmeyi planlıyoruz, yani bu özel mola çok yakında sona erecek.

Ama o kadar basit olmuyor. Jean'la geçen birkaç gün adamı Anna'nın zihnine kendi geleceği ve kaderi olarak mühürlemiş durumda. Geri döndüğünde, çılgınlar gibi, Fransa'ya yerleşmekten, Jean'ın çocuğunu doğurmaktan söz edip duruyor, bu konuşmalar yolculuk boyunca gitgide daha da mantıksızlaşacak. Bu küçük gönül macerası, sadece Anna'nın zihninde olsa da, bir ilişkiye dönüşmüş durumda, üstelik Jean onunla daha fazla yakınlaşmayı reddettiği halde. Cape Town'daki gerçek yaşamı feshedilmiş sanki. Daha da ürkütücü olan, Jean'ın Anna'nın ne kadar hasta olduğun-

dan habersiz görünüşü, rahatsızlığını onu kullanmak isteyen insanların Anna'ya zorla kabul ettirdiği kötü bir oyun olarak görüyor, kendine güvenmen yeter, diyor, o zaman düzelirsin, bütün bu ilaçları almaya ihtiyacın yok. Anna bu içgörülerini, onaylayacağını umarak hevesle bana da tekrarlıyor ama Jean'ın ona ot, kokain ve bol bol alkol verdiğinden hiç söz etmiyor. Döndüğünde fark edilir ölçüde dağıtmış, eskisinden kötü durumda olduğu ortada, ama bu sefihliği özgürlük olarak, iyileşmek için sürdürmesi gereken bir şey olarak görüyor sanki.

Bu tehlikeli vaziyette yola çıkıyor, Jean'ı ve Goa'yı geride bırakıyoruz. Hareketin ona iyi gelebileceği, hayatın yanımızdan hızla geçip gittiği hissinin içindeki çalkantıyı kesintiye uğratabileceği gibi yanlış bir fikre kapılıyorum. İlk başta işler cidden de yolunda gidiyor. Coch'in'de birkaç gün geçiriyor, Kerala lagünlerinde tekne gezisi yapıyorlar. En güneyde, dik kayalıkların üzerine kurulu bir kasaba olan Varkala'ya geldiklerinde aralarındaki gerilim açığa çıkmaya başlıyor. Anna'yla sürekli meşgul olması lazım, yoksa depresyona giriyor. Derin bir huzursuzluğa kapılmadan birkaç dakika bile yerinde duramıyor. Sürekli bir şeyleri kırıyor, eşyalara çarpıyor, düşüyor. Deliler gibi, durmadan Jean'dan söz ediyor. Eğlendiriciliğini çoktan kaybetmiş olan sırt çantası boşaltma ve yeniden hazırlama olayı da aynen devam ediyor. Kısa bir süreliğine bile yalnız bırakılması karşısına çıkan yabancılarla zararlı etkileşimlere girmesi anlamına geliyor. Mesela bir seferinde, plajdaki bir kedi yavrusuna kötü davranan İsviçreli tuhaf bir kadınla saç saç baş başa kavga ediyor, başka bir seferinde de onlarla aynı otelde kalan, tipi hiç güven vermeyen yaşlıca bir adamın odasına gidip adamın vücuduna masaj yapmasına izin veriyor.

Bütün bunlar olurken yol arkadaşı devamlı Anna'nın peşinden koşturuyor, telaşla arkasını topluyor ya da onu kontrol ediyor. Kendini sürekli endişeli ve mutsuz, evde kalmış huysuz bir teyze gibi hissetmeye başlarken, Anna da öbür rolü, gerginlikten ürkmüş ve kocaman açılmış gözlerle, haksız yere üstüne gelinen masumu oynamaya başlıyor. Söylenen sözlerin altında sürüp giden başka bir diyalog var, kendisinin her nedense kurban, benimse başının etini yiyen bir zorba olduğum. Bu rolden hoşlanmıyor, sıyrılmaya çalışıyorum ve çevresinden kopanın hangimiz olduğundan zaman zaman cidden emin olamıyorum. Bunun yanında, bir kader

ânının yaşanmasından korkuyor, çünkü Anna'nın üstünde gerçek bir gücü yok. Ağırlığını koymaya kalksa ve Anna boyun eğmeyi reddetse ne yapabilir ki. Çantasını alıp kapıdan çıksa, onu rahat bırakmasını söylese, yalvarmaktan başka çaresi olmaz. O zaman gücün kimde olduğunu ikisi de görür belki.

Anna'nın içine bir yabancı, Anna'yı tamamen tüketmek isteyen, hiç güvenmediği karanlık ve pervasız biri yerleşmiş gibi geliyor artık. Bu yabancı hâlâ temkinli, hâlâ fırsat kolluyor. Bu arada, tanıdığı insan hâlâ orada, bazen yabancıya üstün geliyor. O zaman Anna'yla mantıklı bir şekilde konuşup kendisini anladığını hissedebiliyor, komik bir şeye onunla birlikte gülebiliyor ya da onu kendi tarafına çekebiliyor. Ama karanlık yabancı her seferinde tekrar ortaya çıkıyor, Anna'nın omzu üstünden sinsice ona bakıyor, kaygı verici bir şey yapıyor ve daha yumuşak olan Anna geriye çekiliyor. Kimi zaman ikisi, kız kardeş Anna ile korkunç ikizi birlikte ortaya çıkıyor ve galip gelmek için itişip kakışıyor. Adil olmayan bir savaş bu, yabancının daha güçlü olduğu ortada, ama ilaçların onu yok edeceğine olan umudumu yitirmiyorum.

Sabretmek doğamda yok ve bu mücadele çok yorucu. Bir öğleden sonra Anna plajdan odaya sallana sallana, uyuşuk ve bomboş bir yüz ifadesiyle döndüğünde tahammül sınıırma ulaşıyorum. Bir an yüzüne baktıktan sonra usulca, sen ot mu içtin, diye soruyorum.

Evet, diyor gülümseyerek. Adamın teki bir puf verdi.

Gözü dönüyor. Anna o ana kadar sinirine dokunmuş, onu kızdırmış, ama bu başka bir şey, umudun yitirilişinden kaynaklanan bir patlama. Buraya kadar, diyorum, verdiğin bütün sözleri bozdun, sana olan güvenimizi yaktın. Tatile çıkmış değilsin, buraya kendine gelmek için geldin, şimdi şu haline bak. Yarın seni Bombay'a götürüp eve geri yolluyorum.

Öfkesi gerçek ama sözleri blöf, daha söylerken bile yapamayacağına biliyor. En yoğun sezondalar, uçakların hepsi dolu, yer bulması neredeyse imkânsız. Ama Anna'ya yer ayarlamak mümkün olsa bile içindeki o huysuz teyzeyi duyuyor yine, bir cigaralık tütürdü diye onu eve iki hafta önceden yollamak çok ters ve mantıksız geliyor.

Anna çocuk gibi ağlıyor ama kalbi ona hâlâ kapalı, anlayış rezervleri tükenmek üzere. Bu sert tartışmanın ardından ikisi de kendini bomboş hissediyor, ertesi sabah ona bir teklifte bulunmaya

karar verdiğinde hâlâ bu boşluğun içindeler. Reçeteyle verilenler dışında hiçbir şey alınmayacak ve günde yalnızca tek bir içki içilecek. Bu anlaşma bozulduğu takdirde tehdidini yerine getirecek. Anlaştık mı, diye soruyor.

Anna'nın uyusuk suratı yavaşça inip kalkıyor. Anlaştık.

O zaman el sıkışalım, diyorum ve birbirimizin elini sıkıca kavıyoruz. Bu, dostluğun yenilenmesi için yapılan bir hareket değil, resmi bir bağlılık jesti, ikisini de bağlayan bir sözleşme. Ama, Anna'nın içindeki o kötü insana karşı, ne kadar küçük de olsa bir zafer kazanmış gibi hissediyor kendini.

Sonra Madurai'ye gidiyorlar, orada Anna'nın fotoğraflarını çekmek isteyeceğini zannettiği görülmeye değer bir tapınak var. Tapınağı ve yolculuklarında durdukları öteki yerleri daha önce de gördüğü için bu güzergâhı sadece Anna için planlıyor, onun güzel zaman geçirmesini ve aklının kendinden uzaklaşmasını istiyor. Ama gitgide artan bir huzursuzluk bu girişimi temelinden sarsıyor, hiçbir şey Anna'nın dikkatini üzerinde uzun zaman tutamıyor. Tapınağı hızla dolaşiyor ve neredeyse hemen ardından yine deliriyor. Burası çok depresif, diyor, başka bir yere gidelim. Bir çiçek pazarının ardından bir de müzeye gidiyorlar, ama bunların da yarattığı etki aynı. Sonunda dayanamıyor. Ben böyle dolaşıp duramam, diyor Anna'ya, sen nereye istiyorsan git, sonra istasyonda buluşuruz.

Bangalor'a giden gece trenine bilet almışlar. Bagajlarını o sabah istasyonda emanete bırakmışlar, akşama doğru orada buluştuklarında Anna ağlaya ağlaya çantasını yeniden düzenlemekle meşgul. Aramızda olanlar hakkında konuşmamız gerek, diyor. Benim diyecek bir şeyim yok, diyor yol arkadaşı bitkin bir sesle, bunu söylerken ilk kez ciddi. Artık içinde Anna'ya karşı ölümcül bir soğukluk var, mırıldanarak onu teselli edecek hareketler yapıyor ama kalbi boş ve bunu Anna da biliyor. Her nedense bu ufak olay Anna'yı mahvediyor, durmaksızın ağlıyor, ağlıyor, bu arada arkadaşı gözlerini boşluğa diyor. İnanılmaz yorgun, şu anda onu avutamayacak kadar, ama belki yarın yine yeterince güçlü olacak, bu aralarındaki bariz bir fark, o yarın ve öbür gün üzerinden düşünürken Anna için sadece şimdi var ve bu, sonu olmayan bir şimdi.

Trende bile ağlamaya devam ediyor Anna. Sonra sanki azmini kullanabildiği bir noktaya ulaşıyor ve kendini toparlıyor. Sırt çantasını alıp yine içini karıştırmaya başlıyor. Gözlerinde panikle ansızın yol arkadaşına dönünceye kadar alışılmadık bir şey olmuyor.

Ne oldu.

İlaçlarım, diyor Anna. Yok. Kaybolmuşlar. Biri çalmış.

Nasıl yani, orada olmaları lazım, bir daha bak.

Anna sırt çantasını boşaltırken bütün vagon bu sahneyi izliyor. Hayır, yok, biri çalmış, dedikten sonra suçlu hemen oradaymış gibi ateş saçan vahşi gözlerle etrafa bakınıyor.

Bu fikrin saçmalığını ancak aşamalar halinde idrak edebiliyorum. Senin ilaçlarını kim çalacak ki, Anna. Neden çalsınlar.

Bilmiyorum ki. Sonra aklına bir şey geliyor ve yüzü şekil değiştiriyor. Bir saniye. Yok, şimdi hatırladım. Çantamı hazırlarken istasyonda çıkarmıştım.

Orada mı bıraktın.

Galiba. Emanette.

Birbirlerine bakakalıyorlar, trenin muazzam kütlesi hızla ilerlerken Anna'yla hayatını bir arada tutan ilaçlar arasındaki uzaklık tekerlerin her bir tıkırtısıyla daha da artıyor. Bu bir felaket ve bu bilgi gözlerinden bir kez daha boşanan yaşlarla Anna'nın yüzüne yayılıyor. Aman Tanrım ne yapacağız şimdi.

Aralarındaki uçurum kapanıyor, arkadaşı heyecanlı duyguların telaşıyla Anna'ya katılıyor. İlaçları emanette bırakmışsa, az da olsa hâlâ orada olmaları ihtimali var. Emin misin Anna, orada olduklarına emin misin.

Evet, evet, eminim. Anna artık zırlı zırlı ağlıyor, görülmeye değer bir ıstırap gösterisi, vagondaki herkes çevrelerini sarıyor. Koşmalar, kargaşa. Biri kondüktörü çağırıyor. Adam hikâyeyi ciddi bir tavırla dinledikten sonra ellerini iki yana açıyor, sorunları konusunda yapabileceği bir şey yok.

Ama Anna ısrarcı, pes etmiyor. İlaçlarım olmazsa ölürüm, diyor trajik bir haykırıyla, talihsiz kondüktör bunun üstüne treni durdurmaya ikna oluyor. Gecenin bir yarısında isimsiz bir saydingde bütün vagon zinciri sarsılarak duruyor ve Anna peşinde üniformalı adamla aşağı inip telefon bulmak için peronda uzaklaşırken ben oturup çantaların başında bekliyorum. İnsanlar pencerelerden sarkıp onları izleyerek yorumlar yapıyor. Bazıları bana gelip sorular

soruyor, sorun nedir, hanım arkadaşınız neden ağlıyor. Anna'nın kaosu bir şekilde dışarı çıkıp fiziksel dünyaya değmiş, insanlarla nesnelere kargaşaya sevk etmiş sanki.

Geri döndüğünde hâlâ net bir cevap yok. Emanet gece kapalıymış, ilaçlar orada olabilir de olmayabilir de. Tren belirsizliğin altını çizercesine yeniden hareket ediyor, karanlığın içine doğru yavaş yavaş ve gürültüyle hızlanıyor. Oturmuş kara kara düşünüyorum. Belki bir sonraki istasyonda inip geldiğimiz yoldan geri dönmeyi denemek en iyisi. Ya da belki ta Bangalor'a kadar gidip yardım bulmaya çalışmak daha iyi, orası büyük bir merkez. Kesin olan şey Anna'nın o birkaç ilaca muhtaç olduğu, ilaçları alırken bu kadar deliriyorsa almadığında neler olacağını düşünmek bile istemiyor.

O sırada, yolculuğun başından beri karşılarında oturan tatlı, babacan adam konuşuyor. Adının Bay Hariramamurthy olduğunu ve belki yardımcı olabileceğini söylüyor bize. Bangalor'dan önceki istasyonlardan birinde incekmiş, ama bizim için son istasyona kadar gelip demiryolu polisiyle konuşacak, onların yardımcı olabileceğinden emin.

Kuşkusuz bunlar sadece nazik sözler, hattın sonuna geldiğimizde Bay Hariramamurthy ortadan kaybolmuş olacak. Ama ertesi sabah Bangalor istasyonuna girdiğimizde orada, yardıma hazır bekliyor. O bir ofisten ötekine koşturur, hiçbiri bizimle uğraşmak istemeyen birçok memurla karmaşık konuşmalar yaparken, yardım muhtaç çocuklar gibi peşinden sürükleniyoruz. Ama Bay Hariramamurthy onlara pabuç bırakmıyor. İstasyonun üst katında odalar var, diyor, onlardan birini tutun ve iki saat sonra beni bu numaradan arayın. Bize kartvizitini veriyor.

Bir oda bulmayı başarıyoruz. Mantıklı bir seçeneğe benziyor, bir sonraki Madurai treni o akşam, o zamana kadar başka bir çözüm bulamazsak oraya gideceğiz. Ama öğlen olmadan Bay Hariramamurthy'yi aradığımda iyi haberleri olduğunu söylüyor. Kuzeni demiryollarında çalışan bir memurmuş ve ilaçları buldurmayı başarmış. Bu geceki trenle yollayacaklarmış, tek yapmamız gereken odada beklemekmiş, kapıya kadar getireceklermiş.

Gerçek olamayacak kadar güzel bir haber, içim haksız bir şüpheyle dolu, kesin oyuna getiriliyoruz. Ama beklemekten başka seçeneğimiz yok. Gözümüzü açık tutacağız, nasıl bir dalavereyse

yutmayaçağız, en kötü ihtimalle bir gün kaybederiz, olmazsa yarın geri döneriz.

Bu arada Bangalor'a gidip etrafı geziyorlar. Anna onu hiç görmediğı kadar manik bir ruh hali içinde, durmadan atıp tutuyor, konuşurken konudan konuya atlıyor, daha Güney Afrika'ya dönmeye hazır olmadığından, kız arkadaşıyla ilişkisinin bittiğinden neredeyse emin olduğundan söz ediyor, artık her şey Jean'a bağlıymış, rica ederse belki tekrar Goa'ya gelip Güney Afrika'ya dönmeden önce onunla buluşmuş. Anna, diyorum, bu çok saçma, adam Fransa'ya daha yeni döndü. Kocaman açılmış şaşkın gözlerle bana bakıyor, bakışlarından zaman algısını tamamen yitirmiş olduğunu anlıyorum.

O uzun gün, bir ara, belki sokakta, belki odaya döndükten sonra, gerçeğı söylüyor Anna. Öylesine, bir ağırlık ya da anlam katılmadan edilmiş bir itiraf, ama dünyayı olduğu gibi siliyor. Biliyormusun, trendeyken kendimi öldürecektim.

Ne.

İlaçları bu yüzden arıyordum. Hepsini alıp sonra da uykuya yatacaktım.

Ciddi olamazsın.

Evet, ciddiylim.

Birbirimizin gözlerinin içine bakıyoruz ve ne kadar ciddi olduğunu anlıyorum.

Ama neden, diyorum, neden.

Omuzlarını silkip gülüyor. Bu kriz patlak verdiğinden beri eski yakınlıkları biraz geri gelmiş, istasyonun üst katındaki odalarında tren tarifelerinin aşağıdaki hoparlörlerden yayınlanmasına kahkahayı basmışlar, her şey ciddiye alınamayacak kadar saçma. O sabah şehirde Anna ona bir kitap alıp içine, seni çok seviyorum arkadaşım, diye yazmış, yenilenmiş ve gerçek gibi gelen sözcüklerle. Üzerlerinde ağırlık yapan her şey kalkmış, dostluklarında yıllar öncesine giden bir hafiflik var, bu yüzden az önceki itirafı ikisini de afallatıyor. Bilmiyorum, diyor Anna, şaşkın şaşkın. Birden canım ölmek istedi.

Yol arkadaşı buna hemen cevap veremiyor, belki de hiç veremeyecek. Anna tanıştıklarından beri sürekli kendini öldürmekten söz edip duran biri. Asla acıklı bir şekilde değil, daha çok sohbet arasında öylesine söyler gibi. Anna'ya yaşlandığında nasıl bir tip olacağını hayal ettiğini sorduğunu hatırlıyor mesela, o da asla yaş-

lanmayacağını söyleyerek cevabı yapıştırmıştı. Sürekli cenazesini planlar, arkadaşlarına şu şarkıyı çalmalarını ya da töreni şu kilisede yapmalarını söyler ve bu gibi anlarda ses tonu kendisinin de orada olacağını, töreni izleyenlerden biri olacağını ima eder sanki. Böyle konuştuğunda, kendinizi kullanılmış gibi hissetmemek de, defalarca duyduğunuz bir tehdit karşısında sürekli korkmak da kolay değildir. Ayrıca, Anna gibi fiziksel sağlığı mükemmel, birçok kişi tarafından sevilen, hayranlık duyulan, arzulanan biri neden ölmek ister ki. Mantıklı bir nedeni yok, bu yüzden şimdi, ciddi olduğunu görebiliyorken bile söylediği şeyi tam olarak kavrayamıyor. Hem zaten Anna da hemen yeni bir kargaşa yaratıyor, lambayı deviriyor ya da odanın anahtarını kaybediyor, böylece tüm olup bitenler kontrol altında tutmaya çalıştığı bir krizin parçası haline geliyor. Anna ile beraberken hep böyle, bir an ölüm varken bir an sonrası fars, bazen ikisini birbirinden ayırt etmek kolay olmuyor.

Bu konuda konuşmaya cesaret edinceye kadar birkaç gün geçiyor ve o zaman bile çekinerek, sorunun etrafından dolaşarak yapıyor bunu. Bana ne yaptığını hiç düşündün mü, diye soruyor. Senin cesedinle Hindistan'da bir başıma kalmanın benim için nasıl bir şey olacağını düşündün mü hiç.

Anna bir süre ciddi ciddi düşündükten sonra başını sallıyor. Mesaj alındı, diyor.

İnanılmaz ama ilaçlar sabah geliyor. Kapı tıklatılıyor, dışarıda bir adam var, elinde küçük siyah bir torba. Anna torbayı adamın elinden kapıyor, rahatlayışı sevinç misali, ölümüne yol açacak şeyler bugün onun için hayat gibi.

Artık yola devam edebilirler, Bay Hariramamurthy'ye coşkulu teşekkür mesajları bıraktıktan sonra Hampi'ye gidiyorlar. Hâlâ dönmeye niyetli oldukları başlangıç noktalarına, Goa'ya bir gün uzaklıktalar ama arada bu olağanüstü yerde kısa bir süre konaklamayı planlıyorlar. Eski bir Hindu imparatorluğunun, başlı başına harabelere benzeyen koca kayalar ve tuhaf tepelerden mürekkep, uçsuz bucaksız bir alana yayılan harabeleri. Sadece dolaşarak günler geçirebilirsiniz burada, ama aralarındaki yeni ılımlılık hali neredeyse oraya varır varmaz çözülmeye başlıyor. Ortam Anna'yı huzursuz ediyor, o yıkık döküklük kendi içindeki bir şeyleri yansıtıyor, çok

geçmeden eski ruh haline dönüyor. Bir yere gelir gelmez hemen bir sonrakine geçmek istiyor, hiçbir şey onu kapsayamıyor, içinde tutamıyor. Burası bok gibi, diyor, Goa'ya dönmek istiyorum ben.

Ziyaretlerini kısa kesmekten başka yapacak bir şey yok. Ertesi günkü trene bilet alıyor. Sabah dokuzda gidecekler ama Anna beşte ayakta, kapıyı açmaya uğraşırken gürültü yapıyor ve yol arkadaşının tepesi atıveriyor. Tanrı aşkına, geceleri uyku haplarını neden almıyorsun sen. İhtiyacım yok da ondan. Bal gibi de var.

Tren yavaş, her istasyonda duruyor ve uzun, sıcak saatler daha çok sessizlik içinde geçiyor, dostça bir sessizlik içinde değil, tükenmişliğin verdiği bir sessizlikle, sonuna kadar kullanılmış rezervlerin sessizliğiyle. Bu işin bitmesine iki hafta var ve arkadaşı bu sürenin tamamının tek bir yerde, Anna'nın kendini başka yerlerde olduğundan daha sakin hissettiği plajın yakınında geçmesi konusunda kararlı. Sonra yine özgür kalacak, dört ay boyunca kendi seyahatlerini yapacak.

Köye hava karardıktan sonra varıyorlar. Otelin alt katındaki restoranda bayram havası var ve bu neşe onlara da sirayet ediyor. Akşam yemeğini öteki konuklardan birkaçıyla birlikte yerken oradan hiç ayrılmamış gibiler. O gece üst katta aynı odada, aynı yatakta uyuyorlar ve büyük kıvrımlar çizerek yaptıkları yolculuk onları tam aynı noktaya getiren tamamlanmış çemberlerden birine dönüşüyor.

Anna ertesi sabah karanlıkta bir yerlere çarparak onu yine erken uyandırıyor. Önceki günün bir tekrarı, ama bunu tek hatırlayan kendisi. Başka ne yapmamı istiyorsun, diye bağıyor Anna, uyanıysam uyandım işte. Uyku ilaçlarını almanı istiyorum, diyor, onları sana bunun için verdiler, değil mi. Tekrar uyuyamayacak kadar sinirli olduğu için kalkıp yorgunluktan kaşına kaşına kumsalda uzun bir yürüyüşe çıkıyor. Döndüğünde Anna aşağıda oturmuş kahvaltı ediyor, nedenini tam olarak bilemiyorum ama Anna'ya katılmıyor. Katılsaydı, sonrasında olanlar başka türlü mü olurdu, belki de evet, sonunda her şey gelip bardağı taşıran fazladan bir sessizliğe dayanıyor belki. Tek başına bir masaya oturuyor, bir yabancı gibi, işi bitince Anna'nın yanına gidiyor. Ben Margao'ya gidiyorum, diyorum. Biraz alışveriş yapacağım.

Anna başını sallıyor, gözlerindeki mavi bakışı hâlâ hatırlıyorum.

Margao'ya giden otobüsü yakalayıp alışveriş yaparak bir saat geçiriyor. Öğlene doğru odaya döndüğünde kapı içeriden kilitlenmiş. Tıklatınca Anna kapıyı açıp tekrar yatağa dönüyor. Geceliğini bikinisinin üstüne giydiğini, yanında yarısı içilmiş bir şişe bira ile her yere yanında götürüp uyurken şarıldığı küçük pelüş ayının olduğunu fark ediyor.

Uyuyor muydun.

Demim yüzdüm de, kendimi yorgun hissediyorum.

Odada garip bir his var, sabahki diyaloglarında mevcut meydan okumanın sivri köşelerinden eser yok, Anna yumuşamış ve her nasılsa daha genç görünüyor, çocukluğuna geri dönmüş gibi. Perdeler çekili, her şeyin üzerinde günün o zamanına tamamen aykırı bir dinginlik var. Geriye dönüp bakınca bu işaretler çok aşikâr, bir mesaj meydana getirecek kadar aşikâr, bu mesajı anlamaması ise ne kadar bitkin olduğunun, aynı senaryonun sürekli tekrarlanmasından nasıl da şaşkına döndüğünün göstergesi. Apaçık gözünün önünde duran şeyi göremediği için sonradan kendini suçlayacak, şu anda bile hâlâ kendini suçluyor.

Benimkinden bir e-posta aldım, diyor Anna uykulu bir sesle.

Ne diyor.

İlaçların işe yaramadığını düşünüyormuş. Erken dönmem gerektiğini düşünüyormuş.

Ama sen istemiyorsun.

Hayır, bunun anlamını biliyorum. Beni yine kliniğe kapatacaklar.

Bu konuyu konuşabiliriz Anna, diyorum, ama sen yarı yarıya uykudayken değil. Gel dışarıda konuşalım.

Bir kitap alıp, güneşli balkona çıkıp oturuyorum. Anna'ya olan öfkem dinmiş, usandırıcı görev hissinin kaldığı yerden devam ettiğini hissediyorum. Ama dışarı çıkıp yanıma gelmiyor. İçeriden kaçamak yapılan bir şeylerin sesleri geliyor, kırıştırılan kâğıt sesi, belki de sadece telaşsızca dönen vantilatörün yerinden oynattığı plastik bir torba, Anna'nın sigara yakışı. Biraz okuduktan sonra kalkıp geriniyor, plaja gitmeyi düşünüyor ama odaya girince yıkanması gereken bir kirli giysi yığını görüp hepsini banyoya götürüyorum. Çamaşırlar yıkanıp sıkılana ve korkuluğa serilinceye kadar bir saat geçiyor herhalde.

Sonunda resmi tamamlayan, tesadüf eseri bir araya gelen im-geler oluyor. Bulaşık tozunu koymak için eğilirken yana bir bakış atacağım tutuyor ve Anna'nın yatakta yattığını, yatağın altınyasa bir sürü ilaç paketi atılmış olduğunu görüyorum. Onun ilaçları. Onun uyuyan bedeni. Duyduğum o buruşturma sesi, aklıma takılan, beni huzursuz eden o ısrarcı kazıma sesleri ve hıştırtılar paketlerden gelmiş. Tabloda yanlış olan, bilmeden bildiğim bir şeyler var ve sonunda anladığımda, dışarıdaki sıcak günü kovan bir soğukluk gibi yükseliyor içimde. Hayır, diyorum kendi kendime, olamaz. Evet, diye düşünüyorum, yapmış işte.

Sonra, kendim değilmişçesine, yaptığım şeyleri izliyorum. Koşarak yatağın etrafından dolaştığını ve Anna'yı kolundan tutup sarstığını görüyorum. Adını haykırdığını duyuyorum. Anna uyanmayınca, göz kapakları hafifçe titreşip tekrar kapanınca, hiç şüphesi kalmıyor. Bunun daha ilk günden gelmekte olduğunu şimdi anlıyor. Nasıl anlamazsın, haftalar önce hâlâ zaman varken neden bir şey yapmadın, bütün uyarı işaretleri yerli yerindeyken bu ana nasıl gelebildin.

Şu anda olan şeyi, düşünüp hissettiklerini anlatacak kelime yok. Vücudu kendi başına hareket eder, çoktan gerçekleşmiş olan şeyi geri almaya uğraşırken zihni ve ruhu başka yerde, yükseklerde, kopuk bir diyalog içinde. Eğer, eğer ne, eğer o, hayır, bunu düşünmek istemiyorum. Hadi, hadi, bir şey yap. Yataktaki kadını tutup çekerek oturma pozisyonuna getirdiğini ve yüzüne sert bir tokat attığını görüyor. Anna, uyan, uyanmak zorundasın. Nihayet uyanıyor, sonunda gözleri tamamen açılıyor. Afallamış bir yüz ifadesiyle. Beni dinle, diyor ona. Söylemek zorundasın. Ne yaptın.

Anna biraz düşündükten sonra fısıldıyor. İlaçlarımı yuttum.

Kaç tane hap aldın.

Hepsini.

Hepsi. Beyninin ayrı, rasyonel bir kısmı bunun kaç hap edebileceğini biliyor. Yaklaşık iki yüz sakinleştirici ve elli uyku ilacı. Beyaz bir dehşet bulutu bütün renkleri siliyor. Koşarak odadan çıkıp merdiveni indiğini görüyor, lokantadaki garsona bağırdığını duyuyor, sesi kendinden ayrı bir şey gibi, köyde doktor var mı, hemen doktoru çağır. Masalarda yemek yiyen birkaç kişi var, panik ve merak içinde kıpırdanarak adamın dönüp merdivenden paldır küldür çıkışını izliyorlar. Anna'yı yataktan çekip ayağa kaldırıyor.

Hareket etmelisin Anna, sürekli hareket etmen lazım. Düşün, düşün. Hapları kustur. Anna'yı banyoya götürüyor, başını klozete doğru eğiyor, parmaklarını boğazına sokuyor. Anna'nın başı çok ağır bir şey gibi boynundan aşağı sarkıyor. Kus Anna, çıkar şunları. Kendi diş fırçasını alıyor, sapıyla Anna'nın dilini bastırıyor. Anna kuru kuru öğürüyor, bir şey çıkmıyor. Yalvarırım yap şunu Anna, yap şunu. Anna yığılıyor, duvara dayanarak aşağı kayıyor. Hareket etmen lazım. Onu tekrar odaya götürüp ileri geri yürütüyor, arada bir durdurup içine aldığı ölüm tohumlarını zorla çıkartabilecekmiş gibi parmaklarını ağzına sokuyor. Kus Anna, Tanrı aşkına, bunu kendine ve bana nasıl yapabildin, hem de burada, yardım edebilecek hiç kimsenin olmadığı bir yerde.

Kendini hiç bu kadar yalnız hissetmemişti. Ama o anda odaya biri giriyor. Yılın yarısını otel arazisindeki özel bir evde geçiren yaşlıca bir İngiliz kadın. Birkaç kısa sohbet dışında kadını pek tanımıyor ama onu gördüğüne deliller gibi seviniyor.

Her şey yolunda mı, diyor kadın alçak sesle.

Var gücüyle bağırдыğının, acısını odanın dışına halkalar halinde yayılan bir sesle ilan ettiğinin ancak o zaman farkına varıyor. Caroline, diyor, ah Caroline. Bana yardım et. Ne oldu ki, ne yaptı bu kız. Aşırı doz, bütün ilaçlarını yutmuş. İki yüz elli hap, diyor, sayıya bir kez daha şaşarak.

Ondan çok daha sakin olan Caroline odaya dingin bir otorite havası getiriyor. Caroline'ın İngiltere'deki diğer yaşamında hemşire olduğunu hatırlar gibi oluyor ve dizginleri ele almasına seve seve boyun eğiyor. Tuzlu su, diyor Caroline, tuzlu su bulman lazım. Bir koşu lokantaya gidip getirdiğim iki litre ılık, tuzlu suyu Anna'nın ağzından içeri boşaltıyor, burnunu sıkıp yutmaya zorluyoruz. Derken Caroline dışarı çıkıp bir yerden kopardığı uzun bir sazla geri dönüyor. Ben Anna'nın başını geride, ağzını açık tutarken sazı zorla gırtlığından içeri itiyor. Şimdi bir ekip gibi, bir doğumu gerçekleştirmeye çalışan iki ebe gibi birlikte çalışıyorlar ama saz ta dibe, ucu kanlanacak kadar derine girdiği halde bir şey olmuyor. Hastaları edilgen durumda, onlara ne yardım ediyor ne de engel oluyor, ama edilgenliği, olanları eğlenerek izlediği bir meydan okumaya benziyor. Boşuna uğraşmayın, çok geç, çok geç.

Doktorun gelmeyeceği artık ortada. Biri taksi çağırıyor ve Anna'yı, yarı yürümesine yardım ederek, yarı taşıyarak merdiven-

den indiriyorlar. Saygılı bir mesafede toplanmış kalabalık dramı izliyor. Arabaya biniyoruz, üçümüz de arka koltuğa oturuyoruz, ortada oturan Anna'nın bacaklarının arasında bir kova var. Araba tekrar tekrar stop edip yeniden çalışmak için cebelleşerek Margao'ya giderken tuhaf bir konuşma sürüp gidiyor. Bunu neden yaptın. Ölmek istiyorum da ondan. Ölmek için ne nedenin var. Yaşamak için ne nedenim var. Sen çok bencil bir kızsın, diyor Caroline sert bir sesle.

Artık Anna bilincini yitirmek üzere, sallanıyor, dili dolaşılıyor. Nereye götüreceğimizi tartışıyoruz, yakında bir doktor var ama devlet hastanesine götürmeye karar veriyoruz, olanakları daha iyi olabilir. Hastaneye geldiğimizde onu içeri taşımak ve bir çuval et gibi bir sedyenin üstüne koymak zorunda kalıyoruz. Olanları doktora anlatırken taksi şoförü belirip kolumdan çekiştiriyor. Yedi yüz rupi, diye diretiyor, normal ücretin beş katı ama parayı eline tutuşturuyorum, tartışacak zaman değil. Anna cılız bir hareketle bana işaret ediyor ve üzerine eğilince anlaşılmasın bir şeyler fısıldıyor. Ne diyorsun, duyamıyorum. Dudakları yeniden oynuyor ve bu sefer duyuyorum. Onlara ne aldığımı söyle. Söyledim, diyorum, Anna bilincini yitirirken.

Doktor ona göstermek için getirdiğim ilaç reçetelerine bakarken başını iki yana sallıyor. Bunların hepsini almış mı. Hepsini, evet. Midesini yıkamak zorunda olduğunu söyleyerek bana hastane politikasını açıklıyor. İnanılmaz bir şey, tam anlamam için tekrarlama gerekiyor. Tedavi, hastane bedava ama malzeme ve ilaçlar değil. Sadece paralarını vermek de yetmiyor, gidip satın almak gerekiyor. Böylece doktor gerekli olanları bir kâğıda yazıyor, ben de kâğıdı alıp koridordan, bir avludan, sonra başka bir koridordan geçerek eczaneye gitmek zorunda kalıyorum. Tezgâha hücum etmiş itişip kakışan küçük bir kalabalık var, herkes elinde bir kâğıt sallıyor, herkes sesini duyurmak için bağıyor. Kalabalığın içine dalıp dirsek darbeleriyle yol açarak en öne gidiyorum. Arkadaşım ölmek üzere, diye kükrüyorum, önce bana yardım edin.

Herhalde ses tonumdan durumu anlıyorlar çünkü derhal elimdeki kâğıdı alıyorlar. Bezgin görevli rafların arasında gidip gelerek gerekli şeyleri toplarlarken kısa bir süre geçiyor. Bir parça hortum, tuzlu su solüsyonu, biraz gazlı bez. Fiyat hesaplanıyor, param alınıyor, para üstü kılı kırk yarararak sayılıyor. Havada yoğun bir gerçekdışılık hissi var, o hareket edemediğiniz rüyalardan birindeki

gibi, bu sisin içinden koşarak koridoru, avluyu, sonraki koridoru geçip odaya giriyorum. Malzemeleri alan suratsız hemşire hortumu Anna'nın boğazından içeri sokuyor. Tuzlu su solüsyonu içeri pompalanıp geri çekiliyor. Umutla, beklentiyle bütün hapların çıkmasını bekliyorum ama sıvı berrak.

Bir şey yok, diyor hemşire. Midesi boş.

Mümkün değil.

Bakın, diyor ve işlemi tekrarlıyor. Torba sıvıyla doluyor. Hemşire hortumu olduğu yerde bırakıp sallana sallana başka bir iş yapmaya gidiyor. Caroline şüpheyle hortuma bakıyor.

Midesinde değil bence, diyor.

Nasıl yani.

Bence akciğerine soktu. İkimizin gözü de hortumda. Az sonra, ben çıkartacağım, diyor Caroline. Bir adım atıp hortumu Anna'nın boğazından çeker çekmez hemşire ortaya çıkıp öfkeyle bağıyor. Caroline açıklamaya çalıştığında başını iki yana sallıyor, hortum midesindeydi, diye diretiyor, bana işimi öğretmeyin.

Ama Caroline haklı çıkıyor, aynı gün Anna'nın akciğerindeki suyu çekmek zorunda kalıyorlar ve daha sonra o tarafta zatürree gelişiyor. Ama bütün bunlar gelecekte oluyor, buldukları yer fazlasıyla şimdiki zaman. Midesini yıkamak için Anna'yı üst kata götürüyorlar, malzemeleri bir koşu eczaneye gidip yine kendim almak zorunda kalıyorum. Sonradan alt katta doktor beni esir alıyor. Mide yıkama işe yaramazsa onu Panjim'deki büyük hastaneye göndermek zorunda olduklarını söylüyor. Orada kalp ve akciğer cihazı bulunuyormuş, organ yetmezliği riski varmış, Margao'da gerekli cihazlar yokmuş.

Yukarı çıkıp Anna'yı bulduğumda başka bir sahneyle karşılaşıyorum. Anna hasta kadınlarla dolu bir koğuştta, acı çeken kadın bedenlerinden mürekkep bir yığının içinde yatıyor. Kadınların hepsi Hintli ve köşede yabancı oyuncuların oynadığı bu tuhaf dram yoğun ilgilerinin hedefi olmuş. Mide yıkama işleminin uyuyan kadının bağırsaklarını açtığı ortaya çıkarken içten bir hayretle ona bakıyorlar. Anna'nın geceliğinin sırtına bir leke yayılıyor, kötü bir koku yükseliyor. Yol arkadaşı hemşire bulmak için deliler gibi etrafa bakınıyor ama işler böyle yürümüyor tabii. Doktor sert bir tavırla, arkadaşınız üstünü pisletti, diyor. Sizin temizlemeniz lazım.

Tanrım, diyorum, inanamıyorum. Hayatında bu cümlenin cidden doğru olduğu birkaç seferden biri de bu. Bu sabah plajda yürüyüş yapıyordum, şimdiyse can çekişen arkadaşımın bokunu temizlemek zorundayım. Caroline yine kontrolü eline alıp işbilir ve becerikli bir kadına dönüşüyor. Lastik eldiven, dezenfektan ve pamuğa ihtiyacımız olacak. Doktor bu malzemeleri kâğıda yazıyor, iki kat merdiveni koşarak inip hastanenin bir ucundaki eczaneye gidiyorum. Geri döndüğümde Caroline, Anna'nın geceliğini ve altındaki mayoyu kesip üstünden çıkarmış. Anna'yı yan yatırıyoruz. Kesinlikle yardımcı olmayan bir kütle, ölü bir ağırlık. Koğuştaki diğer kadınlar bu işlemi çok gülünç buluyor, ellerinin ardından kıs kıs gülüp kıkırdıyorlar.

Anna'yı temizleme işine başladığımız sırada, birden çok fazla geliyor. Pamuğu bırakıp, herkesten çok kendime, bunu yapabileceğimi sanmıyorum, diyorum. Caroline bana bakıp, ben hallederim, diyor, zaten işimin bir parçası. Hemşire olarak İngiltere'deki hasta, yaşlı, çoğu yatalak insanlara bakıyor, Hindistan'da kalacak parayı bu şekilde kazanıyor. Bu işi benim yerime üstlendiği için, içimden Caroline'a büyük bir minnet akıyor yine.

Caroline Anna'yı temizlerken onları izleyen kadınlar gülerек sarsılıyor. Koridora çıkıyorum. Kendimi, kendimden ve çevremdeki yüzeylerden uzakta hissediyorum, uzun ve karanlık bir tünelin içinden ötedeki güneşli dünyaya bakıyorum sanki. Şişman ve tembel görünümlü bir adam olan doktor geri geliyor. Onu götürmemiz lazım, diyor. Ama bu haldeyken olmaz.

Nasıl yani.

Çırılçıplak, değil mi. Giydirilmesi gerek. Ambulansa bu halde bindiremeyiz.

Ama, diyorum. Ama. Yanımda elbise yok. Sizin, yani sizde bir şey yok mu, hasta önlüğü falan.

Başını iki yana sallıyor. Elbise bulmanız lazım.

Bu koşullar altında giyinikliğin bir öncelik olması inanılmaz. İçine düştüğüm durumdan adeta zevk alır görünen bu semirmiş, halinden memnun adamı tutup dişleri takırdayana ve böyle bir durumda elbisenin önemli olmadığını, kesinlikle olmadığını kabul edinceye kadar sarsmak istiyorum. Ama başka seçeneğim olmadığını da biliyorum. Yine bir koşu merdivenleri inip koridoru geçiyor, hastanenin kapısından çıkıp sokaktan anacaddeye koşuyor.

Bir dükkâna giriyor ama elbise yok. Onun için, diyerek yardımcı oluyorlar, pazara gitmeniz gerek. Tekrar koşup bir otobüs durduruyor ve normal bir yolcu gibi parasını ödeyip biniyor. Otobüsle kasabanın bir ucundaki pazara gidiyor, dönüp duran onca hareketin merkezinde gerçekdışı bir durağanlık noktası bu adam, otobüsten dışarı fırlayıp bir o dükkâna bir bu dükkâna dalıyor, elbise, bana bir elbise lazım. Sonunda bir tane bulup parayı veriyor, üstünü beklemeden dışarı fırlıyor. Dışarıda motosikletinin üstünde boş boş oturan bir adam var, adamın koluna yapışıyorum. Lütfen, diye bağıyorum, ne olursun beni hastaneye götür, parasını veriririm, götür yeter ki. Paniğimi sezen ya da parayı isteyen adam küçük motoruyla trafiğin içinde zikzaklar çizerek beni hastaneye götürüyor.

Hastaneye varınca adama parasını verip üst kata koşuyor. Değişen bir şey yok. Anna hâlâ aynı pozisyonda yatıyor, çıplak sırtı odaya dönük. Orasından burasından çekiştirip kaldırarak tam elbiseyi giydirmeyi becermişken yine altına yapıyor. Yazık oldu, diyorum, böyle kalacak artık. Kadınlar korosu gülmekten yataklara devriliyor.

Anna'yı Panjim'e götürmek için bekleyen bir ambulans var. Panjim'e gidiş bir saat alacak, biz buraya geleli de belki bir saat akıp geçmiş. Bu süreler çok uzun mesafeler gibi geliyor şimdi, iki yöne doğru uzayan bir çöl gibi. Artık olayı çözmüş durumda, Panjim'de her şeyi satın alması gerekecek, para ve giyecek bir şeyler bulması lazım. Aklındaki teklifi dile getiremeden Caroline davranıyor, onunla ben giderim, diyor, sen otele gidip gerekli şeyleri al.

Odayı son kez daha birkaç saat önce değil de çok uzun zaman önce görmüş gibi. Bir çantayı giysilerle doldurup biraz para alıyor, tam çıkmak üzereyken yatağın üstünde Anna'nın günlüğünü görüyor. Yolculuğun başından beri saplantılı bir halde bir şeyler yazdığı, herhalde seyahatin her anını kaydettiği deftere son bir mesaj yazıp yazmadığını merak ediyor. Korku içinde son sayfaları çevirince de büyük ve biçimsiz harflerle karalanmış mesajı görüyor. Damon SAKIN kendini suçlu hissetme. Dönersem kliniğe yatırılacağımı biliyorum. Hayatımın zirvelerinden birinde ölmeyi tercih ederim. Bunun karşısındaki sayfada bir not daha. Sevgili Sevdiklerim, artık

bu hastalıkla yaşayamam. Bu kimsenin suçu değil. Hepinizi seviyorum, başka bir yaşamda görüşürüz.

Dahası da var, cesedi, parası ve sahip olduklarının ne yapılacağına dair talimatlar, kız arkadaşına, ailesine, bir de Jean'a yazılmış mesajlar. Ama bunların hepsi aynı telaşla, bütün sayfaya yayılarak, görünüşe göre büyük baskı altında yazılmış. Hapları yuttuktan sonra, zihninin kepenkleri kapanmaya başlarken, hatta belki de kendisi balkonda oturmuş kitap okurken yazdığını zannediyor.

Defteri kapatıp bırakıyor, şimdi bununla ilgilenecek zaman yok. Hastaneye gitmeden önce yapması gereken bir telefon görüşmesi var, onu korkutan bir görüşme, Anna'nın Cape Town'daki sevgilisini arayacak. Ona en çok çekindiği ve korktuğu şeyleri, son sekiz yıldır olmasın diye çabaladığı şeyleri anlatacak. Kavşaktaki ankesörlü telefona gidip numarayı tuşluyor. Üst üste düşüremedikten sonra telesekretere ulaşıyor. Ama ne diyebilir ki, sözcükler yetersiz, bir teybe söylenebilecek sözlerin ne ağırlığı olabilir. Bu yüzden kısa ve öz bir mesaj bırakıyor, sadece olanları anlatıp otelin numarasını veriyor. Bir sessizliğin ardından farklı bir ses tonuyla bitiriyor, ne diyeceğimi bilemiyorum, durum iyi görünmüyor.

Otelin sahibi beni Panjim'e bırakmayı teklif etmişti. Cipiyle bir saat boyunca kuzeye doğru giderken, bu durum için özel olarak mavi bir takım giymiş olan bu kel, öfkeli bakışlı, orta yaşlı adamın yanında sessizce oturuyorum. Hastane şehrin bir ucunda, bir kurumdan çok ucuz bir siteye benzeyen, boyaları soyulmuş beton binalardan oluşan bir kompleks. Ona Afrika'yı hatırlatan kahverengi gür çalılıklar bahçe duvarlarından dışarı taşarak yayılmış.

Anna hâlâ hasta kabulde, henüz hastaneye alınmamış. Caroline dışarıdaki koridorda bir bankta oturuyor, sarsılmış ve üzgün görünüyor. O özgüvenli otoriter havası gitmiş. Anna'nın hareketsiz bedeniyle yaptığı ambulans yolculuğunun Caroline'ı etkilediğini, ona bulunduğumuz yerle ilgisi olmayan şeyleri hatırlattığını öğreneme henüz zaman var.

Üzgünüm, diyor alçak sesle, ama sanırım arkadaşın ölüyor.

Kendimi hazırlamam gerektiğini söylemeye çalışıyor ama insan buna nasıl hazırlanabilir ki. Koğuşa girdiğimde, Anna'yı bulana kadar, yatar halde ve kritik durumdaki birçok hastanın arasından geçmek zorunda kalıyorum. Yüzü korkutucu bir maviye bürünmüş, hırıltılı, sesli bir çabayla bir oksijen tüpünden hava emiyor.

Etrafta kasılarak dolaşan, görüşlerini birer lütuf gibi bağışlayan, burnu havada bir doktor var, Anna'nın ne kadar şansı olduğunu sorduğumda havalı bir edayla bir el hareketi yapıyor. Yoğun bakım ünitesine bağlanması gerek, diyor, ondan sonra bakacağız.

Anna üst kattaki yoğun bakım koğuşuna alınır alınmaz bütün kargaşa bir anda duruyor ve beklemenin acı verici durağanlığına dönüşüyor. Anna kapalı bir kapının ardında, gözden uzakta, geriye kalan biz ise dışarıda, plastik sandalyelerle dolu pis bir odada oturmak zorundayız. Dikkatler neredeyse hiç açılmayan o kapıda hep. Açıldığında da çoğu zaman bir hemşire ya da doktor çıkıyor, bir hastanın adını sesleniyor. Anna'nın adını seslendiklerinde, ki ilk gün sık oluyor bu, elimde reçeteyle hastanenin ayrı bir bölümündeki eczaneye, o tanıdık curcuna ve itiş kakışa koşmam, gerekli bütün ilaçlar ve acil durum malzemeleriyle dönmem lazım, bu görevler beni beklemekten kurtarıyor.

Yardım edecek kimse olmazsa o odadan hiç ayrılamayacağım kafama çok çabuk dank ediyor. Günün her saati biri orada bulunmak zorunda. Bu ihtimalin verdiği yılgınlık etrafımdaki birkaç kişiyle konuşmaya başlayınca tam kıvamına geliyor, odadaki hikâyeler kendi durumumu daha net görmemi sağlıyor. Aylardır, altı saatlik dönüşümlü nöbetler halinde bekleyen bir aile var. Yardım edecek kimsesi olmayan bir kadın beş haftadır ve daha ne kadar süreceğini bilemeden bir çanta dolusu giysi ve bir diş fırçasıyla resmen orada yaşıyor.

Caroline otelin sahibiyle birlikte köye döndü ve gece önümde kara bir boşluk gibi esneyerek uzuyor. Ama çok geçmeden, önceki iki ziyaretimden az çok tanıdığım Sjef diye bir Hollandalı turist geliyor. Kaldığım yere gidip uyuyabilmem için gece nöbetini devralmaya geldiğini söylüyor. Kibarlığı beni ağlatıyor, ama bir türlü gidemiyorum. Dile getiremesem de, arkadaşımın bu gece öleceğini düşünüyor ve öldüğünde orada olmak istiyorum.

Böylece o ilk gece nöbetini Sjef'le birlikte tutuyoruz. Saat sekizde odada bir hareketlenme olması, herkesin koğuş kapısında toplanması beni şaşırtıyor. Neler oluyor, diye sorunca, gece ve sabah, günde iki kez, hastaların aileleriyle arkadaşlarına beş dakikalığına içeri girme izni verildiğini söylüyor biri. İki sıra yatağı ve hayaletli havasıyla mabede geçiyoruz. Anna bir kalp-akciğer makinesine bağlanmış, vücuduna her çeşit hortum ve tel sokulmuş. Yüzü nor-

mal rengine dönmüş ama onca homurtulu teknolojik şeyin ortasında kendisi cansız, boşluğa sarınmış bir şekil, olmayı deliler gibi istediği cesedin bir versiyonu gibi görünüyor.

Eline dokunup fısıldıyorum. Savaşmak zorundasın, diyorum, bize geri dönmek zorundasın. Hiç tepki yok, derken bir hemşire odayı çabuk çabuk dolaşp bizi dışarı kışkırtıyor.

O ilk gece çok uzun ve neredeyse uykusuz. Eczane görevleri dışında saatler floresan ışığı altında sıkıntıyla geçiyor. Herkesin paylaştığı tuvalet leş gibi, kapıyı her açışınızda hastane çöpleriyle dolup taşan iki çöp kutusundan dört bir yana fareler kaçıyor. Nihayet uyumak için yere uzandığında, her yerden biten hamamböcekleri girmesin diye kulaklarına gazete kâğıdı tıkıyor.

Ama sonunda tekrar sabah oluyor ve kapı bir kez daha açılıyor. Anna aynı dün geceki pozisyonda, cadının büyüyle donup kalmış bir prenses gibi yatıyor. Onun için, katlanılması gereken leş gibi yerler, zaman, fare ve böcekler yok, bu unsurlar bizlere ve bundan sonraki günlere ait. Ama Caroline, Sjef ve İngiliz karısı Paula kapının önünde sırayla nöbet tutarak imdadıma yetişiyor. Birbirini izleyen mesailerle, gidiş geliş iki saat olan köy ve hastane arasında mekik dokuyoruz.

Köydeki zamanım daha çok e-postalarla ve telefon görüşmeleriyle, okyanusaşırı gidip gelen kişisel ya da resmi mesajlaşmalarla geçiyor. Süregelen en uzun konuşma Anna'nın Cape Town'daki sevgilisiyle olanı. Kadının yaşadığı yıkım inanılmaz. Mevcut bile olmayan bir tanık olarak çaresizliğini dünyanın bir ucundan hissedebiliyorum. Hemen gelmek istiyor tabii. Ama karmaşık meseleler var, vize alması gerek ve bu birkaç gün sürer, ayrıca bütün uçaklar hâlâ dolu. Ama onu başka bir sebepten ötürü de caydırmaya çalışıyorum. Buraya gelip, Anna'nın kendisini değil başka birini istediğini görmek onun için korkunç bir şey olur. Son birkaç haftanın anısı, Anna'nın sürekli Jean'dan, olanlar kendisine haber verildiği halde yanına koşmak için kılını kıpırdatmayan parlak zırhlı şövalyesinden söz edişi hâlâ üzerimdeki bir ağırlık. Jean hâlâ bir sır ama eninde sonunda söylemem gerek. Bir şey var da, diyorum, sana anlatmam gerek.

Evet.

Buradayken Anna'nın bir ilişkisi oldu.

Bir sessizlik oluyor. Biliyordum, diyor sonunda, biliyordum.

Üzgünüm.

Bir erkekle mi.

Evet. Aklına koymuştu, diyorum, hangi erkek olduğu fark etmeyecekti. Daha önce söyleyemediğim için üzgünüm. Ama buraya gelmeden önce bilmen gerektiğini düşündüm. Seninle ilişkisinin bittiğini, bu adamla olmak istediğini söyleyip duruyordu.

Bütün ayrıntıları, üstü örtülmüş her şeyi anlatıyorum şimdi. İtirafın, artık sırların olmadığı ve hiçbir şeyin gizli kalmadığı özüne ulaşmış gibiyiz. Gerçek bizi kurtarabilirmiş gibi kendimizi tersyüz ediyoruz, ama bu daha fazla acıya yol açıyor sadece. Belki bu konuşmada, belki de çok geçmeden yapılan bir başkasında, telefon elimde otelin yanındaki boş arsanın ortasına kadar gidiyor ve hıçkırarak ağlamaya başlıyorum. Özür dilerim, diyorum, ona bakabileceğimi söylediğim için özür dilerim, nasıl bir sorumluluk üstlendiğimden haberim bile yoktu.

Anna'nın günlüğüne dönüp ilk sayfadan itibaren saatlerce okuyor. Onun mahrem düşünce ve duygularını didiklemeden vicdan azabı duymuyor, bizi bu kader ânına kadar getirdiyse, eh, o da payına düşeni alsın bakalım. Günlükte bulduğu şey acı ve sarsıcı. Aynen sonunda anladığı gibiymiş her şey, Anna bu işi anlık bir dürtüyle yapmamış, tam aksine, en başından beri arzuladığı, aşamalı olarak hazırlandığı bir hedefmiş bu. Bu arada kız arkadaşı da evlerinde bir yerde Anna'nın yola çıkmadan yazdığı bir mektup bulmuş. Tam olarak değilse de neredeyse bir intihar mektubu bu, planlarını çok önceden yaptığının yeni bir kanıtı. Yani hiçbir zaman onların, onu seven ve iyileştirmeye çalışan insanların yanında değilmiş. İçindeki, ölümünü isteyen karanlık yabancıyla işbirliği halindeymiş. Büyük bir ihanete uğramamış gibi hissetmek çok zor. Seyahat planları yapıp bu seyahatin onun için ne kadar iyi olacağından söz ederlerken bile, yol arkadaşına çaresiz bir görgü tanığı, cesedinin bekçisi olarak ihtiyaç duyduğu bu öteki senaryoyu hayal ediyormuş. İyileşirse, ki artık iyileşme ihtimali var gibi görünüyor, onunla tekrar konuşmayı nasıl başarabileceğini bilmiyor.

Bu arada yatağın altında duran ilaç paketlerini yok ediyor. Odaya her girişinde paketler yüzünden olayı hatırlamak acı verici çünkü, ama bu temizliğin başka bir nedeni daha var. Hindistan'da

intihar girişiminde bulunmak suç ve daha ciddi sorunlar yolda olabilir. Anna Margao'daki hastaneye yeni kabul edildiğinde, acilde görev yapan bir polis yol arkadaşının yanına gidip bilgilerini almıştı. Panjim'deki hastanede de bir gün Sjef'e yaklaşan bir doktor, yetkililer sorun çıkarırsa onu aramamızı söylüyor.

Olası bir soruna hazırlık olarak Bombay'daki Güney Afrika elçiliğini arayıp olanları ayrıntılarıyla anlatıyor ve Anna'nın aldığı ilaçların yasal olduğunu, sorulmadan, üstüne basa basa söylüyor. Ama o sırada, Anna'nın günlüğünden, Jean'la birlikte uyuşturucu da aldığını öğrenmiş olduğundan, beklenmedik bir arama ihtimaline karşı, suç teşkil edecek bir şey bulunmadığından emin olmak için Anna'nın sırt çantasını didik didik ediyor.

Çevremde, aylarımı geçirdiğim ve sakinlerinden bazılarıyla bayağı yakınlaşmış olduğum köyde genel bir şüphe var. Kimilerini neredeyse hiç tanımadığım birçok insan hiç çekinmeden yanıma gelip saldırgan bir tavırla neler olduğunu soruyor. Bazıları anlayış gösterir gibi davransa da sonunda hep aynı noktaya geliniyor. Kız arkadaşınız, diyorlar, bunu neden yaptı ki. Kavga mı ediyordunuz. Çıkardıkları sonuç çok açık ve alttan alta duyduğum suçluluk duygusuyla tam bir uyum içinde. O benim kız arkadaşım değil, diye söze başlıyor, sonra her seferinde susuyorum. Karşı koymam akıllarındaki şeyi doğrulamaktan başka bir işe yaramıyor.

Ben de birkaç kişilik bir gruba sığınyorum. Yeni ve yegâne arkadaşlarım Caroline, Sjef ve Paula. Onlarla çok zaman geçiriyorum ve sürekli olanlardan, daha neler olabileceğinden söz edip duruyoruz. Bazı anlarda gülmeyi bile başarıyoruz. İyileşmesini cidden çok istiyorum, diyorum bir gün, ki onu kendim öldürebileyim.

Başka bir şeyin, Caroline'la bağlantılı bir şeyin olup bitmekte olduğunu o sırada fark ediyorum. Onu pek tanımasam da yapay bir yakınlığın içine itilmiş durumdayız, bölük pörçük sohbet parçalarından hakkında az çok bir şeyler öğreniyorum. Eskiden evli olduğundan ama kocasının uzun zaman önce Fas'ta bir trafik kazasında öldüğünden bahsediyor. Satır aralarından, aradan onca zaman geçmiş olduğu halde bu olayın hayatının merkezinde durduğunu, onu derinden etkilediğini, şimdi Anna'nın yaşadıklarının da bu anıyı canlandırdığını anlıyorum. Hep kaçamak ve üstü kapalı sözlerle de olsa arada bir bundan söz ettiğinde yüzüne bir gölge düşüyor, gözleri yaşarıyor. Anna'yla ambulansa gitmek, diyor bir gün, kor-

kunçtu, bana şeyi hatırlattı, neyse boş ver. Başka bir seferinde de, çok korkunç rüyalar görüyorum, hepsi Fas'ta olanlarla ilgili, diyor. Devam etmiyor, ama sözlerinin öte yanında karanlık bir uçurum olduğunu seziyor ve aşağıya bakmak istemiyorum.

Daha üçüncü günden yaşam belirtileri var. Anna arada bir kırırdıyor, göz kapakları titreşiyor, dördüncü gün de uyanıyor. Sabah ziyareti için yanına gittiğimde belli belirsiz bana bakıyor ve kalın bir plastik tüpün etrafında gerilmiş ağzı zar zor gülümsüyor. Akşam tekrar gittiğimde tüp yok, Anna eski haline dönmüş yatıyor.

Yaşanan onca şeyden sonra bu gerçekdışı geliyor. Saçını okşayıp, o an gerçekten de neredeyse samimi denebilecek bir yumuşaklıkla, hayatta olmanın nasıl bir his olduğunu soruyorum. Anna çok güçsüz, fısıldadığı yanıtı duyabilmek için ona doğru eğilip uzanmak zorunda kalıyorum. Bok gibi, diyor.

Bu durgunluk döneminin ardından olaylar yine hızla ilerlemeye başlıyor. Ertesi gün ilk iş onu yoğun bakımdan karşıdaki koroner bakıma alıyorlar. Hemşirelerden biri yatağa ihtiyaçları olduğunu ve Anna'nın ara yoğun bakımda olacağını söylüyor. İlk başta bu yeni durum uygun görünüyor. Anna çok güçsüz olduğu için çoğu zaman uysal ve itaatkâr ama yine de sürekli bakıma ve ilgiye muhtaç, bu yüzden birimizin sürekli yanında olması gerek. İlk bir iki gün feci ishal oluyor ve dakikada bir yataktan kalkmasına, bir sürgünün üzerine çömelip dengede durmasına yardım etmek gerekiyor. Anna'yı dik tutar, sulu atık ellerine ayaklarına sıçrarken o çelişkili acıma ve iğrenme hissini hatırlıyor. Anna ona bakıp tatlı tatlı gülümseyerek, bu arkadaşlığımız için bir sınav, diye mırıldanıyor. Hem de nasıl, diye cevaplıyor arkadaşı.

Sonradan ağzına kadar dolu sürgüyü farelerin istilasındaki tuvalete götürüp boşaltmak ve yıkamak onun görevi. Gün boyu defalarca tekrarladığı bir iş bu, şimdiye kadar yapması istenen en aşağılayıcı görev, ama karşı koymadan yapıyor, belki de başka seçeneği olmadığı için. Etrafı aynı işi yapan insanlarla dolu ve çabalarında kadere boyun eğmiş bir dayanışma var.

Anna o gün bir ara yandaki yatağa doğru bakıp başka kimsenin duyamayacağı şekilde fısıldıyor, şuna baksana, kesin yeme bozukluğundan burada.

Şaşkın şaşkın o tarafa bir bakış atıyorum. Ama o hasta değil ki Anna, ziyaretçi.

Anna başını kaldırıp iyice bakıyor. Ama hasta olması gerekirdi, diyor. Dev gibi.

Hayır, değil, diyorum ama sözünü ettiği kadının aslında gayet ufak tefek olduğunu söyleyemeden kahkahayı basıyorum. Saçmasapan bir konuşma bu, ama bu saçmasapanlıkta kim bilir kaç gündür ilk kez bir tatlılık var neredeyse. Sözcüklerin altında, hatırladığım arkadaşımın, kaçıkta ziyade eksantrik ve komik olan arkadaşımın parıltısı var.

O gece yanında Sjf kalıyor, ben de otele gidiyorum. Tünelden sağ salım çıkmış olmanın getirdiği rahatlama tam bir uyku çekme olanak sağlıyor ve ertesi gün hastaneye yarı yenilenmiş olarak dönüyorum. Ama daha koğuşun eşliğinden geçmeden bir terslik olduğunu fark ediyorum. Beklemekte olan Sjf asık bir suratla köşeye çekiyor beni.

Zor bir geceydi, diyor.

Zor mu. Kollarını kavuşturup yatağa oturmuş, ateş saçan gözlerle bize bakan Anna'ya kaçamak bir bakış atıyorum. Merak etme, ben onu sakinleştiririm, diyorum.

Ama böyle bir dönüşüme hiç hazırlıklı değil. Dünkü tatlı cılız melek gitmiş, yerine bambaşka bir şey gelmiş. Karanlık yabancı bütün kontrolü ele geçirmiş. İlk belirti Sjf'e öyle davranamayacağını söylemeye çalıştığında ortaya çıkıyor. Sen hiçbir şey bilmiyorsun, diyor Anna. İşin aslı öyle değil. Orospu çocuğu. Benimle öyle konuşamaz.

Adam bütün gece sana baktı.

İsteyen oldu mu. Benim bakılmaya ihtiyacım yok.

Tabii ki var, ama olmasa da burada birinin kalması lazım. Hastane kuralı bu.

Sen neden kalmadın. Neredeydin.

Odaıydım, uyumaya çalışıyordum. Lütfen Anna, ilk kez böyle bir fırsatım oldu. Sjf biraz dinlenebileyim diye bana yardım ediyordu.

Neden dinlenecekmişsin. Durduk yere trajedi yaratıyorsun. Benim tek istediğim sigara içmek, orospu çocuğu almam diye tutturdu.

Burası koroner bakım koğuşu, burada sigara içmek yasak.

Bana ne, canım ne isterse onu yaparım. Git bana sigara al.

Afallamış gözlerle Anna'ya bakıyor. Ama daha fazla konuşamadan, ishalinin geçmediği ortaya çıkıyor. Yardım et, diye emir veriyor, tuvalete çıkmam lazım. Yine çömeliyor, sıçratıyor. Korkunç bir şey, diye homurdanıyor. Korkunç korkunç korkunç. Benim için de pek eğlenceli sayılmaz, diyorum.

Sonradan, sürgüyü tuvalete boşaltırken, Anna'nın neyin peşinde olduğuna dair ani bir önseziyle irkiliyorum. Panikle pisliği elime bulaştırıyor ve elimi yıkayacağım diye iyice gecikiyorum. Ama içgüdüsel önsezim doğru çıkıyor, koğuşa döndüğümde Anna yataktan kalkmış bir yere gidiyor. Bacakları hâlâ titremese daha uzağa gitmiş olabilirdi.

Nereye gidiyorsun.

Sigara almaya.

Söyledim ya, yasak, hem zaten paran da yok.

Beni otele götür. Artık iyileştim, hemen gitmek istiyorum. Beni zorla burada tutmaları anayasaya aykırı.

Burada anayasa sökmez, burası Hindistan. Ne kadar çok sorun çıkarırsan burada o kadar uzun kalırsın. Şimdi yatağına dön.

Nasil oluyorsa sözümü dinliyor, ama yatağına iyice yerleştikten sonra burnunu havaya kaldırıp, sigara almayacaktım, kendimi pencereden aşağı atacaktım, diyor.

Pencereler parmaklıklı, zaten birinci kattalar, ama arkadaşının içi yine de öfkeli bir ümitsizlikle doluyor. Seni hayatta tutmak için elimizden geleni yapıyoruz, derken sesini kontrol altında tutmaya çalışıyor.

İsteyen oldu mu. Bırakın öleyim. Git. Sana izin veriyorum, git hadi.

Bunu senin için yapmıyorum. Seni seven insanlar için yapıyorum. Ve kendim için, kendi yüzüme bakabilmek için.

Hah. Anna küçümseyici ve soğuk bir bakışla gözlerini ona dikeyiyor. Hepsi senin suçun aslında. Beni buraya getirirken sorumluluğumu üstlendin, bak neler oldu.

Bana sonsuza kadar acı verecek gerçeği, en hassas yerimi bulup beni oradan vuramayacak kadar hasta değil. Cevap verirken sesim boğuk çıkıyor. Ya sen, senin hiç sorumluluğun yok, öyle mi. Sen hiç kimseyi umursamadın, canın ne istiyorsa yaptın, gerçek bu.

Yapamadım çünkü sen engel oldun.

Olmaya da devam edeceğim. Güney Afrika'ya canlı döneceksin, sonrası beni ilgilendirmiyor.

Sanki ben seni çok ilgilendiriyorum, sen yalnız başkalarının ne diyeceğini düşünüyorsun.

Şu anda öyle. Şu anda senden nefret ediyorum.

Edersen et, ben de senden nefret ediyorum.

Bu çirkin sözler derinlerimdeki bir özden, Anna'nın ikimizi de soyarak ortaya çıkardığı yıkıcı çekirdekten geliyor. Ne kadar hasta olduğunu teorik açıdan da olsa anlayabilmek için irade gücü gerekiyor. Onun kendisini yatıştırarak ilaçları olmayan, zatürreenin yol açtığı ateşle gözü dönmüş, psikozlu, deliliğin doruğunda biri olduğunu ancak yıllar sonra kabullenebileceğim ve o zaman bile onu affetmekte zorlanacağım. Çünkü çok uzun zamandır, aklının en başında olduğu anlarda bile istediği şeydi bu ve o zehirli, nihai esrimeye ulaşmak için her şeyi yaptı. Geri kalan herkes, başrolünde onun olduğu bir dramda yan rollerde oynuyordu.

Kendiminkiler de dahil her suçlayıcı sözü karnımı deşen bir bıçak, ikimize de utanç veren bir şey gibi hatırlıyorum. Ama o hiç etkilenmiyor. Yine aynı gün, Sjef, Paula ve Caroline hep birlikte bana yardıma geliyorlar mesela. Anna'nın ateşini düşürebilmek için aşığıdaki kantinden buz alıp bütün vücuduna bastırıyoruz. İnleyerek karşı çıksa da, aynı zamanda gülümsüyor, vay be, diyor, benim için çalışan bir ekibim var, o anda yine bir meleğe, benim çekingen ve cilveli arkadaşşıma dönüşüyor, sabahki korkunç konuşma unutulup gidiyor. Hiçbir şeyi, söylenip yapılanların hiçbirini, kendi dediklerini bile hatırlamıyor. Yarattığı acı, üzüntü ve suçluluk duygusunun üzerinde süzülerek, çalışıp didinmemize tepeden bakıyor. Bize davranış tarzında gerçek bir küçümseme, endişemizle alay eden bir kakhaha unsuru var. O bizim çok ötemizde çünkü artık ölmekten korkmuyor ve bu onun hem zaafı hem de en güçlü noktası.

Durum kötüye gidiyor. Anna kendine zarar verme konusunda her geçen gün daha güçlü ve kurnaz, daha yaratıcı, taleplerinde daha ısrarcı oluyor. Bel cüzdanimı istiyorum, diye tutturuyor bir gün, bende olduğunu söyleyince de beni parasını çalmakla suçluyor. Başka bir seferinde ayakkabılarını istiyor. Şu halime bak, diye ağlanıyor sefil bir halde, burada ayakkabısız oturmak zorundayım, bana çok kötü davranıyorsun. Bu yakarışlar yol arkadaşını hiç et-

kilemiyor, parası ve ayakkabıları olsa kaçabilecek, neyin peşinde olduğunu biliyor. Ama reddedince Anna kendini kaybetmiş bir çocuk gibi tekrarlamaya başlıyor, param, paramı ver, ayakkabılarımı ver bana hemen. Arkadaşı başını iki yana sallamaya devam ediyor. Olmaz. Bu sözcüğü kullanmaktan, ölümü ondan esirgemekten sapkınca bir zevk alıyor.

Ama zamanın azaldığını ve Anna'nın kendisini hâlâ oyuna getirebileceğini de biliyor. Sjef'le Paula yakında eve dönecek ve o zaman bir tek Caroline'la ikisi kalacak. İki kişi sürekli yanında kalabileceklerinden şüpheli, on ikişer saat nöbet tutmaları gerek ve Anna'ya bir an olsun güven olmuyor. Sırtınızı döndüğünüz anda yataktan çıkıp kapıya doğru yürümeye başlıyor. Yol arkadaşı girişteki hemşirelerle konuşup dikkat etmeleri için yalvarmış, ama onlar da çok meşgul, kafaları dağınık ve ayrıca ilgilenmiyorlar, bu terbiyesiz yabancı kadınla telaşlı bakıcılarından onlara ne ki.

En kaygı verici durum, sağlık durumu iyiye gittikçe hastane-deki daha genel koşullara şutlanması. Oralarda görevli daha az hemşire var ve koşullar daha kalabalık. İki üç gün sonra, iki kişinin tek yatağı paylaştığı, bazı hastaların yerde yattığı bir odaya alınıyor. Ağlayarak bağırp çağırmaya başlıyor, inanılır şey değil, burada kalmayı reddediyorum, derhal çıkarın beni buradan.

Çıkmayı arkadaşı da istiyor ama o kadar basit değil. Resmen taburcu edilmeden önce bir dizi tıbbi değerlendirmeden geçmek zorunda, bu süreçte elinden bir şey gelmiyor ve ne zaman sorsa belirsiz cevaplar alıyor. Birkaç gün daha, diyorlar. Bakarız. Doktorlardan biri psikolojik değerlendirmeye alınması gerektiğini söylüyor, bunu düşünmek onu korkutuyor, Anna'nın rahatsızlığı resmiyet kazanırsa oradan çıkarılması çok uzun zaman alabilir. Ama onu bugün çıkarabilse bile nereye götürecektir ki. Köye gidemez. Bütün uçaklar dolu, önceden bakmış, eve erken gönderemez. En iyi ihtimal onu kendi uçuş tarihine, beş gün sonrasına kadar falan orada tutmak. Anna'nın bu durumda yolculuk etmeyi nasıl başaracağı hâlâ muallakta.

Ama o uçuşa kadar dayanabilme ihtimali çok zayıf. Sjef'le Paula'nın son günü, sabah gidiyorlar. Caroline'la ikisinin ruhları artık paramparça olmuş durumda, Anna da en çılgın, en güçlü halinde. Anna uyandığından beri düşükleri en alçak noktadalar ve bu umutsuz anda sahneye başka bir karakter, yerde yatanların ara-

sından dikkatle yan yan ilerleyen sinsi tipli ve üniformalı bir adam giriyor. Şaşkın şaşkın ona bakıyoruz.

Adam çok kibar. Bize hastane polisi olduğunu ve yardımcı olmak istediğini söylüyor. Konu için cezai soruşturma başlatılacağını ve Anna'nın taburcu edilir edilmez gözaltına alınacağını biliyor olmalıymışız. Zor bir durummuş ama onunla konuşursak, tam o sırada üstünde ismiyle telefonu yazılı bir kâğıt uzatıyor, bir şekilde anlaşabileceğimize eminmiş.

İçimizden bir tek Anna adamı gördüğüne seviniyor. Ah şükürler olsun, diye haykırıyor, sonunda beni anlayan biri geldi. Tek isteğim buradan çıkmak.

Hırpani adam başını anlayışla sallıyor. Size yardımcı olacağım, diyor.

Teşekkürler, teşekkürler.

Ben de daha ölçülü bir şekilde teşekkür edip adamın elini sıkıyorum. Ama sinsi bir yağ damlası gibi tekrar sahne dışına süzül-
düğünde, Anna dışındakiler umutsuzca bakışıyor. Of lanet olsun. Ne yapacağız şimdi.

Paula fikrini söylüyor. Sjef'le konuşan doktoru hatırlıyor musunuz, diyor, belki de onunla temas kurmalısınız. Sjef bugün yok, otelde çantalarını topluyor ama fırlayıp ankesörlü telefona koşarak onu arıyorum. Neyse ki doktorun ismiyle numarasını atmamış da hemen ardından doktoru da arayabiliyorum. Doktor hikâyeyi dinleyip iç çekiyor. Kötü haber, diyor temkinli bir sesle, ben de bundan korkuyordum. Yapmanız gereken şu, ama benim ismimi kesinlikle kullanamaz ya da benimle konuştuğunuzu söyleyemezsiniz.

Söylemem.

Polis, arkadaşınızı hastane kayıtlarından takip ediyor olmalı, yani yakında taburcu edileceğini biliyorlar. Taburcu edilince sizi yakalayacaklar, bu yüzden onu daha önce çıkarmalısınız. Hemen çıkarın. Koğuştan sorumlu doktora gidip TTRT isediğinizi söyleyin. Tıbbi tavsiyeye rağmen taburcu olmak anlamına gelir. Karşı çıkıp imkânsız olduğunu söyleyecektir, ama siz ısrar etmelisiniz. Sonra doktor polisi arayıp haber vermeden önce hastayı kaçırsın. Bu iş doktorun da başına iş açar, bu yüzden çabuk olmalısınız.

İyi ama nereye götüreceğim. Gidebileceğim hiçbir yer yok ki.

Bir arkadaşım Panjim'deki bir özel hastanede yönetici. Gidip onu görün. Adı Dr Ajoy.

Adresi veriyor ve taksiyle hemen oraya gidiyorum. Plaja yakın, küçük, temiz, sessiz bir yer, Dr Ajoy çok yardımcı oluyor. Evet, diyor, onu buraya alabiliriz. Onu sakinleştirecek ilaçlar da verebileceğini söylüyor. Onu hemen getirmeliymişim.

Son bir eşgüdümlü enerji patlamasıyla kaçıışı organize ediyoruz. Bizi köyle hastane arasında getirip götüreren taksi şoförü arabasını yan kapılardan birinin önüne çekip bekliyor. Ben koğuştan sorumlu hemşireye gidip görevli doktoru görmek istediğimi söylüyorum. Şu anda yok, diyor.

Nerede. Burada olması gerekiyor ama, değil mi.

Toplantıda.

Pekâlâ, arkadaşımı götürüyoruz, onun için doktoru görmem lazım.

Götüremezsiniz. Taburcu edilmeden olmaz.

Götürüyorum. Güney Afrika'ya dönecek, Bombay'a gitmek için hemen yola çıkmamız gerek.

Hayır, bu mümkün değil. Polisin dediklerini duydunuz, soruşturma yapılacak. Götüremezsiniz.

TTRT istiyorum, diyorum sahte bir özgüvenle, hemen verin.

Doktoru beklemek zorundasınız.

Beklemiyorum. Ne kadar ciddi olduğumu göstermek için ötekilere Anna'yı yataktan kaldırmalarını işaret ediyorum. Formu getirin de imzalatayım yoksa imzalatmadan giderim.

Hemşire öfkeyle ve buz gibi bakışlarla formu getiriyor. Anna'ya imzalayacağı yeri gösteriyorum, sonra onu kalabalık koridorlardan itiş kakış yan kapıya, bekleyen taksiye götürüyoruz. Rüşvetçi polisin her an yakamıza yapışmasını bekliyorum, hastane bahçesinin kapısından çıkarken muazzam bir özgürlük hissi duyuyorum. Bunun filmini yaptıklarında, diyorum, beni Tom Cruise'un oynamasını istiyorum.

Beni de Faye Dunaway oynasın, diyor Caroline.

Anna bile katılıyor. Julia Roberts, diyor ve hepimiz gülüyoruz. Ama bu hafiflik hali uzun sürmüyor. Anna birkaç dakika içinde otele dönmediğimizi anlayıp inleyerek karşı çıkmaya başlıyor. Ben plaja gitmek istiyorum, diye bağırıyor, tatilimi bitirmek istiyorum ben. Bunu yapmaya hakkınız yok. Polisin onu orada arayacağını söyleyince geçici olarak susup sonra tekrar başlıyor. Bana bel cüzdanımı ver, ver onu bana. Olmaz. Ver ve beni yol kenarına bırak.

Neyse ki arkada Caroline'la Paula'nın arasına sıkışmış durumda, yoksa kapıyı açıp atlamayı deneyebilir. Ne yaptıklarını görüyor musun, diye bağıyor taksi şoförüne, beni kaçırıyorlar, bunlar haydut, hırsız bunlar.

Adı Rex olan taksi şoförü son bir haftadır dudaklarını uçuklatacak bir iki şey görmüştü zaten. Birkaç kez hastanedeki koğuşa gelip Anna'yı iş başında görmüştü, ama Anna bugün yeni standartlar belirliyor. Kliniğe vardığımızda, fazladan yardıma ihtiyacımız olabilir diye Rex'ten de bizimle gelmesini istiyorum. Anna kalacağı odayı görüp öteki yatakta da ona göz kulak olacak bir hemşirenin yatacağını duyunca deliriyor. Hemen buradan gitmeyi talep ediyorum, diye böğürüyor ve kapıya doğru hamle yapıyor. Önünü kesip bileklerinden tutuyorum, bir süre sessizce cebelleşerek ağzı açık Rex için bir pandomim gösterisi sunuyoruz. O an Anna'nın gücünden korkuyorum. Kas kuvvetinin çok üstünde bir gücü, gözlerinde çılgın bir parıltı var. Sonunda pes edip gevşiyor, ama ben bileklerini bırakır bırakmaz bağıra çağıra kriz geçirip sağa sola saldırıyor, duvarları yumruklayıp kapıyı tekmeliyor, sonunda uluyan bir yığın halinde yatağa devriliyor.

Rex köye dönerken yol boyunca o anı yeniden yaşıyor. Bam, diyor kendi kendine, güm. Tekmeleme, yumruklama hareketleri yapıp hayretler içinde başını iki yana sallıyor. Böyle bir şeye ilk kez tanık olduğunu söylemek yanlış olmaz. Bir iki yıl sonra, nereden aklına geldiyse, ben Güney Afrika'dayken bir e-posta yollayacak. Kısmen, işler nasıl gidiyor, tarzı bir mektup. Umarım kitapların çok satar. Ben iyiyim, işlerim de iyi. Senin güzel sözlerini hiç unutmuyorum, onlardan çok şey öğrendim. Gelecekte bir kitap yayınlarsan ölmek isteyen o kızı yazmalısın.

Anna'ya ağır ilaçlar verilmiş, devlet hastanesindeki halinden çok daha sakin durumda. Ama bu ne dudaklarından sürekli dökülen kötü sözleri, başarısızlık ve ihmalkârlık suçlamalarını durdurabiliyor ne de sürekli bir şeyler talep etmesine engel oluyor. Klinikte hastaların veresiye kullanabildiği bir telefon var ve her gün defalarca, saplantı halinde otelden arkadaşını arayıp bir dahaki gelişinde getirmesi gerekenlerin listesini veriyor. Ayakkabılarını, parasını, sırt çantasını istiyor. Arkadaşı yol açabileceği şeylerden korktuğu için

istediklerini vermeye gönüllü değilse de götürebileceği kadarını götürüyor. Tek bir teşekkür yok, sadece bıkkınlıkla dinlemeye alıştığı suçlamalar. Her şeyimi çalyorsun, seni tutuklatacağım. Hain ve bencil birisin. Senden nefret ediyorum, seninle bir daha konuşmayacağım.

İlk kez Anna'yla ilgilenecek ücretli hasta bakıcılar var, bu yüzden yol arkadaşının her gün orada olması gerekmiyor. Araya mesafe koyabilmekten memnun. Her öğleden sonra bir saatliğine gidip kontrol ediyor, sonra odaya dönüyor ama fazla dinlenme fırsatı olmuyor. Onun yerine Anna'nın dönüşü için harıl harıl hazırlıklar yapılıyor. Ailesi ve kız arkadaşına danışılarak, yolculukta ona Dr Ajoy'la öbür hastanedeki, kaçırılışının planlanmasına yardım eden doktorun eşlik etmesi kararlaştırılıyor. Onlar için acilen bilet ve vize ayarlanması insana cehennem azabı yaşatacak kadar karmaşık bir iş, Güney Afrika elçiliğiyle havayoluna fakslar çekilmesi, gerekli türlü çeşit belgenin bulunması, bazılarının Güney Afrika'dan gelmesi gerekiyor. Ama sonunda hepsi halloluyor ve Anna'nın sırt çantasını, pasaportuyla biletini hastaneye götürüp ona veda edeceği akşam gelip çatıyor.

Olup biten her şeyin ardından, her nasılsa kısa ve boş bir an oluyor bu. Anna'nın dikkati onda değil, hemen boşaltıp kontrol etmesi ve yeniden düzenlemesi gereken sırt çantasında. Gördün mü, diyor Anna'ya üzgün bir sesle, her şey orada, hiçbir şeyin çalınmadı. Üzerlerinde küçük etiketler olan giysi torbaları yolculuğun nerede başladığını hatırlatan üzücü şeyler.

Anna veda etmek için dışarı çıkıyor. Ne zamandır isteyip durduğu ayakkabılar ayaklarında, neredeyse sakın görünüyor. Deniz gibi kabaran çılgınlık geri çekilmiş, geride bir kadının yarı saydam kabuğunu bırakmış ve bu kadın eski dostuna benziyor. Ama tam değil. Aralarındaki soğuk mesafelilik belki de hiç kapanmayacak bir uçurumun üzerini örtüyor. Yine de Anna'ya sarılacak gücü buluyor kendinde. Hoşça kal, diyor. Kendine iyi bak.

Sen de. Yolculuğunun geri kalanını iyi geçir.

Ya da buna benzer sözler. Her ne söylenmişse, bunun gibi soğuk kalıplarla, içeriği olmayan ya da çok fazla şey içeren kalıplarla söyleniyor. Sonra Rex'in kullandığı arabayla Anna'dan uzaklaşıyor, arkaya dönüp alacakaranlıktaki o yalnız, kaybolmuş silüete son kez bakıyor.

Nasıl bir şey yaşamış olduğunu tam olarak ancak şimdi anlayabiliyor. O ana dek sürekli hareket halindeydi, felaketi yaşayan tarafta olmuş, düşünme fırsatı bulamamıştı. Hayatından bir kasırga gelip geçmiş, her yapıyı dümdüz etmiş gibi, sonrasındaki sessizlik ve boşluk muazzam.

Yapılacak bir şey yok ama bedeni bunu kabullenmekte zorlanıyor. Sürekli tetikte, sürekli krize hazır. Uykusu kalitesiz ve hafif, şafaktan çok önce uyanıyor. Günler bomboş ve onları nasıl dolduracağını bilemiyor. Yavaş yavaş kafasının içinden uzaklaşıp çevresini görmeye başlıyor. Yeniden kendi yüzünün farkına varıyor, ne kadar kilo vermiş olduğunu, gözlerindeki sabit bakışları fark ediyor.

Daha çok, oturup Caroline'la konuşuyor ya da plajda sendeleye tökezleye yürüyüşlere çıkıyor. Vücudu yavaşlayıp sonunda bu amaçsızlığı kabulleniyor, ama içlerde, en derinlerde, tek parçası eksik, sürekli devir yapan, aynı yüksek viteste bağıırıp duran bir motora benziyor.

Güney Afrika'dan haberler geliyor. Anna eve sağ salım varmış. Sonra kliniğe yatırılmış. Arkadaşlarının birçoğu onu göremiyor ya da görmek istemiyor, yaptığı şey onları dehşete düşürmüştü. İlk başta, Hindistan'daki marifetini harika geçen bir tatildeki küçük bir kriz olarak göstermeye çalışmış Anna, ama sonunda ne kadar büyük boyutlu bir felaket olduğunu kabullenmiş. Jean'la sürekli temas halinde ama o ilişkinin de nereye gideceği belirsiz.

Bu bilgilerin çoğu Anna'nın hemen her gün uzun ve gözyaşı dolu konuşmalar yaptığım kız arkadaşından geliyor. Ayrılıp sonrasında neler olacağını görmeye karar verdikleri halde Anna'yı hastanede düzenli olarak ziyaret etmekten vazgeçmiş değil. Teselliye ihtiyacı var ama bunu yapmayı pek beceremiyorum, o beni teselli ediyor. Bazen de akıl danışıyor. O konuda bir çekincem yok, bırak onu, diyorum, bir gün mutlaka kendini öldürecek. Bunun doğru olduğunu biliyorum, Anna her an patlamaya hazır bir bomba gibi, etrafının boşaltılmasını istiyorum.

Bütün bunlar, Anna'nın çevresindeki bu kargaşa ve telaş, artık dünyanın öbür ucunda. Sorumlusu, hesap verecek kişi o değil. Ama elbette bir bakıma olanlardan hep sorumlu olacak ve bu bilgi vurulmuş bir damga gibi içini dağlıyor. Ama en azından Arına ölmedi. Ölmüş olsa neler yaşanacağını ve hayatının nasıl değişeceğini hayal ediyor.

Sonraki haftalarda, başka şeylerin yanında, Caroline'la bu konuyu da konuşuyorlar. Oynayıp bitirdikleri dramdan geriye kalan sadece ikisi var ve teselli bulabilmek için birbirlerine yapışıyorlar. Didişen ama birbirine bağımlı, aynı aileden iki kişi gibi arkadaşlık ediyorlar. Kendi seçimiyle olmasa da, Caroline artık dostu. Yaşamları tesadüfi bir sabahta bir araya gelmiş ve kader tarafından iç içe geçirilmiş durumda. Bağırduğımı duyduğunda çekip gidebilir ya da ötekiler gibi uzak durabilirdi, belki öyle yapmış olmayı diliyordur. Ama o merdivenleri çıkıp odaya geldi ve o andan beri de yaşamımın bir köşesine yerleşti.

Ama bu, can sıkıcı ve huzursuz bir ittifak, kendini Caroline'a borçlu hissediyor ve bu zorunluluk aynı zamanda sinirini bozuyor, bu deneyimi olduğu gibi geride bırakmak, bütün izlerini silmek istiyor ama Caroline hatırlatmak için her gün yanında. Ayrıca Anna'ya, dolayısıyla eski yol arkadaşına yansıtılmış olan kendi acısını ve kaybını da içinde taşıyor Caroline. O da kötü durumda, iyi uyuyamıyor ve kendini tutamayıp sık sık ağlıyor. Ama dile getirmese de, aynı zamanda derdine adamın ilaç olacağını düşünüyor sanki, bu sessiz beklenti adamı ürkütüyor. Anna'da başarısız oldu, nasılsa bunu da beceremez.

Ama zamanı da bitmek üzere. Hava sadece bir iki ay içinde dayanılmaz sıcak olacak, yerel işletmelerin çoğu kapanmaya başlamış bile. Yakında oradan ayrılacak, Bombay'da bir arkadaşıyla buluşup kuzeye, dağlara gidecek. Caroline kalması için ikna etmeye çalışıyor, neden arkadaşınla buluşup buraya dönmüyorsun, diyor. Olmaz, diyorum, gitmem lazım. Bunun üstüne Caroline da dönüş biletini onun gideceği günün bir gün öncesine ayırtıyor. O tarih gitgide yaklaşıyor ve adamın buna, bu gidişe bir dönüm noktası ve bir son olarak ihtiyacı var.

Son akşamlardan birinde, birlikte yemek yerlerken, Fas'tayken başıma gelen o olay, geçirdiğimiz şu kaza var ya, diyor Caroline. Hani, kocamı kaybettiğimi söylemiştim.

Evet.

Daha hiç anlatmadım. Kısmen anlattım, ana hatlarıyla. Ama hikâyenin tamamını, gerçekten neler olduğunu şimdiye kadar kimseye anlatmadım.

Evet, derken olacakları hissediyor. Yüreği burkulsa, kaçmak istese de olduğu yerde kalıyor.

Bu hikâyeyi bir kez olsun anlatmak istiyorum, diyor Caroline bu kez. Birinin duymasını istiyorum, o zaman bunu geride bırakıp yoluma devam edebilirim belki. Ne demek istediğimi anlıyor musun.

Başını sallıyor, ne demek istediğini çok iyi anlıyor. Bu hikâye her neyse, korkunç bir şey olduğunu biliyor ve hikâyeyi hayatına kabul etme fikri onu dehşete düşürüyor. Ama Caroline'ın onun için yaptıklarından sonra nasıl reddedebilir ki.

Caroline'ın gidişinin birkaç gün öncesine kadar erteliyorlar. Bir akşam Caroline'ın ricası üzerine plaja iniyorlar. Güneş suyun üzerinde batmaya başlamış, bulutlar hâlâ rengârenk. İnsanlardan uzak, küçük bir dereyle bir grup palmiye ağacına yakın bir yer bulup bir kütüğe oturuyorlar. Nereden başlayacağımı bilemiyorum, diyor Caroline, birazını yazdım, oradan okurum diye düşündüm. Ama kâğıtları çıkardığında bu şekilde olmayacağını anlıyorlar, böylesi fazla ruhsuz ve resmi. Sen anlat, diyorum, ne olduysa anlat işte.

Caroline konuşmaya başlar başlamaz sarsılıp titremeye başlıyor. Olay otuz yıl önce olmuş ama o an olayı sanki yeniden yaşıyor ve adam da o anı yaşar gibi oluyor. Caroline'ın hikâyesi içine işliyor, teni çok ince, dünyayla arasında bir engel yok, hepsini içine alıyor. Sonradan kurtulmak istediğinde bile yapamayacak, sonraki haftalarda Goa'yı ve o köyü geride bırakmaya çalıştığında orada yaşadıkları neredeyse hücresele düzeyde tekrarlanıp duracak, yakasına yapışacak, Caroline'ın hikâyesi de bunun bir parçası, bir şekilde Anna'yla bağlantılı, hepsi Aynı Şey. Ama böyle bir hikâyeyle ne yapılır ki. Bir ana fikir, alınacak bir ders yok, bir sabah açık gökyüzünden bir yıldırımın düşebileceğinden ve o ana kadar yarattığınız, bel bağladığınız her şeyi alıp geride bir enkaz ve anlamsızlık bırakabileceğinden başka. Bu herkesin başına gelebilir, sizin de.

Yolculuğunun devamı sonsuz bir kaçışa benziyor. Bombay'da arkadaşıyla buluşuyor, birlikte kuzeye gidiyorlar. Orchha, Khajuraho. Artık yaz iyice geldiği ve ovalar fırın gibi olduğu için dağlara, Dharamsala'ya gidip birkaç hafta orada pinekliyorlar.

Bütün bunları yaparken sıradan bir gezgin gibi davranmaya, gördüğü her şeye hayranlıkla bakmaya çalışıyor. Ama kendini bi-

rakmayı pek beceremiyor, çoğunlukla geçmişteki bir yerde takılı kalmış. Fiziksel dünya bomboş geliyor, kirli bir hastane koğuşunda uyanacağı kurşuni bir rüya sanki.

Birkaç kez Anna'dan haber alıyor. İlk e-posta Goa'dan ayrıldıktan birkaç hafta sonra geliyor. Yazım hataları ve tuhaf cümle yapılarıyla dolu, yaptığı şey için özür dilediği bir mektup. Klinikten ayrıldığını ve ailesiyle birlikte yakınlardaki bir kasabada kaldığını söylüyor. Anna hayatının ne durumda olduğunu daha fazla anlatmıyor, ama eski yol arkadaşı bazı şeyleri kız arkadaşından duymaya devam ediyor. Ne istediğine, bir kadınla mı ilişki kursa yoksa Jean'la ilişkisini mi sürdürse, karar veremediğini biliyor mesela. Jean bir Güney Afrika'ya geleceğini söylüyor, bir vazgeçiyor, sonra yine geleceğim diyor. Bu arada, bir süre ailesiyle yaşadktan sonra, zamanında kız arkadaşıyla paylaştığı evden ayrılıp kendine bir daire tutmaya karar veriyor Anna.

Ama bunu yapamadan yine kliniğe dönüyor. Hâlâ intihara eğilimli, hâlâ berbat durumda. Elli beş kilo, hiçbir şey yemiyor. Yine kendini yakmaya ve kesmeye başlıyor. Arkadaşlarının çoğu hâlâ onunla görüşmüyor, görüşen birkaçı da ölümle kendi anlaşmalarını yapmış olanlar. Anna onu hem çekici hem de itici kılan uhrevi bir ışıkla çevrelenmiş gibi, ölümcül bir eşğin ötesine geçip geri dönmeyi becermiş biri o.

Birkaç hafta geçtikten sonra tekrar yazıyor. Yine klinikten çıktığını ve ne zaman intihara meyilli olsa yardım alması gerektiğini artık anladığını söylüyor. Daha sakinleşmiş, daha kendinde gibi, ama belki de depresyonun verdiği durgunluktan. Jean yanına gitmiş, birlikte geziyorlar. Cidden iyi anlaşılıyor, diyor, geldiğine çok sevindim. Çift olarak bir geleceğimiz olabilir. Bir iki hafta sonra işe döneceğini de ekliyor ve mektubu, kendine iyi bak arkadaşım, umarım bir gün beni cidden affedebilirsin, diye bitiriyor.

Cevap yazmıyor, çünkü yazamıyor. Onu cezalandırma isteği de yok, affedebilmesinin bir yolu da, olanlar ikisini bunların ötesine taşımış. Bunu Anna'nın da neden göremediğini anlayamıyor. Sözcüklerin hiçbir güce sahip olmadığı bir yerdeler ve ne olursa olsun bunun değişeceğini zannetmiyor. Anna'ya en yakın hissettiği anlar kız arkadaşıyla konuştuğu zamanlar, kız teknik olarak artık Anna'nın sevgilisi olmasa da onu hâlâ öyle düşünüyor. Kız Anna'yı hâlâ çok seviyor ama Jean şehirdeyken ondan uzak duruyor. Jean

gidince ne olacağını soruyorum ona. Anna'yla tekrar deneyecek misin.

Bilmiyorum, diyor. Onun ne istediğini bilmiyorum. Kendisinin de bildiğini sanmıyorum.

Bu konuşmalarda bile sözcükler asla yeterli değil. Kızın yaşadığı şey çok özel bir kalp kırıklığı. Neredeyse sekiz yıl boyunca Anna'ya bakmış, onunla ilgilenmiş, o olmasa Anna uzun zaman önce ölmüş olurdu kuşkusuz. Ama şu anda, Anna'nın kendisi ve onunla ittifak kuran başkaları tarafından yedeğe atılmış, sahne dışına itilmiş durumda. Anna'nın ailesi bir kadınla birlikte olması fikrinden öteden beri hoşlanmadığı için bir erkekle kurulacak bu alternatif geleceğe yapışmış ve bu geleceği mutlu mesut desteklemekle meşgul. Ama ben Jean'la ilişkisinin nasıl olduğunu görmüş, orada hiçbir şey olmadığını, ne bir gelecek ne de bir geçmiş olduğunu bilen biriyim.

Ne kadar az gelecek olduğunu yakında herkes anlayacak. Haber sadece birkaç gün sonra geliyor. Onun bir gün kendini öldüreceğini, sadece zamanın ve koşulların belirsiz olduğunu bir süredir, Anna'nın Goa'daki teşebbüsünden beridir biliyordu zaten, ama okuduğu sözcükler yine de onu sandalyesinde geriye iten fiziksel bir güç gibi çarpıyor. Anna ölmüş. Jean gittikten bir gün sonra evinde tek başınayken çok fazla sayıda ağı kesici almış. Telefonlara bakmayınca, kız kardeşi endişelenip çilingir çağırarak kapısını açtırmış ve onu yatakta yatarken bulmuş.

Dahası da var, ama sözcükler odaya dolan, zamanı silen sisin ardında bulanıklaşıyor. O son iki ay hiç yaşanmamış, Anna Goa'daki yatakta uyuyor, yerdeki ilaç paketlerini yeni görmüş ve onun ne yaptığını anlamış. Şok içinde ayağa fırlayıp kendini sokağa atıyor. Sanki bir yere gitmesi, acilen bir şey yapması lazım. Bağırıp yardım istemek, oradan geçen birinin koluna yapışıp doktor çağırmasını söylemek, Anna'yı hayatta tutmak istiyor. İdrak etmesi biraz zaman alıyor, bu değiştirilemez, geri alınamaz bir haber. Ne şimdi ne de başka zaman, çünkü ölümler asla geri dönmez.

Yolculuğu o zaman bile bitmiyor, ama bir bakıma uzun zaman önce bitmiş sayılır. Güney Afrika'ya dönmeyi düşünse de aslında istemiyor, ne anlamı var ki. Bu yüzden seyahate ya da kaçmaya devam

ederek yüksek dağlara, Ladakh'a çıkıyor. Eve ancak bir iki ay sonra, aslında Pakistan'la Hindistan arasında ciddi bir nükleer savaş tehdidi varken dönüyor ve bu beceriksiz, gönülsüz ayrılış hikâye için uygun bir son gibi geliyor.

Yani Anna'nın açık tabutta sergilenen naaşını, St George katedralinden dışarı taşan töreni, Anna'nın tutkuyla istediği ve oralarda bir yerden izleyeceğini düşündüğü bütün o gösteriyi ve umumi yası görmek için Cape Town'a gitmiyor. Hepsini duyuyor tabii, dünyanın öteki ucunda olan bir depremin haberi gibi acı, öfkeli bir dehşet uyandırıyorlar içinde. Ama Anna'ya bir kez daha çok yaklaştığı an, kül ve kemiklerle, yakılışının ardından ondan geriye kalanlarla dolu bir torbayla sessizce karşılaşması oluyor. Bu, Anna'nın kız arkadaşının evinde oluyor, onu ziyarete ilk kez gittiğinde. Uzun uzun seyrettiği torbayı parmağıyla dürtüyor. Şaşkın şaşkın başını iki yana sallıyor. Bir insanın buna indirgenebilmesi, acı kahkahalar attıracak kadar acayip geliyor.

Birkaç yıl sonra Fas'ta seyahat ederken, bir gece Agadir'de kalıp ertesi sabah taksiyle şehir dışındaki tozlu bir dağ yamacına gidiyor. Çiçek almak istiyor ama bulamadığı için eli boş. Yakıcı bir sıcak var, gece doğru dürüst uyuyamamış, başı feci ağrıyor. Beklememi ister misiniz, diye soruyor taksi şoförü. Yok, sen yarım saat sonra gel. Yeter mi, yarım saat. Evet, yeter.

Yeri kolayca bulup saygılarını sunduktan sonra gitmeyi planlıyor ama planladığı gibi olmuyor. Taksi şoförü yanlış yerde indirdiği için tepeyi biraz inmek zorunda kalıyor. Avrupalıların mezarlığını buluyor ama kapısı kilitli, içeriye alınmak için seslenmek zorunda kalıyor ve içeri girdikten sonra kayboluyor. Mezarlar belli bir mantığa, bir plana uymadan, karmaşa içinde dört bir yana dağılmış. Sıra sıra mezar taşlarının arasından bir yukarı bir aşağı, sendeleyerek yürürken isimler havada süzülüyor ve aradığı mezara şans eseri rastlayana kadar kırk beş dakikadan fazla zaman geçiyor. Üstündeki yazılar ve belirleyici nihai tarihleriyle çatlak levha tam Caroline'ın anlattığı gibi. Yanında, sol tarafta, isimsiz, kahverengi bir tümsek, bir kadının, aynı kazada ölen bir arkadaşlarının mezarı var. Ailesinin, naaşını ülkeye getirecek ya da anısını gereğince yaşatacak imkânı yokmuş.

Belki de sadece sıcak yüzünden, ya da baş ağrısından, ya da yorgunluktan, ama kendini birdenbire, hiç hazırlıksız, hiçkırarak ağlarken buluyor. Gözyaşlarını durdurmaya çalışıyor, ama akmaya devam ediyorlar. Mekânla alakasız, muazzam bir duygu boşalımı yaşıyor, bu insanların ikisini de tanımıyor sonuçta, ayrıca uzun zaman önce ölmüşler. Ama bir yaşamın burada, yabancı bir şehre bakan, güneşin kavurduğu, uzaktan denizi gören bir tepede sona ermesi dayanılmaz derecede hüznü geliyor.

Caroline'ın plajda anlattığı hikâye yine onunla beraber, bellek ve sözcükler ayrılmaz bir bütün. Ama gerçekte kimin için ağladığını anlaması biraz zaman alıyor. Hayatlar birbirinin içine sızıyor, geçmiş şimdinin üstünde hak iddia ediyor. Ters giden her şeyi, bütün o karmaşayı, acıyı, felaketi şimdi, belki de ilk kez hissediyor. Affet beni arkadaşım, tutmaya çalıştım ama sen düştün, düştün.

O an saatlerce uzuyor sanki, ama herhalde en fazla bir iki dakika sonra toparlanıyor. Kendini berbat ama aynı zamanda nasılsa rahatlamış, boşalmış hissediyor. Taksi şoförü dışarıda sabırsızlıkla kornasını çalıyor. Önünde uzun bir gün ve yetişmesi gereken bir otobüs, tamamlaması gereken bir yolculuk var. Gitme zamanı. Gözlerini silip yerden ufak, çevredeki milyonlarcasından farkı olmayan bir taş alıyor ve kapıya doğru yürürken cebine atıyor.

Teşekkür

Stephen Watson, Tony Peake, Nigel Maister, Ben Williams ve Marion Hänsel'e teşekkür ederim. Bu öykülerin ilk kez yayımlandığı *Paris Review*'dan Philip Gourevitch'e ve harika ekibine özellikle minnet borçluyum.

Sayfa 39'daki alıntı William Faulkner'dan. [Türkçesi: William Faulkner, *Döşegimde Ölürken*, çev. Murat Belge, İletişim Yayınları, 2012, s. 66.]

“Bütün gerçek yolculukların başladığı bir an vardır.
Bazen evden çıkarken, bazen de evden çok uzaktayken
yaşanır.”

Damon Galgut'un hüzünlü ve büyüleyici romanı *Yabancı Bir Odada*, Güney Afrikalı bir gezginin farklı kişilerle yaptığı ve hayatında derin izler bırakan üç seyahati anlatıyor: İlki bütün yaklaşma çabalarına rağmen yabancı ve uzak kalan yeni bir arkadaşla, ikincisi yolda tanışılan bir grup Avrupalı gezginle, sonuncusu da intihara eğilimli eski bir dostla yapılan üç unutulmaz yolculuk. Yunanistan'dan Afrika topraklarına, İsviçre'den Hindistan'a uzanan bu yol hikâyelerinin ortak noktası, her birinin merkezinde insanlar arasındaki mesafelerin ve bu mesafeleri aşma çabalarının bulunması: Sınırlar geçilip manzaralar değiştiğinde, beraber yol alan kişiler de umulmadık biçimlerde birbirlerine yaklaşımaya, birbirleriyle çatışmaya başlıyor, başka insanlara dönüşüyorlar.

Yabancı Bir Odada, köksüzlük, ev, yalnızlık, hafıza, tek başına ve başkalarıyla birlikte yürümek, durmadan yolda olmak üzerine, insanı farkına varmadan etkisi altına alan, sonra da uzun süre akıldan çıkmayan usta işi bir roman.



ISBN 978-975-08-3202-4

11 TL



9 789750 832024